



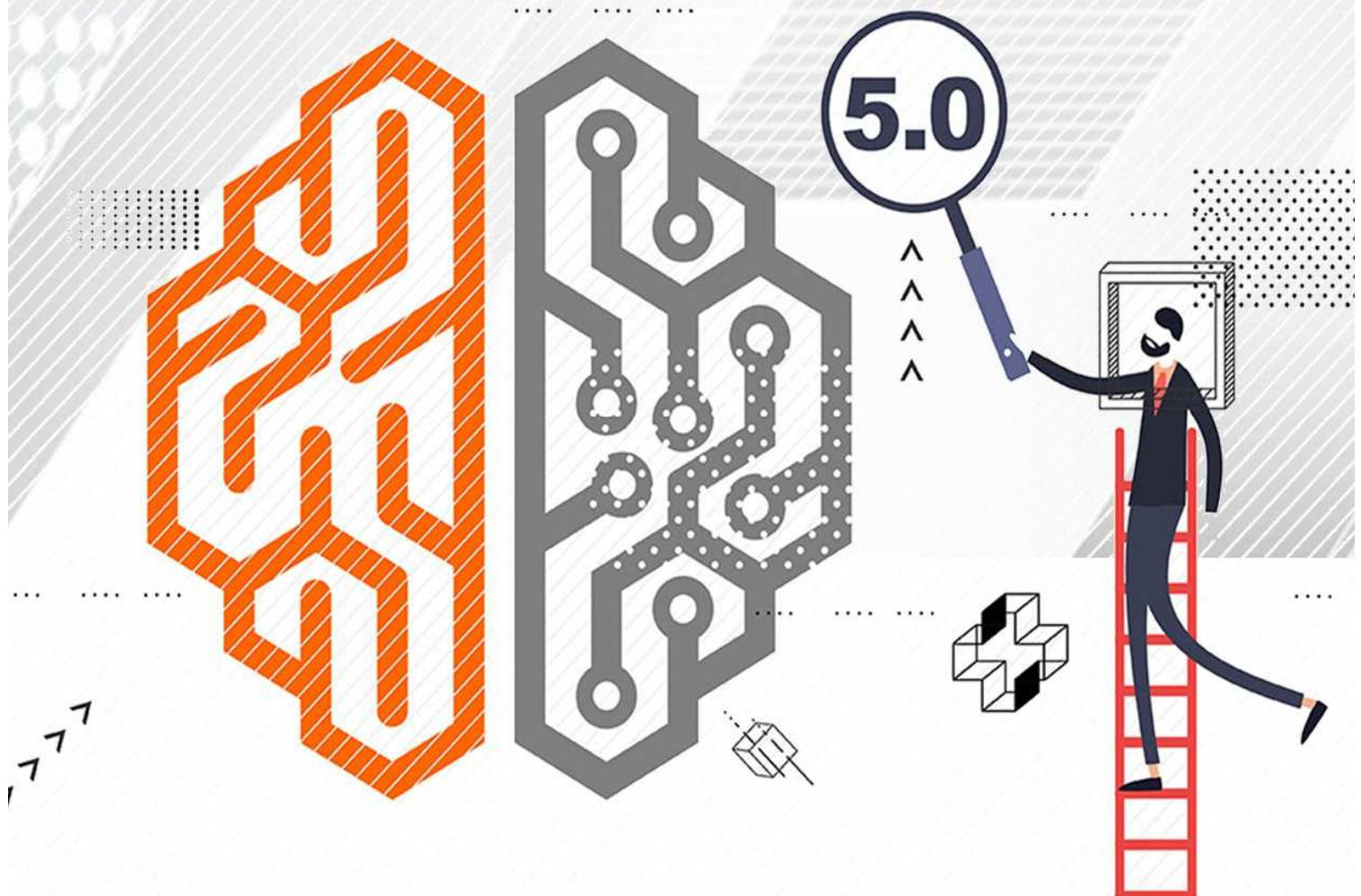
วารสาร PAAT Journal

ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 ธันวาคม 2564

ISSN 2730-1796

Volume 3, Number 6, December 2021

“รัฐประศาสนศาสตร์ กับนวัตกรรมทางการบริหาร”



PAAT Journal

Public Administration Association of Thailand

Volume 3, Number 6, December 2021

ISSN 2730-1796

Published by:

Public Administration Association of Thailand (PAAT)

Copyright© 2020

Editorial Office:

Faculty of Political Science, Thammasat University (Thaprachan Campus)

Phrachan Road, Phra Nakorn, Bangkok, Thailand 10200

Phone: +66(0)2-842-4456

Email: thaipaath@gmail.com

Website: www.thaipaath.com

Facebook Page: www.facebook.com/publicadministrationAssociation/

คณะกรรมการวารสาร PAAT Journal

บรรณาธิการที่ปรึกษา

- | | |
|-------------------------------------|-------------------|
| 1. ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ | มหาวิทยาลัยรังสิต |
| 2. รองศาสตราจารย์ สีดดา สอนศรี | นักวิชาการอิสระ |

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อารังลักษณ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
-----------------------------------	-----------------------

กองบรรณาธิการ

- | | |
|---|---|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป | มหาวิทยาลัยรังสิต |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ | มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 4. รองศาสตราจารย์ มานิต ศุภธสกุล | มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช |
| 5. รองศาสตราจารย์ ดร. ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ | มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |
| 6. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี | มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต |
| 7. อาจารย์ ดร. ถวิลวดี บุรีกุล | สถาบันพระปกเกล้า |
| 8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร | มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี |
| 9. รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ | มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| 10. รองศาสตราจารย์ ดร.นภเรณู สัจจรักษ์ ธีระฐิติ | มหาวิทยาลัยมหิดล |
| 11. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช | นักวิชาการอิสระ |
| 12. รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร เริงธรรม | มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 13. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เอ็มอัมธรรม | มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ | มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |
| 15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานูภาพ รักษาสุวรรณ | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต |
| 16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ กัญจนพงศ์ | มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| 17. อาจารย์ ดร.ณัฐภัทร์ รักวงศ์วาน | มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ |
| 18. ร้อยเอก อาจารย์ ดร.จารุพล เรืองสุวรรณ | มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| 19. อาจารย์สุรัชย์ คงประเสริฐ | นักวิชาการอิสระ |
| 20. อาจารย์บริบูรณ์ ฉลอง | มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา |
| 21. นางสาวมณีชัชวาล มณีศรี | สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ |

วารสาร PAAT journal ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย
มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานและทัศนะทางวิชาการสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ การบริหารกิจการสาธารณะ รัฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นการพัฒนาสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย กับสมาชิกของสมาคมฯ และสังคม

ทั้งนี้ ทางสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยจะทำการจัดพิมพ์เผยแพร่ทางออนไลน์จำนวน 2 ครั้งต่อปี หรือ ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่

- ฉบับประจำเดือนมิถุนายน
- ฉบับประจำเดือนธันวาคม

บทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และคณะกรรมการในสาขานั้น ๆ โดยเป็นการประเมินแบบการปกปิดผู้พิจารณา (Blinded Review)

อนึ่ง ทัศนะที่เกิดขึ้นจากบทความที่เผยแพร่ในวารสาร PAAT Journal ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียนบทความเท่านั้นมิใช่จากทางผู้จัดทำ ผู้เขียนบทความจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากบทความของตนเอง



ทะเบียนเลขที่ จ.๑๓๔๐/๒๕๖๒

ส.ค.๖

ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมด
หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม

ใบสำคัญฉบับนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๒ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์) ถนนพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งหมดและนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานคร ได้รับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งหมดของสมาคมตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ดังต่อไปนี้

๑. นางอัมพร	ดำรงลักษณ์	นายกสมาคม
๒. นางสาวสิตา	สอนศรี	อุปนายกคนที่ ๑
๓. นางสาวบุษบง	ชัยเจริญวัฒน์	อุปนายกคนที่ ๒
๔. นายจิระ	ประทีป	อุปนายกคนที่ ๓
๕. นางศุภวิวัฒนากร	วงศ์ธนวิสุ	กรรมการ
๖. นายมานิต	ศุทธสกุล	กรรมการ
๗. นายธัญวัฒน์	รัตนศักดิ์	กรรมการ
๘. นางฉวีลวด	บุรียกุล	กรรมการ
๙. นางอรทัย	เลียงจินดาถาวร	กรรมการ
๑๐. นายไตรรัตน์	โกศลพลากรณ์	กรรมการ
๑๑. นายอุดมโชค	อาษาวิมลกิจ	กรรมการ
๑๒. นายอานภาพ	รักษ์สุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายสมศักดิ์	วานิชยาภรณ์	กรรมการ
๑๔. นายณัฐภัทร์	รังกวศ์วาน	กรรมการและสาราณียกร
๑๕. นายสุรชัย	คงประเสริฐ	กรรมการและนายทะเบียน
๑๖. นายนิติพัฒน์	ดิธธนกุล	กรรมการและประชาสัมพันธ์
๑๗. นางนภเรณู สัจจรักษ์	ธีระฐิติ	กรรมการและปฏิคม
๑๘. นายบริบูรณ์	ฉลอง	กรรมการและเหรัญญิก
๑๙. นางศิริภัสสร	วงศ์ทองดี	กรรมการและเลขานุการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายรัชกฤต พยัคฆ์)

นิติกรชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการส่วนการรักษากฎหมายและระเบียบข้อ ๒ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

นายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานคร

บทบรรณาธิการ

ครบรอบปีที่ ๓ ของวารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย PAAT Journal ระบบออนไลน์ ซึ่งได้รับความยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นิสิตและนักศึกษาในแวดวงรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความไว้วางใจมอบผลงานและความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญต่อวิชาการและบริหารประเทศมาผ่านอักษร สื่อวารสารออนไลน์นี้

ในฉบับนี้ กำหนดหัวข้อว่าด้วย “รัฐประศาสนศาสตร์กับนวัตกรรมทางการบริหาร” ได้รับบทความจากศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร จวงตระกูลและคณะในวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ อันเป็นภาคต่อจากฉบับที่แล้วซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้นในการศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ ยังมีบทความวิจัยที่ได้รับความอนุเคราะห์จากศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ ผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องภาษีภาษีสรรพสามิตและเศรษฐกิจจังหวัด ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับนักบริหารในภาครัฐที่ควรให้ความสนใจ และอีกสามบทความภาษาไทยที่คัดกรองมาจากการนำเสนอผลงานวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๑๒ รอบที่ ๑ และรอบที่ ๒ ในปี ๒๕๖๔ นี้

ความพิเศษของวารสารในฉบับนี้ คือ ผลงานภาษาอังกฤษจำนวน ๓ บทความที่คัดกรองมาจากการที่สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยได้มีโอกาสร่วมสถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ WAPOR Asia ๒๐๒๑ เมื่อวันที่ ๑๖-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา เปิดวิธีการเก็บข้อมูล นวัตกรรมใหม่ในการศึกษาวิจัย สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและรับฟังเสียงจากสาธารณะ (Public Opinion) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาปรับปรุงการให้บริการสาธารณะและกำหนดนโยบายสาธารณะที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน

ปิดท้ายด้วยงานเขียนนันททัศนะจากนายแพทย์ประเวช วสีกูร์นามอบผลงานของท่านนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง และแนะนำหนังสือแปลที่มีความน่าสนใจ สะกิดให้คิด เพื่อนำไปใช้ต่อในทางปฏิบัติได้

ในนามของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ขอขอบพระคุณเจ้าของผลงานทุกคนและผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน คณะกรรมการบริหารสมาคม ฯ คณะบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งทีมงานวารสารฉบับนี้ที่สานต่อภารกิจและเจตนารมย์ในการทำงานของสมาคมอย่างต่อเนื่อง และหวังว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะดีขึ้นเรื่อย ๆ กลับมาสู่ภาวะที่รัฐบาลและทุกภาคส่วนสามารถจัดการได้อย่างสมบูรณ์ในปีหน้าและในปีถัด ๆ ไป

สุดท้ายนี้ ขออัญวยพรให้ทุก ๆ ท่านประสบแต่ความสุขความเจริญ ปราศจากโรคภัย
ทั้งปวง และประสบความสำเร็จ สมหวังในทุกอย่างที่ปรารถนาทุกประการ

ด้วยรักและศรัทธา

ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์

นายกสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

สารบัญ

	หน้า
คณะบรรณาธิการ	ii-iii
คณะกรรมการบริหารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย	iv
สารบรรณาธิการ	v
บทความวิชาการ	
ทางเลือกใหม่ในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพจากข้อมูล การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์	1
จำเนียร จวงตระกูล, วอนชนก ไชยสุนทร, ตระกูล จิตวัฒนากร, เทอดศักดิ์ ไรจน์สุร กิตติ, สมิตา กลิ่นพวง และ รุจิรา ธิคารมย์	
ภาษีสรรพสามิตและเศรษฐกิจจังหวัด	19
ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ภคพร วัฒนดำรง และ เมรดี อินอ่อน	
วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมวัฒนธรรมในบริบทของภาครัฐ: กรณีศึกษากรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	43
พงศ์ชนัญญ์ เลิศวรสิน และ ปณันดา จันทร์สุกรี	
แนวทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย	59
วรรณวิภา ไตลังคะ และ ชูชีพ เปี้ยदनอก	
ระดับสันติภาพในสังคมไทย จากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต : ภายใต้การสำรวจ ดัชนีสันติภาพใน สังคมไทย	73
ชลัท ประเทืองรัตนนา	
Political Foresight for Sustainable Democracy in Thailand	87
Thawilwadee Bureekul	
Factors Affecting Public Mind Behavior of Students of Satri Angthong School	128
Sirichai Petcharak, Waraporn Saprunghong, Sompop Chermkhuntod and Chutima Petcharak	
Three Lessons Learnt in My Asia Barometer Survey Experience, 2002-2022 from Three Sub-disciplines: Cultural Psychology, Statistics, and Experimental Psychology	146
Takashi Inoguchi, J.F	

หน้า

นันททัศนะ	
คนรุ่นใหม่กับอนาคตประเทศไทย	156
ประเวศ วะสี	
แนะนำหนังสือ	
หนังสือด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ของ ไอรินา ชันศิริ (ผู้แปล) และ Robert I. Sutton (ผู้เขียน)	158
ณัฐภัทร์ รักษวงศ์วาน	
กิจกรรมของสมาคม	162
รูปแบบการส่งบทความเพื่อเผยแพร่	
Template การเขียนบทความ	164
Template การเขียนนันททัศนะ	167
Template การเขียนแนะนำหนังสือ	168



ทางเลือกใหม่ในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพจากข้อมูล การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

A New Alternative for Content Analysis for Analyzing Qualitative Data from Online Focus Group

จำเนียร จวงตระกูล¹, วอนชนก ไชยสุนทร², ตระกูล จิตวัฒนากร³, เทอดศักดิ์ โรจน์สุรภิตติ⁴, สมิตา กลิ่นพวง⁵
และ รุจิรา ริการมย์⁶

วันรับบทความ 1 กรกฎาคม 2564

วันตอบรับบทความ 31 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

สถานการณ์วิกฤติจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ก่อให้เกิดข้อจำกัดหลายประการแก่นักวิจัยในการดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่นักวิจัยต้องติดต่ออย่างใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือ การสนทนากลุ่ม ซึ่งมาตรการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การงดเว้นการรวมกลุ่มของบุคคล การงดเว้นจากการอยู่ในชุมชนแออัด การงดเว้นการเดินทาง เป็นต้น นับเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้ในสภาวะคับขัน อย่างไรก็ตามปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักวิจัยใหม่หรือนักวิจัยที่ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์มาทำการวิจัยเชิงคุณภาพคือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งนักวิจัยต้องเลือกใช้รูปแบบ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาให้เหมาะสมกับโครงการวิจัย บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ อันเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับนักวิจัยที่ดำเนินการวิจัย

¹ จำเนียร จวงตระกูล, ดร. กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, Email: professorsordrj@gmail.com

² วอนชนก ไชยสุนทร, ดร. คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, Email: wornchanok.ch@kmitl.ac.th

³ ตระกูล จิตวัฒนากร, ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Email: trakul.ch@northbkk.ac.th

⁴ เทอดศักดิ์ โรจน์สุรภิตติ, ดร. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Email: terdsak_r@yahoo.com

⁵ สมิตา กลิ่นพวง, ดร. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต, Email: samita.k@rsu.ac.th

⁶ รุจิรา ริการมย์, นักศึกษาปริญญาเอกคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Email: rujira.ri@kku.ac.th

ภายใต้ภาวะวิกฤติของการแพร่ระบาดของโควิด-19 สารสำคัญของบทความนี้ประกอบด้วย บทนำเพื่อแนะนำ ความสำคัญและสารสำคัญของบทความ การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ ลักษณะของข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ สรุปและเสนอแนะ

คำสำคัญ: การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

Abstract

The pandemic of COVID-19 has created many limitations for researchers in conducting their research projects. This is in particular to the stage of data collection in qualitative research where the researcher has to contact closely with the participants when conducting an in-depth interview or focus group discussions. Several preventive measures of COVID-19, such as social distancing, avoiding group gathering or being in the place where people are concentrated, or the prohibition of traveling to certain areas have caused difficulties in conducting interviews and focus groups. Hence, an online focus group has been chosen as an important alternative method for data collection for qualitative projects. One major problem faces by novice researchers, or those researchers who are newly shifted their paradigm to conduct their qualitative research projects is how to analyze the data obtained through focus group discussions. Since content analysis is normally applied in qualitative data analysis and there are many approaches to content analysis, the researcher has to choose an appropriate content analysis method that is suitable for the qualitative research project. This article aims to present an alternative approach to content analysis to be applied in analyzing data gathered from online focus group. This article's essence includes an introduction to the article, online focus group discussion, the nature of data obtained through online focus group, an alternative data analysis method used in analyzing data obtained through a focus group, conclusions, and recommendations.

Keywords: Online Focus Group, Data from Online Focus Group, Alternative Data Analysis Method for Online Focus Group.

3

นำเสนอไว้ใน Creswell (2007: 53-84) และ จำเนียร จวงตระกูล (2553: 129-152; 2563: 147-256) เช่น พรรัตน์ แสงหาญ (2563: 147-175); วอนชนก ไชยสุนทร (2563: 177-212); ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ (2563: 213-236); วิภาวรรณ กลิ่นหอม (2563: 237-256) เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้กับข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมผ่านการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ลดความซับซ้อนลงและมีความง่ายขึ้นในทางปฏิบัติ ในบทความนี้จึงได้นำเสนอแนวทางใหม่ที่ปรับปรุงมาจากวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม โดยมีสาระสำคัญของบทความดังต่อไปนี้ (1) บทนำ เพื่อแนะนำความสำคัญและสาระสำคัญของบทความ (2) แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ (3) ลักษณะของข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (4) การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (5) การวิเคราะห์เนื้อหาแบบปรับปรุงจากการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม (6) สรุปและเสนอแนะ

แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพประเภทหนึ่งเช่นเดียวกับการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มจัดเป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่แตกต่างจากการสัมภาษณ์ตามปกติ การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการและเป็นการสนทนาอย่างมีเป้าหมาย กล่าวคือการสนทนายาระหว่างบุคคล ซึ่งบุคคลหนึ่งเป็นผู้ป้อนคำถามเรียกว่าผู้สัมภาษณ์หรือนักวิจัย ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตอบเรียกว่าผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูล จึงเป็นการสนทนาแบบสองทางซึ่งขณะสนทนามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเป้าหมายของการสนทนาคือการสร้างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามจากหัวข้อเรื่องการวิจัยในด้านต่างๆ เช่น ด้านความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือการสนทนากลุ่มเป็นการสนทนายาระหว่างผู้ดำเนินการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับเชิญมาร่วมการสนทนามีจำนวนประมาณ 8-12 คน การสนทนากลุ่มในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ เนื่องจากนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยดำเนินการสนทนา ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มเติมหลายประการ เช่น การลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเช่าห้องประชุม ค่าใช้จ่ายด้านการต้อนรับและรับรองผู้เข้าร่วมสนทนา เป็นต้น ในขณะที่นักวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้เช่นเดียวกับการสนทนากลุ่มแบบดั้งเดิม การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์จึงเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ แม้จะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น อาจเกิดข้อขัดข้องทางเทคนิคจากเทคโนโลยีที่นำมาใช้เป็นสื่อในการสนทนา และไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมสนทนาประกอบข้อมูลได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ต้องใช้มาตรการป้องกันหลายอย่างที่เป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักวิจัย เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การงดเว้นการรวมกลุ่มคน การงดเว้นการเดินทาง เป็นต้น ทำให้การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ได้รับความนิยมมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหามักเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มไปใช้ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการนำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมมาจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

ลักษณะสำคัญของข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพชนิดหนึ่ง ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์จึงเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อความ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพได้ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีหลายรูปแบบด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงขอนำเสนอคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: คุณลักษณะสำคัญของข้อมูลเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงปริมาณ

ประเด็นเปรียบเทียบ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	การวิจัยเชิงปริมาณ
1. ลักษณะของข้อมูลการวิจัย	มีความเป็นนามธรรม มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงจากผู้ให้ข้อมูล เป็นการตีความหรืออธิบายความหมายเป็นข้อความ เป็นตัวหนังสือ เอกสารหลักฐานต่างๆ	มีความเป็นรูปธรรม เป็นจำนวนเป็นตัวเลข สามารถนับ ชั่ง ตวง วัดได้ เป็นระดับความคิดเห็นที่มีต่อคำถามที่นักวิจัยกำหนดไว้ล่วงหน้าด้วยตัวนักวิจัยเอง
2. แหล่งที่มาของข้อมูลการวิจัย	ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จากเอกสารในรูปแบบต่างๆ บันทึก หลักฐานภาพถ่าย ภาพเขียน โสตทัศนูปกรณ์ในรูปแบบต่างๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้มาจากสื่อสังคมออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ ที่มีความหลากหลาย	สถานที่ทดลอง กระบวนการทดลอง ผู้ตอบแบบสอบถามที่นักวิจัยได้ตั้งคำถามและกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้า จากนั้นผู้ตอบเลือกคำตอบตามความคิดเห็นของตน เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่สามารถนับจำนวน วัดค่า ชั่ง ตวง ค่าต่างๆ ได้
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบต่างๆ ทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ แบบสอบถาม	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงปริมาณ การทดลองแบบต่างๆ การจดบันทึก

	ปลายเปิด การสังเกต การเข้าร่วม ทั้งเข้าร่วม และสังเกต เก็บรวบรวม ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ จากเอกสาร จาก บันทึก หลักฐาน ภาพ โสตทัศนูปกรณ์ สื่อสังคม ออนไลน์ประเภทต่างๆ หรือทางโทรศัพท์	ข้อมูลการทดลอง ข้อมูล หรือสถิติต่างๆ ที่มีอยู่ แล้ว เช่น รายงานผลการ สำรวจประชากร เวช ระเบียนใน สถานพยาบาล การเก็บ ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แบบฟอร์ม อิเล็กทรอนิกส์ หรือทาง โทรศัพท์
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาหลาย รูปแบบโดยไม่ใช้สถิติ ทำ ควบคู่ไปกับการเก็บ ข้อมูลและหยุดเมื่อถึงจุด อิ่มตัว	ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ หลายรูปแบบ เก็บข้อมูล ได้ครบถ้วนแล้ว จึงทำ การวิเคราะห์ข้อมูล
5. โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบบเชิง คุณภาพหลายรูปแบบ ช่วยในการวิเคราะห์ โดย โปรแกรมสำเร็จรูปไม่ สามารถทำการวิเคราะห์ แทนนักวิจัยได้โดยตรง แต่ช่วยอำนวยความสะดวก สะดวกให้นักวิจัยได้	ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบบเชิง ปริมาณหลายรูปแบบใน การวิเคราะห์ โดย โปรแกรมสำเร็จรูป สามารถทำการวิเคราะห์ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทาง สถิติและแสดง ผลการวิจัยให้นักวิจัย ได้นำไปใช้ได้ต่อไป

ที่มา: ดัดแปลงจาก วรณวิชนี ธนอมชาติ และคณะ, 2563, หน้า 3-4.

จากตารางที่ 1 แสดงเห็นว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีความแตกต่างจากข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในรูปแบบตรงข้ามกัน ทั้งด้านคุณลักษณะของข้อมูลการวิจัย แหล่งที่มาของข้อมูลการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการ

วิจัย ซึ่งนำไปสู่การใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป เมื่อทำความเข้าใจกับคุณลักษณะสำคัญของข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว ในลำดับต่อไปจะได้นำเสนอวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ต่อไป

การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพจำเป็นต้องจัดทำข้อมูลให้เป็นข้อความ (Textual) ก่อนจึงจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาได้ (Gale et al., 2013: 2) การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการพิจารณาลักษณะเนื้อหาของข้อมูล เป็นการค้นหาความหมายที่มีอยู่ในเนื้อหาของข้อมูลว่า ในความเป็นจริงของข้อมูลแต่ละส่วน เช่น แต่ละคำ วลี ประโยค หรือวรรค มีความหมายอย่างไร เสมือนการถอดความหมายของข้อมูลแต่ละส่วนออกมา โดยกำหนดขั้นตอนสำคัญไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง เป็นการตีความหมายขั้นต้น เรียกว่าการลงรหัส (Code or Coding) กล่าวคือเมื่ออ่านข้อความที่ถอดออกมาจากการบันทึกการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ออกมาเป็นข้อมูลที่เป็นข้อความ (Textual) ซึ่งจำเป็นต้องอ่านหลายครั้งเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาของข้อมูล จากนั้นจึงอ่านโดยพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบถี่ถ้วนแล้วเจาะลงในแต่ละคำ วลี ประโยค หรือวรรคใดวรรคหนึ่ง เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลแต่ละส่วน ผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อความหมายว่าอย่างไร ซึ่งเมื่อสรุปแล้วผู้ให้ข้อมูลหมายความว่าอย่างไร นักวิจัยจึงคิดหาคำหรือวลีขึ้นมาใช้เป็นชื่อแทนข้อมูลที่เป็นข้อความส่วนนั้น ทำเช่นนี้จนสิ้นสุดข้อความที่ต้องการวิเคราะห์ ดังนั้นนักวิจัยอาจมีรหัสที่กำหนดขึ้นจำนวนมาก ขึ้นอยู่กับขนาดของโครงการ เช่น ในบางโครงการอาจจะมีถึง 500-1000 รหัสหรือมากกว่า จากนั้นนักวิจัยจะตรวจสอบว่ารหัสใดที่เข้าซ้อนหรือไม่ หรือหากพบรหัสใดที่มีความหมายเหมือนกัน จะนำมารวมกันเป็นรหัสเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระชับและให้ความหมายได้ตรงกับเนื้อหาที่ดำเนินการวิเคราะห์ กระทำต่อไปจนเสร็จสิ้น ขั้นที่สอง คือการพิจารณาว่ามีรหัสใดบ้างที่มีความคล้ายคลึงกันหรือมีความเชื่อมโยงพอที่จะจัดในหมวดหมู่เดียวกันได้ ก็จะกำหนดให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน แล้วตั้งชื่อหมวดหมู่นั้นขึ้นใหม่เป็นคำหรือวลีใช้แทนหมวดหมู่ ในขั้นนี้อาจเรียกว่าเป็น 1 ชั้นข้อมูลของระดับที่สองหรือเป็นประเภทข้อมูล (Category) จัดหมวดหมู่ข้อมูลในขั้นที่ 2 แล้วอาจจะมีหมวดหมู่ของข้อมูลประมาณ 100 หมวดหมู่ ซึ่งอาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่าก็ได้ จากนั้นนักวิจัยจึงพิจารณาหมวดหมู่ของข้อมูลชั้นที่สองอีกครั้งอย่างรอบคอบ เพื่อพิจารณาว่ามีหมวดหมู่ใดที่คล้ายคลึงหรือเชื่อมโยงกันและสามารถจัดเข้าในหมวดหมู่เดียวกันได้ จะทำการจัดหมวดหมู่ขึ้นอีกชั้นหนึ่งเป็นขั้นที่สาม โดยตั้งชื่อของหมวดหมู่ขึ้นใหม่ซึ่งอาจใช้คำหรือวลีได้ หมวดหมู่ข้อมูลชั้นที่สามนี้เรียกว่าหัวข้อเรื่องหลัก (Theme) หัวข้อเรื่องหลักนี้ถือว่าเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา ซึ่งจะนำปัจจัยเหล่านี้ไปอธิบายเพื่อตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำไปจัดทำเป็นแบบจำลองรูปแบบต่างๆ รวมถึงการนำไปสร้างทฤษฎีที่เป็นผลจากการวิจัยต่อไป

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาประเภทนี้เรียกว่าเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม (Conventional Content Analysis) ซึ่งใช้วิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยแบบสร้างทฤษฎี (Grounded Theory) นอกจากการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมที่ได้อธิบายนี้ ยังมี

การวิเคราะห์เนื้อหาอีกหลายแบบ ส่วนที่นิยมในปัจจุบันได้แก่การวิเคราะห์เนื้อหา 3 รูปแบบที่นำเสนอโดย Hsieh & Shannon ((2005):1277-1288) เพื่อทำความเข้าใจกับวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาอีก 2 รูปแบบคือการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางล่วงหน้ากับการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความ ในที่นี้จึงได้นำเอาผลงานของ จำเนียร จวงตระกูล และ นวสินธ์ วงศ์ประสิทธิ์ (2019: 5-8) มาสรุปเปรียบเทียบในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2: การวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางล่วงหน้ากับการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความ

การวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางล่วงหน้า (Directed Content Analysis)	การวิเคราะห์เนื้อหาแบบนี้ใช้ในกรณีที่มีทฤษฎี (Theory) หรืองานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นหรือปรากฏการณ์ (Phenomenon) ที่จะทำการวิจัยอยู่ก่อนแล้ว แต่ยังขาดความสมบูรณ์หรืออาจมีประโยชน์ที่จะทำการอธิบายเพิ่มขึ้น ในกรณีนี้นักวิจัยอาจใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า(Hsieh & Shannon, 2005: 1281-1283) การวิเคราะห์เนื้อหาแบบนี้จะมีแนวทางการวิเคราะห์ที่เป็นโครงสร้างหรือแบบแผนมากกว่าการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมตามที่ได้นำเสนอแล้วข้างต้น โดยนักวิจัยจะใช้ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีอยู่ก่อนเป็นแนวทางในการจัดทำรหัส (Code) และหัวข้อเรื่อง (Category) จากนั้นนักวิจัยจะจัดทำคำจำกัดความเชิงปฏิบัติการของหัวข้อเรื่องโดยใช้ทฤษฎีที่มีอยู่เป็นรากฐานของคำจำกัดความ นอกจากนี้ Assarroudi et al. (2018: 42-55) ได้นำเสนอกระบวนการและขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยแบ่งเป็น 12 ขั้นตอนคือ (1) การกำหนดหน่วยวิเคราะห์ (2) ทำความเข้าใจเนื้อหาของข้อมูล (3) สร้างตารางของหัวข้อเรื่อง (4) กำหนดคำจำกัดความทางทฤษฎีของหัวข้อเรื่องที่สำคัญและหัวข้อเรื่องรอง (5) กำหนดกฎระเบียบสำหรับการลงรหัสของหัวข้อเรื่องที่สำคัญ (6) ทดสอบตารางหัวข้อเรื่อง (7) คัดเลือกและกำหนดตัวอย่างของแกนกลางของหัวข้อเรื่องที่สำคัญแต่ละข้อ (8) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหลัก (9) การหาข้อสรุปเชิงนามธรรมของหัวข้อเรื่องที่สำคัญจากรหัสเบื้องต้น (11) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างหัวข้อเรื่องทั่วไปและหัวข้อเรื่องที่สำคัญ (12) การรายงานผลทุกขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางล่วงหน้าและรายงานข้อค้นพบ
---	--

	โดยใช้ตอบคำถามการวิจัยและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรายงานวิจัยต่อไป
การวิเคราะห์เนื้อหาแบบ สรุปความ (Summative Content Analysis)	การวิเคราะห์เนื้อหาแบบนี้ เริ่มต้นจากการระบุและกำหนดจำนวน คำหรือ บริบทในตัวสารหรือข้อความ เพื่อทำความเข้าใจในบริบทของการใช้ คำและเนื้อหาสาระของสาร ข้อมูลและข้อความ การกำหนดปริมาณ หรือนับจำนวนดังกล่าวนี้ กระทำเพื่อเป็นการสำรวจการใช้สารหรือ ข้อความเหล่านั้นว่ามีการใช้อย่างไร หากการดำเนินการสิ้นสุดลงใน จุดนี้ การวิเคราะห์ดังกล่าวจะถือว่าเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาแบบเชิง ปริมาณ แต่การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพจะมีขั้นตอนที่ต้อง ดำเนินการต่อไปอีกคือจะต้องมีการวิเคราะห์เนื้อหาความหมายที่ซ่อน เร้นอยู่ในสารหรือข้อความนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาแบบนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อการค้นหาความหมายที่อยู่ภายในคำหรือเนื้อหาของ คำ เช่น ในกรณีการศึกษาเรื่องความตายที่ Hsieh & Shannon (2005: 1283-1285) นำมาเป็นตัวอย่างในการอธิบายนั้นกล่าวถึงการ ใช้คำอื่น เช่น จากไป (Passing) หรือ ไปสู่ภพภูมิที่ดีกว่า (Going to a better place) ซึ่งเป็นคำที่มีลักษณะที่มีความนุ่มนวลแทนคำที่มี ความหมายแบบชัดแจ้งหรือตรงไปตรงมา (Explicit) เนื่องจากใน สังคมอเมริกัน การใช้คำแบบตรงนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม (Taboo) หรือไม่เหมาะสม การที่ไม่ใช้คำที่ตรงความหมายอาจก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดหรือขัดขวางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างแพทย์กับ ผู้ป่วยได้ นักวิจัยต้องการที่จะทราบว่า ผู้ให้บริการสุขภาพ ผู้ป่วยหรือ สมาชิกครอบครัว ใช้คำแบบตรงหรือแบบนุ่มนวลบ่อยเพียงใด เมื่อ เปรียบเทียบกับการใช้คำที่นุ่มนวล การใช้คำแบบตรงไปตรงมาใช้ใน สถานการณ์ใดบ้าง โดยตั้งคำถามการวิจัยว่า มีการใช้คำว่า ตาย (Die) ใกล้ตาย (Dying) และความตาย (Death) ในการสื่อสารระหว่าง แพทย์กับผู้ป่วยอย่างไรเมื่อปรึกษาหารือกันในพื้นที่พักของผู้ป่วย และมีการใช้คำอะไรบ้างที่เป็นคำทางเลือกแทน? การวิเคราะห์เนื้อหา ในการศึกษานี้เริ่มต้นจากการค้นหาคำว่า ตาย (Die) ความตาย (Death) และ ใกล้ตาย (Dying) ในข้อมูลที่เป็นเอกสารที่ถอดเทปมา จากการสัมภาษณ์ (Transcript) แล้วทำการนับความถี่ของคำแต่ละคำ ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า ตายในเอกสารแล้วเปรียบเทียบกับระยะเวลา ทั้งหมดที่มีการสื่อสารกัน นักวิจัยทำการกำหนดรหัสของผู้พูดแต่ละ

	คน เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ป่วยและสมาชิกครอบครัว ทำการนับความถี่ของคำตามประเภทของผู้พูดแล้วทำการเปรียบเทียบกับจำนวนทั้งหมดของคำที่ลงทะเบียน ต่อจากนั้นนักวิจัยกำหนดคำที่เป็นทางเลือกที่ใช้แทนคำว่า ความตาย (Death) ตาย (Die) หรือ ใกล้ตาย (Dying) จากนั้นทำการนับจำนวนคำทั้งที่เป็นจำนวนรวมและแยกตามจำนวนของคำที่ใช้แทน ต่อจากนั้นนักวิจัยนับจำนวนคำที่นุ่มนวลเปรียบเทียบกับคำที่ใช้แบบตรงแยกตามประเภทของผู้พูด ตามลักษณะกลุ่มประชากรของแพทย์และผู้ป่วยในการสื่อสารกันแต่ละครั้งและรวมถึงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผลการวิจัยที่สำคัญคือการอธิบายการปรากฏของคำแบบตรงที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยเปรียบเทียบกับคำที่นุ่มนวล ทำการเปรียบเทียบตามประเภทของผู้พูดและตามลักษณะของแพทย์และผู้ป่วย การอภิปรายในการวิจัยนี้เน้นการสำรวจถึงคำอธิบายที่เป็นไปได้สำหรับความแตกต่างของการใช้คำแบบตรงกับแบบนุ่มนวลเมื่อปรึกษากันหรือกันในแต่ละกลุ่มที่ต่างกันและในสถานการณ์ที่ต่างกัน นอกจากนี้การวิเคราะห์แบบนี้ Nang et al. (2015:409-418) ได้อธิบายว่าการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนที่ต่อเนื่องคือการอ่านและการลงทะเบียน การแสดง การลดทอนและการตีความหมายส่วนในกรณีที่มีนักวิจัยหลายคน ต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าการกำหนดรหัสตรงกันซึ่งจัดเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล
--	--

ที่มา: สร้างตารางโดยดัดแปลงจากข้อมูลใน จำเนียร จวงตระกูล และ นวสินท์ วงศ์ประสิทธิ์. 2019: 5-8.

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหาแบบการกำหนดทิศทางล่วงหน้ามีความแตกต่างจากการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมแบบตรงกันข้าม กล่าวคือการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมไม่มีการกำหนดรหัสหรือประเภทข้อมูลหรือหัวข้อเรื่องไว้ล่วงหน้า แต่นักวิจัยพิจารณาเนื้อหาที่เป็นข้อความแล้วมากำหนดรหัสประเภทข้อมูลและหัวข้อเรื่องขึ้นมาจากเนื้อหาของข้อมูล การวิเคราะห์แบบนี้เหมาะสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ยังไม่มีทฤษฎีรองรับหรือยังไม่มีทฤษฎียืนยัน ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางร่วมงาน นักวิจัยจะต้องทบทวนวรรณกรรมตรวจสอบทฤษฎีต่างๆ ไว้เป็นพื้นฐานแล้วนำข้อมูลจากทฤษฎีที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมาแล้วมาพิจารณาแล้วกำหนดรหัส (Code) ประเภทข้อมูล (Category) และหัวข้อเรื่องหลัก (Theme) ขึ้นมาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์ เมื่อนักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์แล้ว และได้ทำการถอดข้อมูลออกเป็นข้อมูลที่เป็นข้อความแล้ว นักวิจัยจะอ่านเนื้อหาข้อความดังกล่าวแล้ว พิจารณามีส่วนใดที่ตรงกับรหัสที่กำหนดไว้ล่วงหน้า นักวิจัยจะใช้รหัส

นั้นแทนความหมายของข้อมูลส่วนนั้นๆ เมื่อกำหนดรหัสจนเสร็จสิ้นแล้ว นักวิจัยจะดำเนินการในขั้นที่สองคือ พิจารณามีสหกลุ่มใดที่ตรงกับประเภทข้อมูลใด จึงนำรหัสเหล่านั้นเข้าไปอยู่ในกลุ่มภายใต้หัวข้อประเภทข้อมูลนั้น เมื่อได้จัดประเภทข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว นักวิจัยจะดำเนินการในขั้นที่สามคือนำเอาประเภทข้อมูลมา พิจารณาว่าประเภทข้อมูลใดที่ตรงกับหัวข้อเรื่องหลักที่ได้จัดทำขึ้นล่วงหน้าไว้นั้น จึงนำเอาประเภทข้อมูลนั้น ไปอยู่ภายในหัวข้อเรื่องนั้น ในกรณีที่ไม่มีรหัสใดที่ตรงหรือไม่สามารถจัดเข้าในกรอบรหัสที่กำหนดไว้ล่วงหน้าได้ นักวิจัยจะกำหนดรหัสใหม่ขึ้นมา ในทำนองเดียวกันหากไม่มีประเภทข้อมูลใดที่ตรงกับที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว นักวิจัยก็สามารถจัดประเภทข้อมูลขึ้นมาใหม่ได้ และหากไม่มีหัวข้อเรื่องใดที่ตรงกับหัวข้อเรื่องหลักที่กำหนดไว้ล่วงหน้า นักวิจัยก็สามารถกำหนดหัวข้อเรื่องหลักขึ้นมาเพิ่มเติมได้ จากนั้นนักวิจัยสามารถนำผลการ วิเคราะห์ไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไป

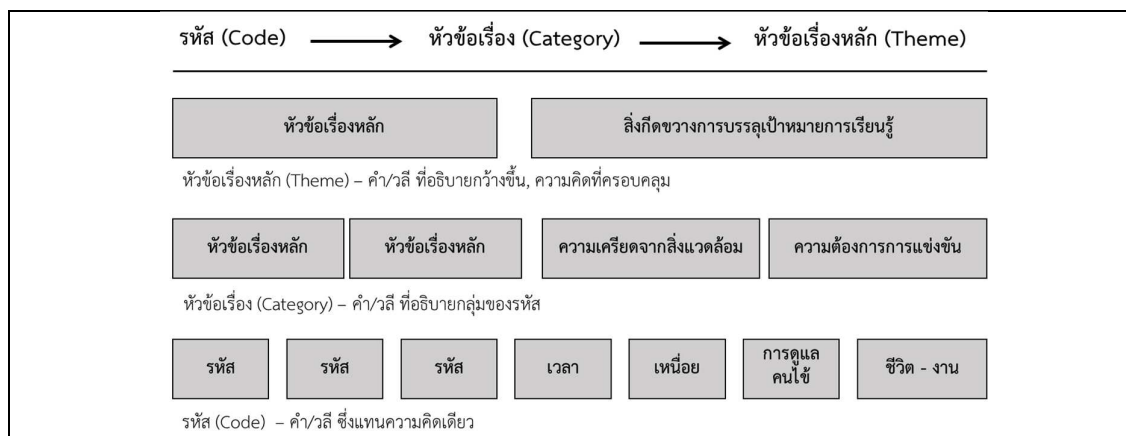
ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความมีความแตกต่างไปจากการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งสอง รูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ต้องมีการกำหนดคำสำคัญขึ้นแล้วนับจำนวนคำ พิจารณาความถี่ของคำ แล้วจัดหมวดหมู่ ซึ่งคล้ายกับการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงปริมาณ จากนั้นนักวิจัยจะดำเนินการขั้นตอนต่อไปตาม กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสรุปความในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไปจน เสร็จสิ้นกระบวนการ ดังที่ได้อธิบายไว้ในตารางที่ 2 ข้างต้น

การวิเคราะห์เนื้อหาแบบปรับปรุงจากการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม

ก่อนการนำเสนอการปรับวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ ได้มาจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ ในส่วนนี้จะนำเสนอรูปแบบและระดับชั้นของข้อมูลในการวิเคราะห์ ข้อมูลแบบดั้งเดิมก่อน แล้วจึงนำเสนอการปรับวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ตามลำดับไป

การจัดชั้นข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม

การวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมสามารถแบ่งชั้นของการวิเคราะห์ออกได้เป็นสามระดับ คือระดับ ที่หนึ่ง (ระดับต้น) คือระดับรหัส (Code) คือคำหรือวลีที่เป็นชื่อของรหัสที่เป็นตัวแทนความหมายของข้อมูลที่ เป็นข้อความที่วิเคราะห์ ส่วนระดับที่สองคือระดับกลุ่มของรหัสหรือประเภทข้อมูล (Category) เป็นคำหรือวลี ที่ใช้แทนข้อมูลที่เป็นข้อความที่ทำการวิเคราะห์ อาจเรียกว่าเป็นหัวข้อเรื่องรอง ต่อจากนั้นคือระดับที่สาม ซึ่ง เป็นระดับกลุ่มของประเภทข้อมูล หมายถึงการนำกลุ่มรหัสข้อมูลหรือประเภทข้อมูล (Category) ที่คล้ายกัน หรือเชื่อมโยงกันนำมารวมกลุ่มเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยตั้งชื่อ คำหรือวลี เป็นชื่อกลุ่มขึ้น โดยในขั้นที่สามเรียกว่า เป็นระดับหัวข้อเรื่องหลัก (Theme) ที่ถือว่าเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบอันเป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหาในการ วิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งนำไปใช้เป็นผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยโครงสร้างชั้นของการจัด ระดับข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม แสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1: การจัดลำดับขั้นของการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมเพิ่มเติม

ที่มา: แปลจาก Bogetz, Abramson, Haftel, Klein, Li, Michelson, & Simpkin, 2017. Online; จำเนียร จวงตระกูล และ นวสินท์ วงศ์ประสิทธิ์, 2019: 6.

ภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่ามีการแบ่งระดับของผลของการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นสามระดับดังได้อธิบายไว้ข้างต้น กล่าวคือขั้นที่หนึ่งคือระดับรหัส (Code) เป็นตัวแทนหรือคำอธิบายความหมายของข้อมูลส่วนที่วิเคราะห์ ส่วนขั้นที่สองคือขั้นการจัดกลุ่มของรหัสหรือการจัดประเภทข้อมูลหรือเรียกว่าหัวข้อเรื่องรอง (Category) ขั้นที่สามคือขั้นการจัดกลุ่มของประเภทข้อมูลหรือเรียกว่าขั้นหัวข้อเรื่องหลัก (Theme) ที่ถือว่าเป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหาขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม ซึ่งจะนำมาปรับเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ในลำดับต่อไป

การปรับวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์

เพื่อให้การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมมาจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น จึงได้นำวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมมาปรับปรุงดังต่อไปนี้

ประการแรก การปรับเปลี่ยนวิธีการลงรหัสมาเป็นการกำหนดประเด็นสำคัญแทนรหัส กล่าวคือเมื่อนักวิจัยได้ถอดข้อมูลจากการบันทึกโดยแอปพลิเคชันเทคโนโลยีสารสนเทศการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ออกมาเป็นข้อมูลแบบข้อความ เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนักวิจัยจะอ่านข้อมูลหลายๆ ครั้ง เพื่อพิจารณาหาประเด็นสำคัญ (Main Point/Key Point) จากข้อมูลขึ้น กล่าวคือแทนที่จะกำหนดรหัส (Code) นักวิจัยจะเปลี่ยนเป็นการกำหนดประเด็นสำคัญขั้นต้นขึ้นมาแทน โดยใช้แบบฟอร์มที่ 1 แบบวิเคราะห์สรุปผลการสนทนากลุ่มรายกลุ่ม มีทั้งสรุปประเด็นของความเห็นที่ตรงกันของผู้เข้าร่วมสนทนาและประเด็นที่เป็นความเห็นต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องบันทึกไว้เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้แบบฟอร์มวิเคราะห์สรุปประเด็นการสนทนากลุ่มแสดงไว้ในภาพที่ 2 ในกรณีที่มีการจัดการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์เพียงกลุ่มเดียวนักวิจัยสามารถนำผลการจัดชั้นข้อมูลขั้นต้นตามแบบฟอร์มนี้ ไปใช้ดำเนินการจัดชั้นข้อมูลในขั้นที่สองคือชั้น

ประเภทข้อมูลหรือหัวข้อเรื่องรอง (Category) และดำเนินการจัดชั้นข้อมูลชั้นที่สามหรือหัวข้อหลัก (Theme) เพื่อใช้ดำเนินการในขั้นต่อไป

แบบฟอร์มที่ 1: แบบวิเคราะห์สรุปผลการสนทนากลุ่มรายการกลุ่ม		
ผู้ดำเนินการสนทนา ----- ผู้จัดการสนทนา -----		
ผู้นำเสนอข้อมูล ----- ผู้ควบคุมระบบไอที -----		
ประเภทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย -----		
วันที่ ----- เวลาสนทนา จาก ----- ถึง -----		
วิธีการบันทึกการสนทนา ----- สถานที่ -----		
คำชี้แจง		
1. ถอดเทปหรือนำข้อมูลคำตอบจากแอปพลิเคชันที่บันทึกไว้ออกมาเป็นเอกสารข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่เห็นพ้องต้องกันของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม อย่างไรก็ตามอาจมีความเห็นต่าง ที่ไม่สามารถสรุปได้ก็ให้บันทึกไว้เช่นกัน 2. อ่านคำตอบจากเอกสารข้อมูลจากการสนทนากลุ่มหลายๆ เทียบเพื่อทำความเข้าใจข้อมูล 3. จัดระเบียบข้อมูลที่เป็นคำตอบเข้ากรอบคำถามแต่ละข้อทั้งข้อสรุปและข้อความเห็นต่าง 4. ข้อสรุปอาจมี ประเด็น ส่วนความเห็นต่างเพียง 2-3 ประเด็นหรืออาจไม่มีเลยก็ได้ 5. ทำเช่นนี้จนครบทุกคำถาม 6. นำสรุปผลการสนทนากลุ่มรายการกลุ่มนี้ ไปใช้อธิบายหรือสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณหรือนำไปจัดทำสรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่มต่อไป (ซึ่งในกรณีนี้ให้ถือว่าสรุปผลการสนทนากลุ่มรายการกลุ่มนี้ เป็นการสรุปผลเป็นขั้นที่ 1 และสรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่มเป็นขั้นที่ 2)		
คำถามที่	ประเด็นสรุปความเห็นร่วม/ประเด็นความเห็นต่าง	หมายเหตุ
1	ประเด็นสรุปความเห็นร่วม 1 ----- - 2 ----- - 3 ----- - 4 ----- -	

5	-----	
-		
ประเด็นสรุปความเห็นต่าง		
1	-----	
-		
2	-----	
-		
3	-----	
-		

ภาพที่ 2: แบบวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์รอบที่ 1

ที่มา: ดัดแปลงจาก จำเนียร จวงตระกูล, 2564 ก: 1-2

ประการที่สอง ในกรณีที่มีการจัดการสนทนากลุ่มหลายกลุ่ม นักวิจัยสามารถใช้แบบฟอร์มวิเคราะห์สรุปผลการสนทนากลุ่มแบบรวมกลุ่ม โดยนำข้อมูลสรุปประเด็นขึ้นต้นจากหลายกลุ่มมาเปรียบเทียบ แล้วจัดชั้นข้อมูลในระดับต้นโดยใช้แบบฟอร์มที่สองดังแสดงในภาพที่ 3 จากนั้นนักวิจัยสามารถนำข้อมูลที่จัดกลุ่มเป็นข้อมูลชั้นต้นแล้วไปดำเนินการจัดกลุ่มชั้นที่สองและชั้นที่สาม เพื่อดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพและรายงานผลการวิจัยในลำดับต่อไป

แบบฟอร์มที่ 2: แบบวิเคราะห์สรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่ม

ชื่อหน่วยงาน (คณะ/สวท/สวพ) -----

ประเภทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย -----

วันที่ ----- เวลาสรุป จาก ----- ถึง -----

ผู้สรุปข้อมูล ----- ผู้ตรวจทาน -----

คำชี้แจง

1. ข้อมูลที่บรรจุในแบบสรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่มนี้ เป็นคำอธิบายแนวทางการดำเนินการสรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่มที่นำข้อมูลมาจากการสรุปผลการสนทนากลุ่มรายกลุ่มที่ได้จัดทำไว้ในชั้นที่ 1 มาใช้ในการดำเนินการ
2. การสรุปผลการสนทนากลุ่มรวมกลุ่มนี้เป็นการนำเอาข้อมูลสรุปประเด็นการสนทนากลุ่มรายกลุ่มมาใช้ในการจัดทำ ถือได้ว่าเป็นการจัดทำสรุปผลการสนทนากลุ่มชั้นที่ 2 ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. ผู้สรุปข้อมูลจัดทำบัญชีรหัสประจำกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group: SG) ซึ่งมีความสำคัญมาก เนื่องจากช่วยให้การนำเสนอผลการสรุปประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มเป็นระบบ สะดวกแก่การพิจารณาและการตรวจสอบย้อนกลับหรือตรวจทานข้อมูลได้ นอกจากนี้บัญชีรหัสประจำกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังเป็นการปฏิบัติตามจริยธรรมนักวิจัยอีกด้วย เนื่องจากนักวิจัยต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมนักวิจัยว่าด้วยการคุ้มครองผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด โดยไม่มีการเปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูลไม่ว่าจะด้วยประการใดๆ อันเป็นไปตามพันธกรณีที่ให้กับผู้ให้ข้อมูลในการตกลงยินยอมเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลด้วย
4. สรุปผลการสนทนากลุ่มรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มนี้มีความสำคัญ เพราะนำไปใช้ในการเขียนรายงานสรุปผลการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ต่อไป

คำถาม	การจัดรวมกลุ่มประเด็นที่คล้ายกัน	การจัดกลุ่มประเด็นที่แตกต่าง	ความเห็น
1	ให้นำผลสรุปประเด็นผลการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่คล้ายคลึงกันจากทุกกลุ่มที่ได้ดำเนินการในรอบแรกมารวมกัน พร้อมทั้งแสดงที่มาของข้อมูลโดยระบุรหัสตัวเลขประจำกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group: SG) เช่น (SG-1) หมายความว่า เป็นข้อมูลของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่ 1 เป็นต้น	ให้นำผลสรุปประเด็นผลการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันจากทุกกลุ่มที่ได้ดำเนินการในรอบแรกมาแสดง โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการนำเสนอประเด็นที่คล้ายคลึงกัน หากมีความคล้ายคลึงกันในจำนวนที่มากพอให้จัดเป็นกลุ่มที่คล้ายคลึงกันเพิ่มขึ้นแล้วนำไปไว้ในกลุ่มที่คล้ายคลึง	
2	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	
3	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	
4	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	
5	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	
6	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	

7	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	ดำเนินการตามที่ได้แสดงไว้ในข้อ 1	
---	----------------------------------	----------------------------------	--

ภาพที่ 3: แบบวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์รอบที่ 2

ที่มา: ดัดแปลงจาก จำเนียร จวงตระกูล, 2564 ข: 38.

กล่าวโดยสรุป วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิมที่ได้ทำการปรับปรุงแล้ว คือการปรับปรุงขั้นตอนที่หนึ่ง กระทำโดยการจัดระดับชั้นข้อมูลขั้นต้น โดยใช้แบบฟอร์มวิเคราะห์สรุปประเด็นข้อมูลขั้นต้นเป็นแนวทาง ในกรณีที่มีการจัดการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์หลายกลุ่ม นักวิจัยสามารถใช้แบบฟอร์มการวิเคราะห์สรุปประเด็นการจัดระดับชั้นข้อมูลขั้นต้น (แบบฟอร์มที่สอง) มาใช้ดำเนินการ จากนั้นจึงนำไปจัดชั้นข้อมูลขั้นที่สองและขั้นที่สาม ตามลำดับต่อไป

สรุปและเสนอแนะ

การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์เป็นทางเลือกที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในภาวะวิกฤติของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งของนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย การใช้มาตรการป้องกันต่างๆ เพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การละเว้นจากการรวมกลุ่มหรือการเข้าไปในที่ชุมชนแออัด รวมทั้งการระมัดระวังในการเดินทาง เป็นต้น นับเป็นอุปสรรคสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ข้อมูลเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งของการวิจัย เพราะหากไม่มีข้อมูลจะไม่สามารถดำเนินการวิจัยได้ อีกทั้งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยต้องเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ การได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ เนื่องจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์เป็นการสัมภาษณ์แบบหนึ่ง จึงจำเป็นต้องใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ด้วย

กระบวนการในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์สามารถนำกระบวนการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับใช้ได้ ส่วนสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือ จำนวนข้อคำถาม ซึ่งอาจมีจำนวนน้อยกว่าแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยทั่วไป รวมถึงการทดสอบและควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่มีวิธีการที่แตกต่างไปจากวิธีการทดสอบและควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์นักวิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งในที่นี้คือแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการคัดเลือกข้อคำถาม การทดสอบและควบคุมคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ที่ได้นำเสนอไว้แล้วในบทความนี้

อ้างอิง

ภาษาไทย

- คุณากร เพชรคง. (2563). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยทั่วไป. ใน จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2553). การวิจัยเชิงคุณภาพ: เครื่องมือสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2564ก). แบบสรุปผลการสนทนากลุ่มรายกลุ่ม. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ 28-29 มกราคม 2564.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2564ข). การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ 28-29 มกราคม 2564.
- จำเนียร จวงตระกูล และ นวสันต์ วงศ์ประสิทธิ์. (2019). การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ: PAAT Journal, 2(2). 1-14.
- จินดารัตน์ เบอรพันธุ์. (2019). การวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ทางธุรกิจ: ว. วิจัยสมาคมห้องสมุดฯ, 9(1). 45-62.
- พรรัตน์ แสงหาญ. (2563). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามยุทธศาสตร์แบบบรรยาย. ใน จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- วัฒนา คงวัฒนานนท์, ชุตินา สัจจามันท์, พิบูลศิลป์ วัฒนพงษ์ และ มัทนา แสงจินดาวงษ์. (2553). การวิเคราะห์เนื้อหา “วารสารการประมง”: วารสารสารสนเทศศาสตร์, 28(2). 29-36.
- วอนชนก ไชยสุนทร. (2563). การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพตามยุทธศาสตร์การวิจัยแบบศึกษาปรากฏการณ์. ใน จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- วิภาวรรณ กลิ่นหอม. (2563). การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. ใน จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- วรรณวิชณี ถนอมชาติ, อุทัย อันพิมพ์ และ จำเนียร จวงตระกูล (2563). การนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 14 (4). 1- 13.

ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ. (2563). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามยุทธศาสตร์แบบการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎี. ใน จำเนียร จวงตระกูล. (2563: บรรณาธิการ). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.

English

- Assarroudi, A., Nabavi, F. H., Armat, M. R., Ebadi, A., & Vaismoradi, M. (2018). Directed qualitative content analysis: the description and elaboration of its underpinning methods and data analysis process. *Journal of Research in Nursing*, 23(1), 42-55. doi:<https://doi.org/10.1177/1744987117741667>
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2 ed.). Thousand Oaks: Sage.
- Gale, N. K., Heath, G., Cameron, E., Rashid, S., & Redwood, S. (2013). Using the framework method for the analysis of qualitative data in multi-disciplinary health research. *BMC Medical Research Methodology*, 13(117), 1-8.
- Hsieh, H-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Nang, R. N., Monahan, F., Diehl, G. B., & French, D. (2015). A Qualitative Content Analysis of Global Health Engagements in Peacekeeping and Stability Operations Institute's Stability Operations Lessons Learned and Information Management System. *Military Medicine*, 180(4), 409-418.
- Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., . . . Jinks, C. (2018). Saturation in qualitative research: exploring its conceptualization and operationalization. *Qual Quant*, 52(2018), 1893-1907.

ภาษีสรรพสามิตและเศรษฐกิจจังหวัด⁷

Excise Taxes and Provincial Economies

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์⁸, ภคพร วัฒนดำรง⁹ และ เมรุตี อินอ่อน¹⁰

Direk Patmasiriwat, Bhagaporn Wattanadomrong and Merudee Inon

วันรับบทความ 15 กรกฎาคม 2564

วันตอบรับบทความ 31 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาภาษีสรรพสามิตและเศรษฐกิจจังหวัด ใช้ฐานข้อมูลจากกรมสรรพสามิตซึ่งพัฒนาจากฐานข้อมูล 77 จังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2561 เป็นรายจังหวัดและประเภท ผลการศึกษารูปได้คือ รายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตใน 23 หมวด ปี 2557 มีมูลค่า 611 ล้านบาท การศึกษาในครั้งนี้ได้จำแนกประเภทภาษีสรรพสามิตออกเป็น 3 ตัวแปรหลัก คือ ก) ภาษีสิ่งแวดล้อม ข) ภาษีบาป และ ค) ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย โดยสันนิษฐานว่า ภาษีสรรพสามิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเศรษฐกิจจังหวัด ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาษีกับตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจของจังหวัด วัดการตอบสนองของภาษีต่อ GPP ผลการศึกษารูปได้คือ หนึ่ง ค่าความยืดหยุ่นของภาษีสรรพสามิตต่อ GPP อยู่ในช่วง 1.8 และ 1.9 ซึ่งส่วนนี้อาจมาจากปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การขยายตัวของภาคขนส่งคมนาคม การท่องเที่ยว และการใช้จ่ายพาหนะของประชาชน สอง พบความแตกต่างอย่างมากระหว่างจังหวัด มีการกระจุกตัวอย่างมากโดยเฉพาะใน 3 จังหวัด ได้แก่ ระยอง ชลบุรี กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการกระจุกตัวของสถานประกอบการ โรงงาน เป็นต้น

⁷ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงาน สกสว. โครงการเมธีวิจัยอาวุโส รหัสโครงการ RTA6180005 ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณสำนักงาน สกสว. และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำและสนับสนุนโครงการวิจัย

⁸ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดร., ศาสตราจารย์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, Direk Patmasiriwat, PhD., Professor, School of Development Economics, National Institute of Development Administration

⁹ ภคพร วัฒนดำรง, ดร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจเศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร, Bhagaporn Wattanadomrong, PhD., Assistant professor, Faculty of Business, Economics and Communication, Naresuan University.

¹⁰ เมรุตี อินอ่อน, นักศึกษาระดับปริญญาเอก คณะบริหารธุรกิจเศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร, Merudee Inon, PhD student, Faculty of Business, Economics and Communication, Naresuan University.

และ สาม ผลการศึกษาความเหลื่อมล้ำยืนยันด้วยดัชนีจินีใน 5 ช่วงเวลาเลขดัชนีสูงในช่วงปี 0.87 ถึง 0.89 ซึ่งตีความว่าสูงมาก จึงต้องปฏิรูประบบภาษี และสรุปว่า ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะกระจุกตัวสูงมาก

คำสำคัญ (Keyword) : ภาษีสรรพสามิต, ภาษีที่จัดเก็บโดยกรมสรรพสามิต, ผลิตภัณฑ์จังหวัด, ความยืดหยุ่นของภาษี ดัชนีความเหลื่อมล้ำ

Abstract

This paper investigates the relationship between excise tax and provincial economies in Thailand, using a panel data (77 units over 5 years span, BE2557-2561). Excise taxes generated 611 billion baht to the government treasury as of FY2561 and could be categorized under 23 items. Excise taxes are grouped into 3 broad categories, viz, i) environmental tax, ii) sin tax, and iii) luxury tax for analytical purposes. Descriptive statistics are illustrated and then compared by regional groups followed by comments and discussions. Econometric models are taken to test hypothesis and to estimate relationships in which provincial excise revenues (in log scale) are dependent variables and tested against a set of explanatory variables that include provincial GPP, productive structure of province economies. Among our findings: First, excise tax elasticity to GPP is found to be in the range of 1.8 and 1.9 which implies high degree of responsiveness of excise tax to GPP change; Second, excise tax has long been highly concentrated in selected provinces, especially those provinces with the highest share of industrial value added. Third, the null hypothesis that tax concentration (measured by Gini coefficient) has a tendency to decline over time is rejected; i.e., no tendency of a decline in tax concentration.

Keyword: Excise tax, Categories of excise tax revenue, Gross provincial product, Tax elasticity, Gini coefficient

คำนำ

ภาษีสรรพสามิตเป็นเครื่องมือทางการคลังของรัฐที่มีบทบาทสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ **ประการแรก** การสร้างรายได้เข้าคลังแผ่นดิน ตามสถิติในปี พ.ศ. 2561 มูลค่าภาษีสรรพสามิตรวมกันเท่ากับ 6.1 แสนล้านบาทโดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561 สูง ร้อยละ 9.6 ต่อปี โดยจัดเก็บจากสินค้าโภคภัณฑ์ 23 รายการดังจะขยายความต่อไป **ประการที่สอง** รัฐใช้ภาษีสรรพสามิตเป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค กล่าวคือ มาตรการห้ามปรามหรือส่งสัญญาณว่าไม่สนับสนุนให้ประชาชนทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ภาษีสุรา ยาสูบ ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย ฯลฯ ในทำนองตรงกันข้ามรัฐใช้ภาษีเป็นมาตรการจูงใจโดยการจัดเก็บอัตราภาษีแตกต่าง (differential tax rates) ผลงานวิจัยเรื่องภาษีสรรพสามิตมีจำนวนไม่น้อย แต่ผลงานส่วนใหญ่เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลระดับประเทศวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงเชิงอนุกรมเวลา มิได้ไม่สะท้อนความแตกต่างมิติพื้นที่ เพราะขาดข้อมูลระดับจังหวัดหรือเขต เป็นที่น่ายินดีที่มีความก้าวหน้าด้านจัดเก็บข้อมูลด้านการคลังและงบประมาณ เนื่องจากกรมสรรพสามิตได้ขยายหน่วยงานสาขากระจายในพื้นที่ทั่วประเทศ (177 ส่วนงาน) จึงได้ข้อมูลการจัดเก็บภาษีรายพื้นที่ที่น่าจะมีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการบริหารภาษี จึงข้อมูลภาษีสรรพสามิตรายจังหวัดร่วมกับตัวแปรทางเศรษฐกิจจังหวัด เช่น GPP โครงสร้างการผลิตจังหวัด สถานประกอบการและการจ้างงานในจังหวัด เพื่อขยายพรมแดนความรู้เศรษฐศาสตร์และความเหลื่อมล้ำมิติพื้นที่

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยที่มีเป้าหมายศึกษาเศรษฐกิจจังหวัด การเจริญเติบโตและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งดำเนินการระดับหนึ่งแล้ว ในโอกาสนี้ขอเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษีสรรพสามิตและเศรษฐกิจจังหวัด เริ่มจากการประมวลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรายจังหวัดรวมข้อมูลเศรษฐกิจจังหวัด ผลลัพธ์ที่มวลรวมจังหวัด โครงสร้างการผลิต จำนวนสถานประกอบการ การจ้างงาน ปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้า และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามตัวแปรอิสระดังจะขยายความต่อไป กำหนดวัตถุประสงค์จำเพาะ 2 ประการ ประการแรก ศึกษาภาพความเป็นจริงของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยจำแนกออกเป็น 3 หมวดภาษี ได้แก่ ภาษีสิ่งแวดลอม ภาษีบาป ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นตัวแปรตามและใช้แบบจำลองเศรษฐมิติเพื่อทดสอบปฏิสัมพันธ์ วัดค่าความยืดหยุ่น และหัวข้ออื่น ๆ ที่น่าสนใจ ประการที่สอง วัดอัตราการกระจุกตัวของภาษีสรรพสามิต เพื่อเข้าใจความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดภาษีสรรพสามิต พร้อมกับข้อสังเกตการเปลี่ยนแปลง เช่น การทดสอบว่าความเหลื่อมล้ำมีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาผ่านไป

เนื้อหาในบทความประกอบด้วย 5 ส่วน โดยส่วนที่หนึ่งกล่าวถึงความสำคัญ ในส่วนที่สองต่อจากคำนำอธิบายกรอบการวิจัย นิยามศัพท์ตัวแปรสำคัญ และข้อสันนิษฐานการวิจัย ส่วนที่สาม เสนอผลการศึกษาเชิงประจักษ์ ส่วนที่สี่ อภิปรายผลการศึกษาและนัยเชิงนโยบายของการจัดเก็บภาษี ปัญหาความลวงตา

ภาษี และข้อเสนอการปรับปรุงวิธีการชำระภาษีเนื่องจากภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีแบ่ง หรือภาษีฐานร่วม¹¹ ส่วนที่ห้าคือ การสรุปเนื้อหา

ทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศไทยพบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในภาพรวม มีจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนัก รายงานวิจัยโดยสำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2552) ประเมินการเปลี่ยนแปลงภาษีและไม่ใช่ภาษีเพื่อทราบผลลัพธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคสุรา โดยใช้แนวความคิดของ Becker and Murphy (1988) ซึ่งเรียกว่า rational addiction model เป็นแนวทางจัดเก็บตัวอย่างผู้บริโภค 1,217 รายจาก 10 จังหวัดใน 5 ภูมิภาคในปี 2550 สอบถามพฤติกรรมการดื่มสุรา ประเภทและยี่ห้อ และข้อมูลส่วนบุคคลเช่นเพศ อายุ ความถี่และปริมาณการดื่ม นำมาคำนวณค่าความยืดหยุ่นต่อราคา (อีกันยหนึ่งต่ออัตราภาษี) โดยจำแนกประเภทสุราเป็นไวน์ เบียร์ วิสกี้ เหล้าขาวและสุราปรุงพิเศษ และนำมาอนุมานผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีภายใต้เงื่อนไขอัตราภาษีสรรพสามิต ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาจากมากไปน้อย สุราปรุงพิเศษ ความยืดหยุ่น -.63 เบียร์ -.23 วิสกี้ -.11 วิสกี้ -.06 และ -.03 ไวน์ นักวิจัยได้ประมาณการผลกระทบต่อยาได้ภาษีสุราระหว่าง 26,000-27,000 ล้านบาท

ธนิตา ทวีขศรี (2562) ศึกษาผลกระทบของภาษีสรรพสามิตสุราต่อการเปลี่ยนแปลงราคาสุราในตลาด โดยใช้แบบจำลอง Interrupted Time Series (ITS) (Penfold and Zhang, 2013) ใช้ข้อมูลรายเดือนระหว่าง ม.ค. 2559 – พ.ค. 2562 มีตัวแปรที่สำคัญคือ ดัชนีราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อัตราภาษีของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ ก่อนและหลังการปรับภาษี ทำการวิเคราะห์ในภาพรวมและจำแนกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกเป็นรายประเภท (สุรา เบียร์ และไวน์) นอกจากนี้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์โดยสอบถามถึงความถี่ในการดื่ม ปริมาณการดื่ม และปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มโดยรวม และปริมาณแอลกอฮอล์ที่ไม่เสียภาษีที่ดื่ม และจำแนกผลกระทบของภาษีตามกลุ่มอายุ รายได้ เพศ สถานภาพการสมรส และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ อายุ รายได้ การจ้างงาน นำมาคำนวณค่าความยืดหยุ่นจำแนกประเภท) ของการปรับภาษีปี 2560 ค่าความยืดหยุ่นต่อราคา (ดัชนีราคา) สุรา คือ 99.33 เบียร์ เท่ากับ 99.68 และไวน์ 99.80 จากการศึกษาพบว่า ภาษีมียุมีส่วนช่วยให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง และทำให้มูลค่าการบริโภคเบียร์ลดลงร้อยละ 3.136 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศโดย Li-Ming Ho, Christian Schafferer, Jie-Min Lee, Chun-Yuan Yeh and Chi-Jung Hsieh (2018) ศึกษาผลของการปรับ

¹¹ กฎหมายไทยและหลายประเทศทั่วโลก กำหนดให้ภาษีสรรพสามิต และ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีฐานร่วม หมายถึง รัฐบาลมีอำนาจจัดเก็บและรัฐบาลจัดเก็บภาษีบนสินค้าชนิดเดียวกัน ในทางปฏิบัติมักให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจัดเก็บแล้ว “แบ่งตามสัดส่วนที่กำหนด” (shared taxes) ดังนั้น การบันทึกข้อมูลว่าภาษีสรรพสามิตจัดเก็บจากจังหวัด A B C มีนัยสำคัญต่อรายได้ทางการคลังของรัฐบาลท้องถิ่น หากสถิติระบุว่าจัดเก็บจาก A แต่ละเลยจังหวัด B C ย่อมไม่เป็นธรรมต่อรัฐบาลท้องถิ่น แต่ถ้าหากการบริหารประเทศภายใต้ระบบรวมศูนย์ (ไม่มีรัฐบาลท้องถิ่น) การบันทึกแหล่งกำเนิดภาษีไม่เป็นประเด็นสำคัญ

เพิ่มราคาบุหรี่ต่อพฤติกรรมการบริโภคและการจัดเก็บรายได้ภาษียาสูบของประเทศในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก อาทิ กัมพูชา เนปาล บังกลาเทศ เมียนมา อินเดีย สปป.ลาว เวียดนาม เป็นต้น ใช้แบบจำลอง fixed effects regression models และฐานข้อมูล Euromonitor International ระหว่างปี 1999–2015 ซึ่งจัดเก็บโดยธนาคารโลกและองค์การอนามัยโลก เพื่อประเมินผลกระทบและวัดค่าความยืดหยุ่นต่อราคาบุหรี่ ผลการศึกษาพบว่าราคาบุหรี่ยังมีราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 9.51% ซึ่งส่งผลให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษียาสูบต่อปีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 16.20% ในขณะที่ทำให้การสูบบุหรี่ลดลง

ชญาพร อัครวินปรีชา (2563) ศึกษาการจัดการปัญหาพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย ด้วยภาษีสรรพสามิต โดยทบทวนกฎหมายทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย เช่น Council Directive 2003/96/EC – Energy taxation Directive และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ผลสรุปว่ากฎหมายสหภาพยุโรปมีความต้องการให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากการใช้พลังงานไฟฟ้า เพื่อลดการนำเข้าพลังงานและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ พร้อมเสนอแนะว่าประเทศไทยควรจะนำมาเป็นต้นแบบโดยใช้ภาษีสรรพสามิตเป็นเครื่องมือเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ผลงานวิจัยชุดตะวัน ชนะกุล (2561) ศึกษาภาระภาษีและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสในช่วงปี พ.ศ. 2536-2559 พิจารณาตัวแปรสำคัญได้แก่ ภาษีที่จัดเก็บจากทุน (capital taxation) ภาษีแรงงาน (labor tax) และ ภาษีการบริโภค (consumption tax) การสะสมทุน (gross investment) การใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อการศึกษาและปริมาณการค้าระหว่างประเทศ ผลการศึกษาสรุปว่า ภาระภาษีอากรที่เก็บจากทุนของไทยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.30 ในปี พ.ศ. 2558 นำมาทดสอบสมมติฐานว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับภาระภาษีแรงงาน ทำนองเดียวกันมีผลการศึกษาในต่างประเทศ AKHOR, Sadiq Oshoke (2016) ศึกษาผลกระทบของรายได้ภาษีทางอ้อมต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในไนจีเรีย ใช้ข้อมูลที่ประมวลโดย Central Bank of Nigeria, Nigerian Investment Promotion Commission (NIPC) and Securities and Exchange Commission (SEC) ในปี ค.ศ. 1993 ถึง 2013 วิธีการวิจัย Multiple regression model โดยกำหนดตัวแปรอิสระหลัก ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม รายได้ภาษีศุลกากร และภาษีสรรพสามิต ซึ่งเป็นตัวแปรที่งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรตามหมายถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลการทดสอบพบว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มมีผลเชิงบวกต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในไนจีเรียอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนว่าภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีหลักที่เก็บได้จากการบริโภคและภาษีสรรพสามิตเป็นองค์ประกอบในลำดับต่อมา

กรอบการวิจัย นิยามศัพท์และข้อสันนิษฐาน

ภาษีสรรพสามิต (excise tax) เป็นภาษีโภคภัณฑ์ (commodity tax) ซึ่งมีความเป็นมายาวนานกว่าหนึ่งร้อยปีในประเทศไทย¹² เป้าหมายสำคัญคือการสร้างรายได้เข้าคลังแผ่นดินและคลังท้องถิ่น ตาม

¹² กรมศุลกากร ใน พ.ศ. 2474 มีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและจัดเก็บภาษีในอดีต เนื่องจากได้มีกิจการเพิ่มขึ้นจำนวนมาก จึงได้มีประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474 เปลี่ยนนาม “กรมศุลกากร” เป็น “กรมสรรพสามิต”

กฎหมายที่ระบุให้เป็นภาษีฐานร่วมแบ่ง (shared tax) ภาษีสรรพสามิตยังเป็นมาตรการจูงใจหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน โดยการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีเพื่อเป้าหมายเชิงนโยบาย เช่น การส่งสัญญาณไม่สนับสนุนให้ประชาชนใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยสุรา ยาสูบหรือการพนัน ในทางตรงกันข้ามมาตรการจูงใจทางบวกเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณสมบัติที่ดีกว่า การจัดเก็บภาษีอาศัยอำนาจตามกฎหมายหลายฉบับ เช่น พรบ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 พรบ. ภาษีสุรา พ.ศ. 2527 พรบ. ภาษียาสูบ. พ.ศ. 2509 รายได้จากภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่เป็นรายได้เข้าคลังแผ่นดิน และรายได้อีกส่วนหนึ่งเข้าคลังท้องถิ่นคือ อบจ. เทศบาล อบต. กทม. และ เมืองพัทยา เช่น ภาษีสุรา ยาสูบ ภาษีจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

กรมสรรพสามิต (excise department) เป็นหนึ่งในสามกรมหลักภายใต้กระทรวงการคลังซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษี โดยมีความเป็นมายาวนานกว่าหนึ่งร้อยปี เริ่มจากก่อตั้งกรมฝิ่น ในปี พ.ศ. 2449 และกรมสุรา ในปี พ.ศ. 2452 ต่อมาสถาปนาเป็นกรมสรรพสามิตในปี พ.ศ. 2474 (ภายหลังปี พ.ศ. 2493 เรียกว่า *กรมสรรพสามิตตามข้อเสนอแนะของราชบัณฑิตยสถาน*) การแบ่งส่วนราชการของกรมสรรพสามิต จำแนกเป็น 13 หน่วยงานระดับกองในส่วนกลาง สำนักงานสรรพสามิตภาคจำนวน 10 หน่วยงาน สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ 87 หน่วยงาน สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา 177 หน่วยงาน กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ จำนวนบุคลากรในสังกัด 4,394 คน

ทฤษฎีภาษี (tax theory) สร้างกรอบการวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีโดยบัญญัติคำศัพท์สำคัญๆ ที่ควรกล่าวถึง เช่น **ฐานภาษี (tax base)** หมายถึง มูลค่าของการสินค้าหรือบริการบริโภคที่กฎหมายให้จัดเก็บภาษี ตัวอย่างสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีได้แก่ ภาษีน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษีสุรา ภาษียาสูบ ภาษีเครื่องดื่ม ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย ฯลฯ โดยทั่วไปกฎหมาย **อัตราภาษี (tax rate)** หมายถึงอัตราภาษีซึ่งใช้ในการประเมินภาษีที่หน่วยงานต่างๆมีหน้าที่จ่ายให้รัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น โดยทั่วหลักนิติศาสตร์กำหนดเพดานอัตราภาษี ไม่เกินกว่าระดับหนึ่ง เช่น ไม่เกินร้อยละ 10 เพื่อป้องกันมิให้รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารใช้อำนาจเกินความเหมาะสม ในทางปฏิบัติสามารถจัดเก็บต่ำกว่าอัตราเพดานที่กำหนด **อัตราภาษีโภคภัณฑ์**มีวิธีปฏิบัติหลายลักษณะ เช่น A กำหนดอัตราภาษีตามมูลค่า ad valorem rate ตัวอย่าง ภาษีสรรวร้อยละ 20 ของมูลค่าสินค้า หมายถึง มูลค่าสุราขวดละ 100 บาท จะต้องเสียภาษี 20 บาท หรือ B วิธีการจัดเก็บภาษีตามลักษณะ (specific rate) หมายถึง อัตราภาษีลิตรละ 20 บาท หรือให้อำนาจหน่วยงานจัดเก็บเลือกใช้วิธีการ A หรือ B สุดแต่แต่ประเภทให้รายได้เข้ารัฐมากที่สุด

กรมฝิ่น ในปีพ.ศ. 2476 ในอดีตได้อยู่ในงานของกรมสรรพากร แต่ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงการคลัง ให้แยกงานออกจากกรมสรรพากรแล้วตั้งเป็น “กรมสรรพสามิตและฝิ่น” และในปีเดียวกันนั้นได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2476 ให้แก่อนาม “กรมสรรพสามิตและฝิ่น” เป็น “กรมสรรพสามิต” ในปัจจุบัน

การบริหารการจัดเก็บภาษี (tax administration) เกี่ยวกับการขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งตามหลักทฤษฎีอาจจัดเก็บจากต้นทางหรือปลายทางแล้วแต่ความเหมาะสมความสะดวกหรือประหยัด เท่าที่สังเกตภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บจากต้นทางหรือจากแหล่งผลิตเป็นการจัดเก็บทอดเดียว เช่น จัดเก็บจากโรงงานผลิต จากแหล่งนำเข้าสินค้า หรือแหล่งขายส่ง แตกต่างจากภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งจัดเก็บหลายทอด (multi-stage tax)

ภาษีสรรพสามิต (tax revenue) สันนิษฐานมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับเศรษฐกิจจังหวัด (provincial economies) หมายถึงจังหวัดที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจการผลิต การจำหน่ายหรือการบริโภค เป็นแหล่งที่มีสถานประกอบการและการจ้างงานหรือแหล่งท่องเที่ยว รายได้จากภาษีสรรพสามิตสูงตามไปด้วย งานวิจัยเชิงประจักษ์ไม่เพียงแต่ตอบคำถามว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร Y และ X เป็นบวกหรือลบ แต่ต้องการรู้ลึกกว่านั้นหมายถึงการประมาณการอัตราการตอบสนอง (responsiveness) หรือค่าความยืดหยุ่น (elasticity) ระหว่างภาษีและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัด อีกนัยหนึ่งค่าพารามิเตอร์ที่นำมาใช้พยากรณ์หรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อนึ่ง ค่าพารามิเตอร์ของกลุ่มจังหวัดไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหรือเท่ากัน นักวิจัยต้องพยายามเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงซึ่งอยู่เบื้องหลัง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสถาบัน เช่น การกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่งผลิตในพื้นที่ 2-3 จังหวัดมิได้กระจายใน 77 จังหวัดอย่างถ้วนหน้า หรือหน่วยที่มีสำนักงานใหญ่และหน่วยงานสาขา เช่น สำนักงานใหญ่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร แต่หน่วยผลิตกระจายใน 5-10 จังหวัด วิธีปฏิบัติอาจจะเปิดโอกาสให้ “รวมจ่าย” หรือ “แยกจ่าย” ภาษี ดังนั้น นักวิเคราะห์จึงต้องศึกษาปัจจัยเชิงสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น วิธีปฏิบัติของหน่วยจัดเก็บและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อนึ่ง มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแบ่งรายได้ระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น เช่น พรบ. เทศบาล พ.ศ. 2498 พรบ. อบต. พ.ศ. 2537 และ พรบ. อบจ. 2542 ซึ่งระบุการแบ่งรายได้ระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น

ข้อสันนิษฐาน

H1 รายได้ภาษีสรรพสามิตระดับจังหวัด มีลักษณะการกระจุกตัวสูงใน (จังหวัด) ต้นเหตุที่แท้จริงคือการกระจุกตัวของระบบการผลิตในบางจังหวัด (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตกระจุกตัวในเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีคำกล่าวทำนองกรุงเทพฯคือประเทศไทย) หรือจัดเก็บจากการแหล่งนำเข้าสินค้าและบริการ (กรณีเพราะภาษีสรรพสามิตจัดเก็บในลักษณะทอดเดียว ส่วนใหญ่จากต้นทาง ฐานภาษีสรรพสามิตจึงกระจุกตัวในบางจำนวนเท่านั้น

H2 ดัชนีการกระจุกตัวของภาษีสรรพสามิตมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้โดยอิงข้อสมมติว่า ก) นโยบายการกระจายความเจริญของรัฐ พยายามลดการรวมศูนย์ โดยให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีด้านการลงทุนในพื้นที่เฉพาะ โครงการพัฒนาเมืองหลัก เมืองการค้าชายแดน และการขยายตัวของการค้าชายแดน เป็นต้น ข) การมองการณ์ไกลของผู้ประกอบการที่เห็นศักยภาพการประกอบธุรกิจในต่างจังหวัด โดยพิจารณาข้อได้เปรียบ เช่น ที่ดินราคาถูก ย่อมเยา แหล่งน้ำดิบซึ่งใช้เป็นปัจจัยการผลิต (โรงงานสุรา เบียร์ เป็นต้น) หรือข้อได้เปรียบการจ้างแรงงาน

หน่วยวิเคราะห์ในบทนี้ หมายถึง 77 จังหวัด กรอบเวลาในระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561

ฐานข้อมูลและนิยามตัวแปร

Yijt รายได้จากภาษีสรรพสามิตที่ระบุประเภท จังหวัดที่จัดเก็บ และรายปี

- i = ประเภทภาษี จำแนกย่อยเป็น 23 ประเภทและจัดกลุ่ม 3 กลุ่ม
- j = จังหวัด 1,2, ..., 77
- t = ปี พ.ศ. 2557-2561

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

- GPP ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
- Shind สัดส่วนร้อยละของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมต่อ GPP
- Shser สัดส่วนร้อยละของมูลค่าเพิ่มภาคบริการต่อ GPP
- Estb จำนวนสถานประกอบการที่เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม
- Conc อัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม สุรา ยาสูบ โรงกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ

แบบจำลองและการตอบสนองของภาษีต่อ GPP

เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจจังหวัดและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยสะท้อนใน 3 สมการ ตามหมวดภาษีดังระบุในตอนต้น โดยสันนิษฐานว่า ตัวแปรตามตอบสนองต่อ GPP ซึ่งสะท้อนความสามารถการผลิตของจังหวัด อย่างไรก็ตาม GPP มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น สถานประกอบการ การจ้างงาน สินเชื่อธนาคาร การใช้ไฟฟ้า จึงประยุกต์ใช้เทคนิค instrumental variable ในการคำนวณ จากแบบจำลองสามารถคำนวณค่าความยืดหยุ่น (tax elasticity) นอกจากนี้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอาจจะแปรผันตามปัจจัยเชิงสถาบันเช่นความเข้มแข็งของหน่วยจัดเก็บ (หน่วยงานพื้นที่ของกรมสรรพสามิต) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างร้านค้าและหน่วยจัดเก็บ เป็นต้น ในการตีความค่าความยืดหยุ่น เช่นความสามารถหรือสคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยเชิงสถาบันที่เกี่ยวข้อง

ในการอนุมาน ค่าความยืดหยุ่นของภาษีสรรพสามิต ต่อ GPP จึงควรคำนึงถึงค่าพารามิเตอร์ λ , θ ซึ่งจะขยายความต่อไป ในการประมาณการความสัมพันธ์ตามแบบจำลอง ใช้วิธีการ instrumental panel regression โดยสันนิษฐานว่า GPP มีคุณลักษณะเป็นตัวแปรภายใน (endogenous variable) โดยกำหนดให้มีตัวแปรอื่น สถานประกอบการ การใช้ไฟฟ้ารายจังหวัด เป็น instrumental variable

- q_1 ----- $\text{taxtot}_{it} = \alpha^1 + \beta^1 X_{it} + e_{ij}$
- Eq_2 ----- $\text{tenvi}_{it} = \alpha^2 + \beta^2 X_{it} + e_{ij}$
- Eq_3 ----- $\text{tsin} = \alpha^3 + \beta^3 X_{it} + e_{ij}$
- Eq_4 ----- $\text{tluxury} = \alpha^4 + \beta^4 X_{it} + e_{ij}$

ผลการศึกษาเชิงประจักษ์

ดังกล่าวในตอนต้นว่า นักวิจัยจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์และปัจจัยเชิงสถาบันที่เกี่ยวข้อง (ในบริบทนี้หมายถึงการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต) สถิติในตารางที่ 1 แสดงรายได้จากภาษีสรรพสามิตอันเป็นผลรวมจากทุกเขต/ทุกจังหวัด รายได้รวมขยายตัวจาก 384,735 ล้านบาทในปี 2557 เป็น 610,698 ล้านบาทในปี 2561 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 ต่อปี ถือเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับ GPP ซึ่งขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี

ตารางที่ 1 รายได้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต จำแนกเป็น 4 หมวด และสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ปี	ภาษีสรรพสามิต	ภาษีสิ่งแวดล้อม	ภาษีบาป	ภาษีสินค้า ฟุ่มเฟือย	ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด
หน่วย ล้านบาท					
2557	384,850	159,180	223,851	1,819	13,472,883
2558	473,627	214,066	257,457	2,103	13,743,463
2559	549,941	283,883	263,683	2,375	14,592,593
2560	595,834	324,934	268,765	2,134	15,486,553
2561	679,018	405,434	270,670	2,914	17,646,912

ที่มา กรมสรรพสามิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561

หมายเหตุ ภาษีสิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาษีน้ำมัน ภาษียนต์ ภาษีมอเตอร์ไซด์ ภาษีไฟฟ้า ภาษีแบตเตอรี่
 ภาษีบาป หมายถึง ภาษีเบียร์ ภาษีสุรา ภาษียาสูบ ภาษีเครื่องดื่ม
 ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย หมายถึง (ภาษีสรรพสามิตรวม – ภาษีสิ่งแวดล้อม – ภาษีบาป)

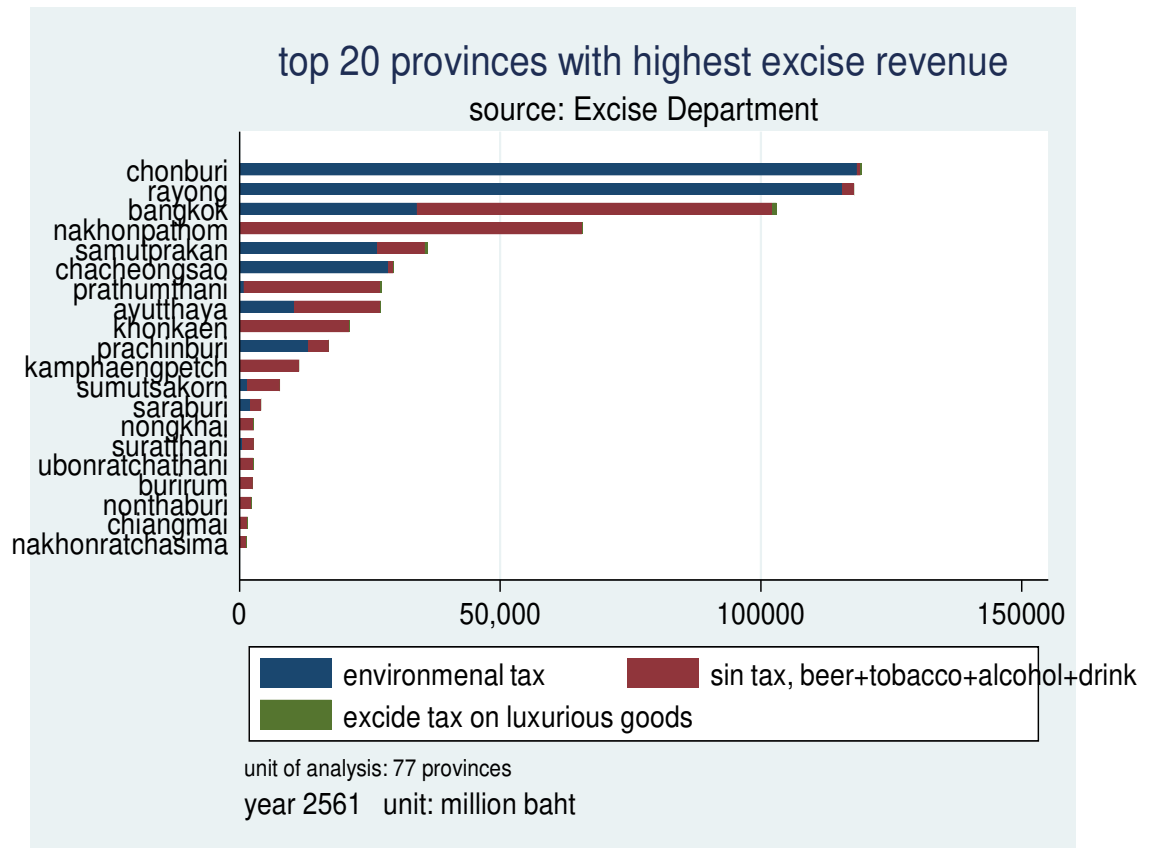
ตารางที่ 2 ประเภทภาษีสรรพสามิต 6 ประเภทที่สร้างรายได้เข้ารัฐสูง

ปี	ภาษีน้ำมัน	ภาษียนต์	ภาษีเบียร์	ภาษียาสูบ	ภาษีสุรา	ภาษีเครื่องดื่ม
หน่วย ล้านบาท						
2557	63,353	90,696	80,092	60,832	69,795	13,132
2558	127,786	80,704	98,840	62,734	78,070	17,813
2559	177,697	100,764	102,523	65,438	77,597	18,125
2560	216,885	102,150	104,594	68,604	78,718	16,849
2561	224,886	173,728	94,516	68,566	78,444	29,144

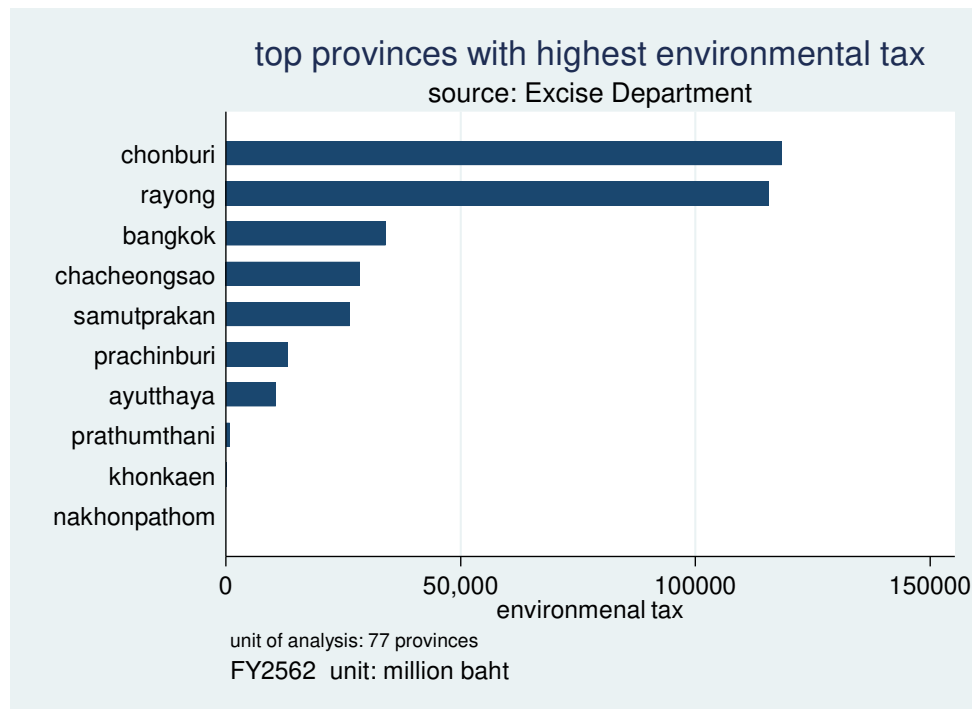
ที่มา กรมสรรพสามิต, 2561

จากสถิติในตารางที่ 2 สะท้อนว่า ก) ภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงขยายตัวสูงมาก เกือบสี่เท่าตัวในช่วงห้าปี อาจจะเป็นเพราะหลายสาเหตุ อาทิเช่น ก) การเพิ่มจำนวนรถยนต์ การเดินทางขนส่งในประเทศไทย ข) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เปลี่ยนแปลง ค) การปรับอัตราภาษีสรรพสามิต

ดังกล่าวข้างต้นว่า การกระจุกของภาษีมิตพื้นที่เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ จึงนำมาวิเคราะห์ในโอกาสนี้ พร้อมกับเสนอข้อสังเกตประกอบ ข้อค้นพบสำคัญ ประการแรก รายได้จากภาษีสรรพสามิตกระจุกตัวใน 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และกรุงเทพมหานคร (ภาพที่ 1 สะท้อนการเรียงลำดับจังหวัดที่สร้างรายได้เข้ารัฐมากที่สุด) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภทภาษีทั้ง 3 จังหวัดดังที่กล่าว ประการที่สอง ภาษีสิ่งแวดล้อมซึ่งองค์ประกอบสำคัญจากภาษีน้ำมันเชื้อเพลิง สร้างรายได้มากที่สุด (กราฟแท่งในภาพที่ 2 สะท้อน 3 จังหวัดที่เป็นแหล่งกำเนิดภาษีได้แก่ ชลบุรี ระยอง และกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน และอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ มาก ซึ่งถือเป็นหนึ่งในตัวแปรที่สะท้อนการกระจุกตัวของภาษี



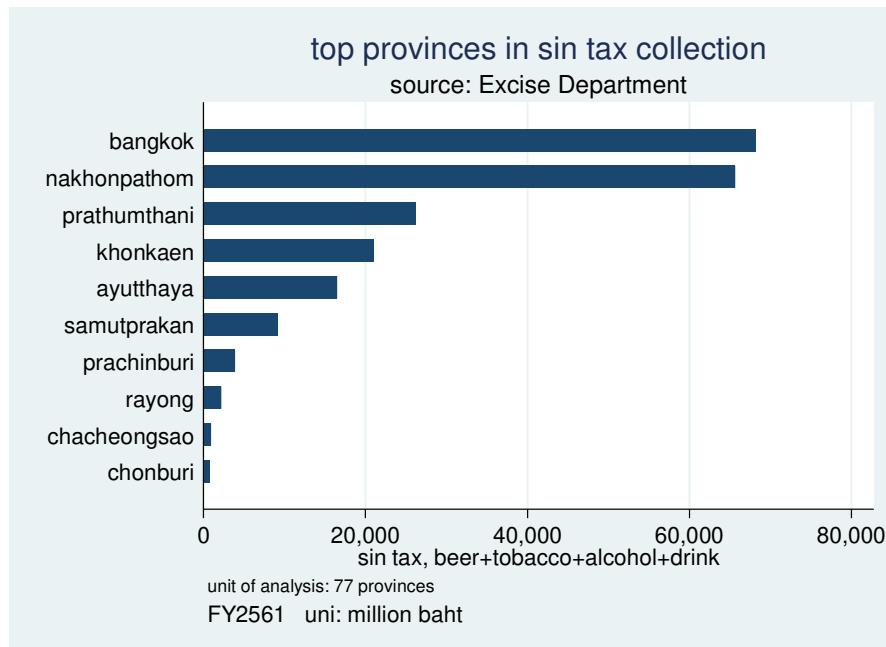
ภาพที่ 1 การเรียงลำดับจังหวัดตามความสามารถจัดเก็บภาษี
ที่มาจากสรรพสามิต, 2561



ภาพที่ 2 10 จังหวัดที่จัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมสูงสุด

ที่มา กรมสรรพสามิต, 2561

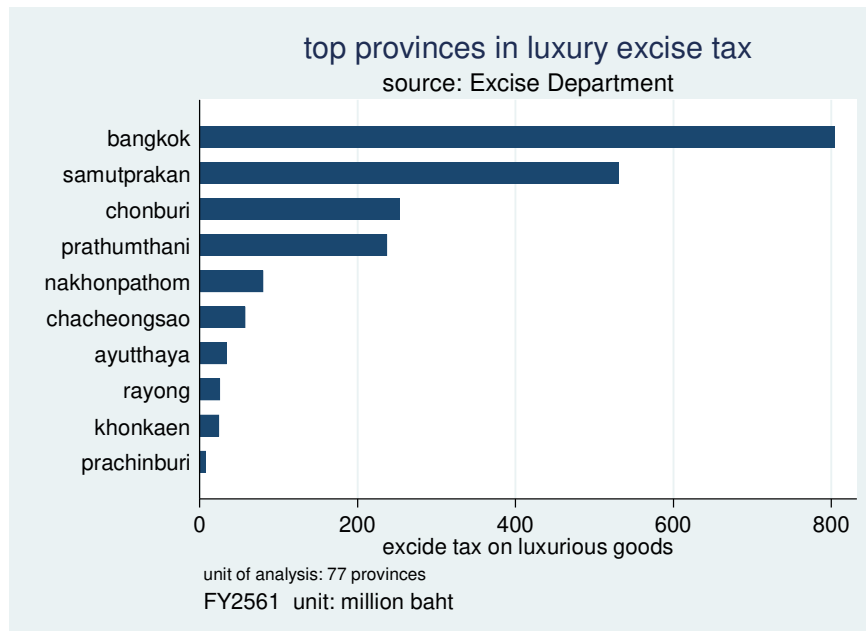
ภาษีสิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาษีน้ำมัน ภาษिरถยนต์ ภาษีมอเตอร์ไซด์ ภาษีไฟฟ้า ภาษีแบตเตอรี่



ภาพที่ 3 10 จังหวัดที่จัดเก็บภาษีบาปสูงสุด

ที่มา กรมสรรพสามิต, 2561

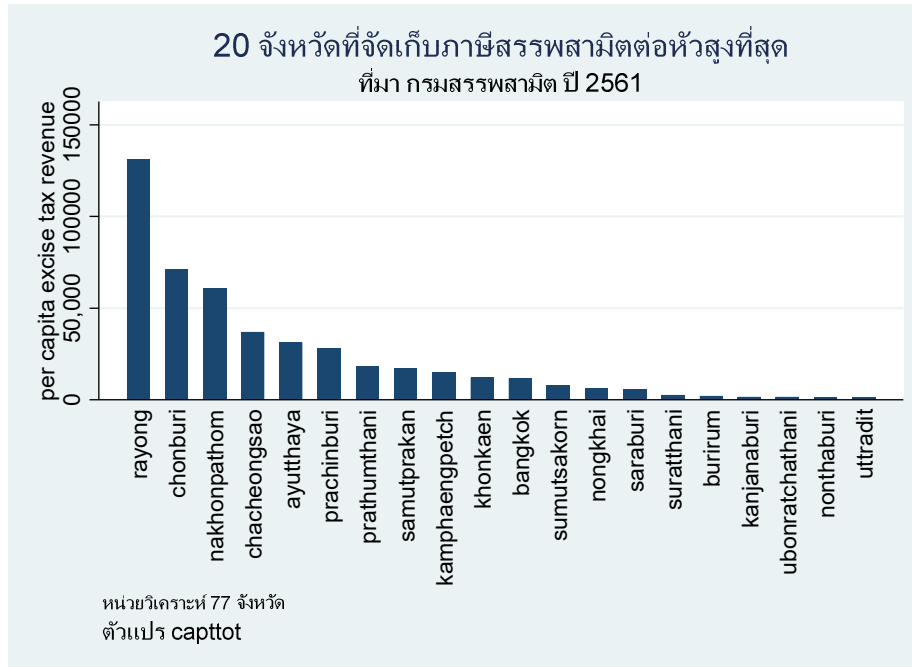
หมายเหตุ ภาษีบาป หมายถึง ภาษีเบียร์ ภาษีสุรา ภาษียาสูบ ภาษีเครื่องดื่ม



ภาพที่ 4 10 จังหวัดที่จัดเก็บภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยสูงสุด

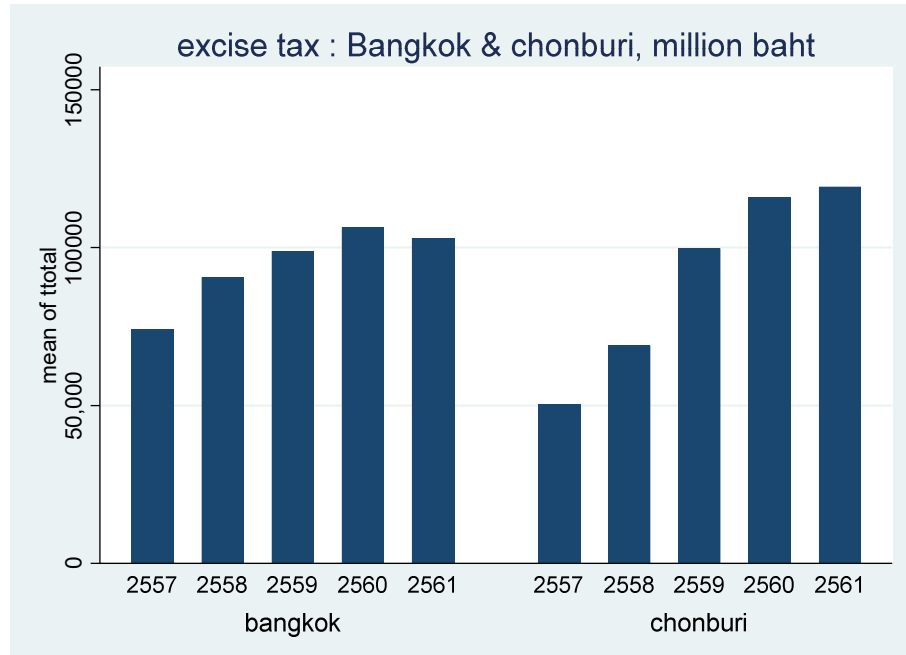
ที่มา กรมสรรพสามิต, 2561 หมายเหตุ ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย หมายถึง (ภาษีสรรพสามิตรวม

– ภาษีสิ่งแวดล้อม – ภาษีบาป)

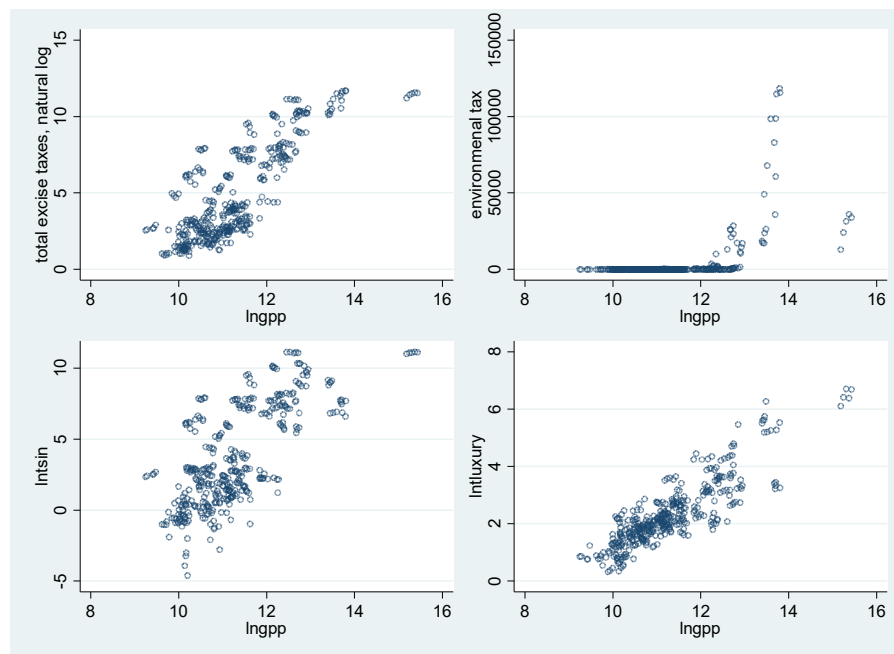


ภาพที่ 5 20 จังหวัดที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิตสูงสุดต่อหัว
ที่มา กรมสรรพสามิต, 2561

เมื่อพิจารณาจากรายได้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตต่อหัว พบว่า จังหวัดระยอง ชลบุรี และ นครปฐมสามารถจัดเก็บภาษีได้สูงสุด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบนำเสนอสถิติ 2 จังหวัดที่เป็นจังหวัดชั้นนำ คือจังหวัดชลบุรีสามารถจัดเก็บภาษีได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึงปี พ.ศ. 2561 สามารถจัดเก็บภาษีได้มากกว่ากรุงเทพมหานคร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตและมีการลงทุนเพิ่มขึ้นในจังหวัดจากภาคเอกชน (ภาพที่ 6)



ภาพที่ 6 เปรียบเทียบ 2 จังหวัด กรุงเทพมหานคร และชลบุรี ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต
ที่ท่า กรมสรรพสามิต, 2561



ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และผลิตภัณฑ์มวลรวม
จังหวัด
ที่ท่า กรมสรรพสามิต, 2561

ภาพที่ 7 แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปร แกนตั้งหมายถึงภาษีสรรพสามิต แกนนอนหมายถึงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พร้อมสังเกตความสัมพันธ์กันในช่วงก่อนข้างชัดเจน และลักษณะ threshold effect ในกรณีภาษีสิ่งแวดล้อมซึ่งจัดเก็บจากบางจังหวัด

ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองเศรษฐกิจ สามารถสรุปได้ ดังนี้

การอนุมานจากแบบจำลองทางเศรษฐกิจ

สมการที่หนึ่ง ตัวแปรตามหมายถึงภาษีสรรพสามิตรวมของแต่ละจังหวัด โดยสันนิษฐานว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ได้แก่ GPP สัดส่วนความสำคัญของภาคอุตสาหกรรม และ ภาคบริการ ตัวแปรต้นมีที่สะท้อนภูมิภาค จากผลประมาณการ สามารถอนุมานว่าหนึ่ง ค่าความยืดหยุ่นของภาษีสรรพสามิตต่อ GPP เท่ากับ 1.8 ซึ่งนับว่าสูงทีเดียว ความจริง GPP อาจจะมีสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นตัวเลขที่สะท้อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจจังหวัด คือ ปริมาณรถยนต์ที่จดทะเบียนใหม่ในจังหวัดนั้น ๆ ปริมาณการจำหน่ายสุรา เบียร์ ยาสูบ จำนวนรถยนต์ ค่าความยืดหยุ่นของภาษีต่อ GPP เป็นพารามิเตอร์ที่ใช้อ้างอิงเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติเช่นการพยากรณ์ สอง จังหวัดที่มีฐานการผลิตอุตสาหกรรมสูง มีแนวโน้มจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้มาก ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดหมายโดยทั่วไป เพราะภาษีภาคภัณฑ์ซึ่งจัดเก็บจากโรงงานผลิตหรือแหล่งนำเข้าตามกระบวนการภาษี ดังนั้น จังหวัดอันที่มีแหล่งอุตสาหกรรมสูง (เช่น ระยอง ชลบุรี) รายได้จากภาษีสรรพสามิตจึงกระจุกตัวในสองจังหวัดนี้¹³

¹³ บทวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัด โดยจำแนกกลุ่มเป็น ฐานการเกษตร ฐานอุตสาหกรรม และ ฐานบริการ ในหนังสือ อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย โดย ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ (2564) รายงานบทที่หนึ่ง

ตารางที่ 3 ผลประมาณการตามแบบจำลอง ตัวแปรตาม ภาษีสรรพสามิตรวมรายจังหวัด

ตัวแปรตาม	ภาษีสรรพสามิตรวม ค่าล็อก
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ค่าสัมประสิทธิ์
ผลิตภัณฑ์จังหวัด ค่าล็อก	1.809***
สัดส่วนของอุตสาหกรรม	0.039***
สัดส่วนของการบริการ	0.005
ตัวแปรดัมมี่ภูมิภาค (อีสานเป็นค่าอ้างอิง)	
เหนือ	0.739
	-0.707
ตะวันออก	-0.026
ตะวันตก	-0.078
กลาง	-1.034
กทม และปริมณฑล	0.777
_ค่าคงที่	-16.768***
N	385
Wald chi-square	216.47
R-sq overall	0.762
legend: * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001	

ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน

ข้อสังเกตจากประมาณการนี้คือ ค่าความยืดหยุ่นของภาษีสิ่งแวดล้อมต่อ GPP เท่ากับ 2.63 ซึ่งในส่วนนี้ประกอบด้วยภาษีน้ำมันเชื้อเพลิง ภาษียรถยนต์ ภาษีเบตเตอรี GPP เป็นตัวแปรที่สะท้อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดซึ่งนำมาใช้ – ความจริงมีข้อมูลอื่นที่อาจจะนำมาใช้คำนวณและได้ผลดียิ่งกว่า เช่น ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรายจังหวัด ปริมาณการขนส่งและคมนาคม ดัชนีราคาน้ำมันเชื้อเพลิง การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีน้ำมัน (ซึ่งมีหลายประเภท) จำนวนรถยนต์ที่ออกใหม่รายจังหวัด ฯลฯ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอาจจะได้บันทึกข้อมูลเหล่านี้ไว้แต่ไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ การใช้สถิติ GPP มาใช้งานจึงเป็นทางออกที่นักวิจัยนำมาใช้ สิ่งที่สังเกตได้อีกประการหนึ่งคือตัวแปร shind หมายถึง ความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งมีผลทางบวกต่อตัวแปรตาม เพราะภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีภาคภัณฑ์ซึ่งส่วนใหญ่ผ่านกระบวนการอุตสาหกรรม และเป็นฐานภาษีของกรมสรรพสามิต ตัวแปรดัมมี่ (ภาคตะวันออก) มี

ค่าบวกสะท้อนว่าภาคตะวันออกแตกต่างจากค่าอ้างอิง (ภาคอีสาน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 3 ถึง 6)

ตารางที่ 4 ผลประมาณการ สมการภาษีสั่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม	ภาษีสั่งแวดล้อม ค่าล็อก
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ค่าสัมประสิทธิ์
ผลิตภัณฑ์จังหวัด ค่าล็อก	2.632***
สัดส่วนของอุตสาหกรรม	0.031**
สัดส่วนของการบริการ	
เปอร์เซ็นต์ภูมิภาค (อีสานเป็นค่าอ้างอิง)	
เหนือ	0.378
ใต้	1.781**
ตะวันออก	2.467*
ตะวันตก	1.202
กลาง	0.543
กทม. และปริมณฑล	0.405
ค่าคงที่	-31.197***
Wald chi-square	341
R-sq overall	121.49
	0.624
legend: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$	

ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน

ตารางที่ 5 ผลประมาณการสมการถดถอย

ตัวแปรตาม	ถดถอย ค่าคลัสเตอร์
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ค่าสัมประสิทธิ์
ผลิตภัณฑ์จังหวัด ค่าคลัสเตอร์	1.636***
สัดส่วนของอุตสาหกรรม	0.033*
สัดส่วนของการบริการ	
เปอร์เซ็นต์ภูมิภาค (อีสานเป็นค่า	
อ้างอิง	1.589*
เหนือ	-1.377**
ใต้	-1.172
ตะวันออก	-1.103
ตะวันตก	-0.770
กลาง	2.166**
กทม. และปริมณฑล	-15.729***
ค่าคงที่	385
Wald chi-square	121.60
R-sq overall	0.658
legend: * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001	
ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน	

ตารางที่ 6 ผลประมาณการสมการภาษีฟุ่มเฟือย

ตัวแปรตาม	ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย ค่าล็อก
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ค่าสัมประสิทธิ์
ผลิตภัณฑ์จังหวัด ค่าล็อก	0.961***
สัดส่วนของอุตสาหกรรม	0.011***
สัดส่วนของการบริการ	
เปอร์เซ็นต์ภูมิภาค (อีสานเป็นค่า	
อ้างอิง	0.083
เหนือ	-0.081
ใต้	0.084
ตะวันออก	0.112
ตะวันตก	-0.494*
กลาง	0.241
กทม. และปริมณฑล	-9.154***
_ค่าคงที่	
N	385
Wald chi-square	411.84
R-sq overall	0.823
legend: * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001	

ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน

วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างพื้นที่

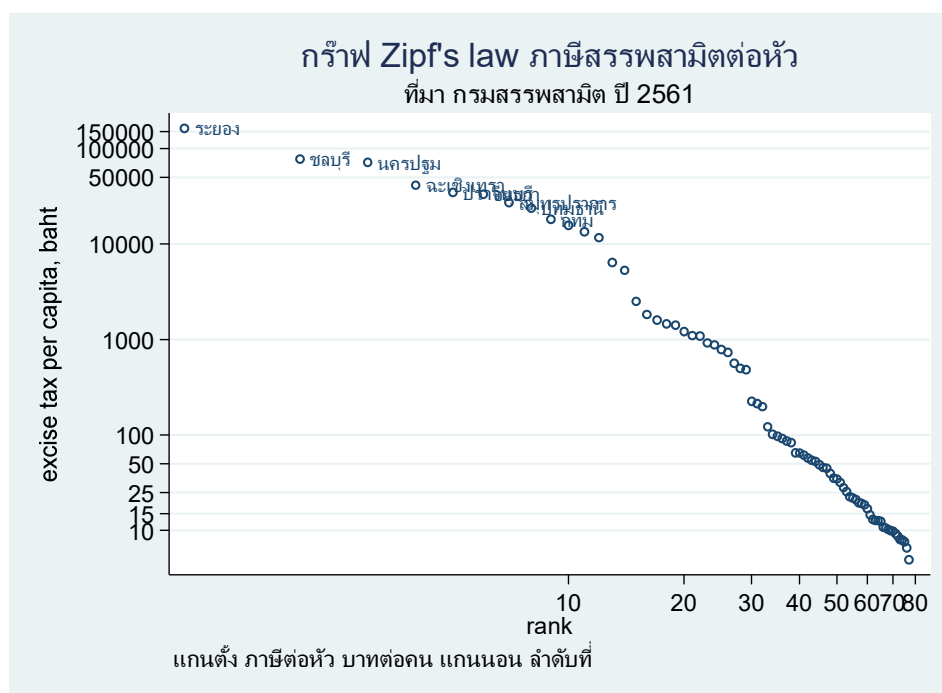
ในส่วนนี้เสนอผลศึกษาความแตกต่างมิติพื้นที่ ตัวแปรหมายถึง ภาษีต่อหัว (captax หน่วย บาทต่อคน) โดยจำแนกกลุ่มจังหวัดเป็น 9 กลุ่ม จากค่าน้อยไปมาก สถิติปี พ.ศ. 2561 ดังแสดงในตารางที่ 7 พร้อมข้อสังเกตกล่าวคือ ภาษีสรรพสามิตต่อหัวเฉลี่ยเท่ากับ 7307 บาท แต่มีความแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มจังหวัด ในบรรทัดแรกสื่อความหมายว่า 25 จังหวัดที่มีรายได้ภาษีหัวต่ำที่สุด ค่าพิสัย 0 ถึง 25 บาทต่อคน ค่าเฉลี่ย 12.9 บาทต่อคน รายได้จากภาษีสรรพสามิตเฉลี่ย 9.2 ล้านบาทต่อจังหวัด รายได้รวม 220 ล้านบาท เปรียบเทียบตัวเลขในบรรทัดก่อนสุดท้ายหมายถึง 3 จังหวัดที่สร้างรายได้สูงสุด รวมกันเท่ากับ 302,972.8 ล้านบาท

ตารางที่ 7 การจัดกลุ่มตามผลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

กลุ่มจังหวัด	N	ค่าเฉลี่ย บาทต่อคน	ค่ามัธยฐาน บาทต่อคน	ค่าเฉลี่ย ล้านบาท	ผลรวม ล้านบาท
25	24	12.9	11.6	9.2	220.2
50	9	37.2	35.3	20.7	186.6
100	10	71.5	64.8	36.8	368.3
1,000	12	477.3	491.3	499.6	5,994.7
5,000	8	1,526.6	1,437.2	1,707.8	13,662.4
50,000	11	20,996.1	18,143.1	26,117.5	287,292.5
สูงกว่า 50,000	3	104,127.6	77,737.9	100,990.9	302,972.8
รวม	77	7,307.0	64.9	7,931.1	610,697.5

ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจาก กฎยกกำลังสอง (Power law หรือ Zipf law) มาประยุกต์ใช้เพื่อสะท้อนในรูปภาพแทนตั้ง หมายถึง ภาษีต่อหัว (ค่าเฉลี่ย) แทนนอน หมายถึง ลำดับที่ (ranking) ของจังหวัดจากมากไปน้อย พร้อมระบุชื่อจังหวัดชั้นนำที่สร้างรายได้ภาษีต่อหัวสูงที่สุด



ภาพที่ 8 การจัดลำดับผลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต (Zipf law)

ที่มา กรมสรรพสามิต

วัดความเหลื่อมล้ำด้วยดัชนีจินี และทดสอบความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา

ตั้งกำหนดข้อสันนิษฐานว่า อัตราการกระจุกตัวของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตลดลงเมื่อเวลาผ่านไป โดยอิงแนวคิดที่ว่านโยบายกระจายความเจริญของรัฐบาลมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำ หรืออาจจะเป็นเพราะการตัดสินใจของสถานประกอบการ ที่เห็นความสำคัญในจังหวัดรายได้ปานกลางหรือยากจน การย้ายโรงงานหรือสถานที่ไปตั้งในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพและปริมณฑล หรือจังหวัดในภาคตะวันออก เนื่องจากพิจารณาข้อได้เปรียบเชิงพื้นที่ เช่น ที่ดินราคาถูก แล่งน้ำสะอาด วิธีการคำนวณใช้ดัชนีจินีตลอดช่วงเวลา 5 ช่วงเวลา ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีจินีไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด เลขดัชนีสูงในช่วงปี 0.87 ถึง 0.89 จึงต้องปฏิเสธข้อสันนิษฐานและสรุปว่า ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะกระจุกตัวสูงมาก

ตารางที่ 8 ทดสอบด้วยดัชนีความเหลื่อมล้ำ ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561

ภาษีสรรพสามิตต่อหัว		
	gini coefficient	std error
2557	0.876	0.159
2558	0.876	0.157
2559	0.880	0.161
2560	0.880	0.166
2561	0.887	0.177

ที่มา กรมสรรพสามิต การคำนวณโดยผู้เขียน

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อคิดเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้ **หนึ่ง** ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะกระจุกตัวสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกและกรุงเทพฯปริมณฑล เนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม น้ำมัน ยานยนต์ และอาหาร **สอง** ข้อสันนิษฐานว่าการกระจุกตัวของภาษีสรรพสามิตมีแนวโน้มลดลง ตามนโยบายการกระจายความเจริญของรัฐบาลหรือการย้ายแหล่งผลิตของภาคเอกชน ไม่เป็นความจริง เป็นข้อคิดเห็นในอนาคตว่าจำเป็นต้องทบทวนนโยบายการกระจายความเจริญ ให้เข้มแข็งกว่าที่เป็นอยู่ในอดีต **สาม** การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอาจจะมี “ภาพลวงตา” (tax illusion) ในความหมายต่อไปนี้ บริษัทจำกัดขนาดใหญ่จะมีหน่วยผลิตย่อยหรือโรงงานหรือสถานประกอบการกระจายในหลายจังหวัด กรมสรรพสามิตและกรมสรรพากรให้ความสะดวกแก่หน่วยผลิตในการชำระภาษีแบบ “รวมจ่าย” ทำให้ดูเหมือนว่าภาษีกระจุกตัวกว่าความเป็นจริง และเป็นประเด็นนโยบายที่ควรจะนำมาทบทวนอย่างจริงจัง¹⁴ **สี่** ความสัมพันธ์ระหว่างภาษี

¹⁴ การจัดเก็บภาษีมียุทธศาสตร์สำคัญต้องพิจารณาองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น เพราะภาษีสรรพสามิตเป็น “ภาษีแบ่ง” หรือ “ภาษีฐานร่วม” ในอดีตภายใต้ระบบการบริหารแบบรวมศูนย์ การชำระภาษีจังหวัดไหนไม่มีความสำคัญขอเพียงให้จัดเก็บได้ครบถ้วน แต่ภายใต้ยุคการกระจายอำนาจการบันทึกแหล่งรายได้ภาษีมีพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงควรปรับปรุงหรือ

สรรพสามิต กับ GPP ซึ่งสะท้อนในค่าความยืดหยุ่นนั้น – มีปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การขนส่งคมนาคมและการท่องเที่ยว ทำให้การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น การบริโภคของนักท่องเที่ยวทำให้การจำหน่ายสุร่ายาสูบเพิ่มขึ้น ตามหลักอุดมคตินักวิจัยควรจะสืบค้น สิ่งที่เราเรียกว่า “ฐานภาษี” (tax base) แต่เนื่องจากมีกิจกรรมหรือตัวแปรที่หลากหลาย เช่น สถิติจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรายจังหวัด จำนวนนักท่องเที่ยวรายจังหวัด การขนส่งสินค้าและการเดินทางของผู้คน ฯลฯ ในอนาคตหากมีการประมวล “ข้อมูลขนาดใหญ่” และแสดงเป็นรายจังหวัด/รายปี ควรนำมาวิเคราะห์ร่วมกันน่าจะช่วยให้ผลประมาณการแม่นยำยิ่งขึ้น ถ้าการวิเคราะห์ครั้งนี้มีข้อจำกัดรอบเวลาค่อนข้างสั้น 5 ปี ในอนาคตเมื่อมีการบันทึกข้อมูลต่อเนื่องหลายปีหรือแสดงเป็นรายไตรมาส น่าจะช่วยให้การวิเคราะห์แม่นยำยิ่งขึ้น โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับ “ฤดูกาล” เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยวมีความผันผวนตามฤดูกาล ย่อมส่งผลต่อความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงอุปสงค์การบริโภคสุร่ายาสูบ เป็นต้น ด้านข้อมูลที่นักวิจัยต้องยอมรับ อย่างไรก็ตามการเทียบเคียงภาษากับ GPP เป็นสิ่งที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

สรุป

บทความนี้เสนอผลวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเป็นรายจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 ผลสรุปโดยใช้แบบจำลอง เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลง และทดสอบข้อสันนิษฐานว่า อัตราการกระจุกตัวลดลง ผลสรุปในประการสำคัญ ดังนี้ **หนึ่ง** รายได้ภาษีสรรพสามิตในห้าปี ขยายตัวในอัตรา 12.2% ต่อปี ซึ่งถือว่าสูงมาก **สอง** เมื่อวัดความยืดหยุ่นของภาษี ต่อ GPP พบว่า ค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.8 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการขยายตัวของการขนส่งคมนาคม การท่องเที่ยว และการใช้ยานพาหนะของประชาชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี ค่าความยืดหยุ่น 1.8 มีนัยสำคัญและควรระมัดระวัง กล่าวคือ ในยามเศรษฐกิจขาลง การจัดเก็บภาษีจะผันผวนหรือลดลงมากกว่า GPP **สาม** พบว่ามีความแตกต่างอย่างมากระหว่างจังหวัด คือ อัตราการกระจุกตัว โดยเฉพาะใน 3 จังหวัด ระยอง ชลบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานหรือสถานประกอบการ เนื่องจากวิธีการจัดเก็บจากต้นทาง คือ โรงงาน แหล่งผลิต หรือแหล่งนำเข้าสินค้า พร้อมกับแสดงสถิติเปรียบเทียบในตาราง **สี่** ผลคำนวณดัชนีจีนิ พบว่าค่าสูง 0.86-0.89 และไม่มีท่าทีที่จะลดลง จึงปฏิเสธข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ก่อนว่านโยบายกระจายความเจริญของรัฐมีผลให้กระจายตัวของแหล่งผลิตโรงงาน

มาตรการให้เสียภาษีแบบ “แยกจ่าย” เช่น โรงงานผลิตตั้งในต่างจังหวัดซึ่งมีวัตถุดิบและการผลิตส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (นึกถึงกิจกรรมการย่อยหินซึ่งเป็นขั้นตอนการผลิตปูนซีเมนต์) ในประเด็นนี้ สุวรรณวิทย์ และ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2564) เสนอให้การยื่นภาษีของหน่วยผลิต (บริษัท A ซึ่งมีสาขาในหลายจังหวัดและสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร) ซึ่งใช้วิธีการรวมจ่าย ระบุแหล่งกำหนดของมูลค่าเพิ่ม คล้ายคลึงกับหลักการ self-declaration ซึ่งใช้ในการจัดเก็บภาษีศุลกากร เชื่อว่าหน่วยผลิตมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพราะภาษีที่จ่ายออกไปจะถูกบันทึกว่าเป็นภาษีที่จัดเก็บจาก 3 จังหวัด (สมมติว่า กรุงเทพมหานครเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ โรงงานผลิตในสระบุรี และตาก เป็นต้น) ซึ่งการแจกแจงข้อมูลเป็นผลดีและเป็นธรรมต่อจังหวัดที่เป็นฐานการผลิต ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

ออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ **ห้า** จากผลการศึกษานำไปสู่การอภิปรายเชิงนโยบายการกระจายความเจริญ ยังห่างไกลจากเป้าหมาย อนึ่งอาจจะมีภาพลวงตาของการกระจุก เนื่องจากวิธีปฏิบัติที่ให้หน่วยงาน “รวมจ่าย” หรือ “แยกจ่าย” ภาษีสรรพสามิต ซึ่งใช้กับหน่วยธุรกิจขนาดใหญ่จดทะเบียนเป็นบริษัทและมีสาขาการผลิตในหลายจังหวัด แม้ว่าโรงงานผลิตเกิดในต่างจังหวัดแต่การชำระภาษีในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ พร้อมกับเสนอให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงสถาบันเพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

References

- Akhor, S. O., & Ekundayo, O. U. (2016). The impact of indirect tax revenue on economic growth: The Nigeria experience. *Igbinedion University Journal of Accounting*, 2(08), 62-87.
- Atsawinpricha, C. (2020). Electric Energy Problems Management in Thailand with Excise Tax. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*, 7(1), 201:215.
- Benjasatgun, Y. (2003). “*Capability and Efforts of Excise tax collection*”. National Research Council of Thailand.
- Bureau of Tax Policy, Fiscal Policy Office. (2009). “*Extrapolation and Evaluation of Tax and Non-tax Measures on Thailand Liquor Consumption Behavior*”. Research report proposed to Fiscal Policy Office. 136.
- Chanagun, C. (2018). Tax Burden and Economic Growth of Thailand. *MFU Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(2), 174:197.
- Due, J. F. 1956. The role of sales and excise taxation in the over-all tax structure. *The Journal of Finance*, 11(2), 205-220.
- Excise Department. (2018). Result of Excise Tax Revenue Collection in 2018. Excise Department, Bangkok.
- Fiscal Policy Office. (2009). “*Extrapolation and Evaluation of Tax and Non-tax Measures on Thailand Liquor Consumption Behavior. Bangkok*”. Fiscal Policy Office.
- Ho, L. M., Schafferer, C., Lee, J. M., Yeh, C. Y., & Hsieh, C. J. 2018. Raising cigarette excise tax to reduce consumption in low-and middle-income countries of the Asia-Pacific region: a simulation of the anticipated health and taxation revenues impacts. *BMC Public Health*, 18(1), 1-9.

- OECD. 2006. *“Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series”*. OECD Publishing, Paris.
- Patmasiriwat, D., et al. (2021). *“Provincial growth rate and Inequality in Thailand. Bangkok”*. National Institute of Development Administration (in Thai)
- Preece, R. 2017. *“Excise Taxation in ASEAN: An Analysis of the Need to Develop a Coordinated Approach to Excise Tax Policy as Implementing the ASEAN Economic Community”*. PhD thesis, Charles Sturt University.
- Silakot, J., Pattanarangsarn, P., Somboonsap, S., and Wanaset, A. (2018). Appropriate Cigarette Excise Tax Rate for Thailand. *Sukhothai Thammathirat Open University Journal*, 31(1), 108:125.
- Suwanwihok, W., and Patmasiriwat, D. (2021). *“Tax and Provincial Economy: Provincial growth rate and Inequality in Thailand. Bangkok”*. National Institute of Development Administration, 129.
- Thawitsri, T., (2019). *“A Study of Liquor Excise Tax Effect on Liquor Prices Change in the Market and Liquor Consumption Behavior of Thai People”*. Office of the National Economic and Social Development Council, Bangkok.

วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมในบริบทของภาครัฐ:
กรณีศึกษากรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย¹⁵

Innovation-driven Culture in the Public Sector: a Case Study of Department
of Provincial Administration, Ministry of Interior

พงศ์ชนัตถ์ เลิศวรสิน¹⁶ และ ปัน ندا จันท์สุกรี¹⁷

Pongchanat Lertvorasin and Pananda Chansukree

วันรับบทความ 17 กรกฎาคม 2564

วันแก้ไขบทความ 30 กรกฎาคม 2564

วันตอบรับบทความ 10 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

ท่ามกลางสถานการณ์ปัจจุบันที่บริบทของนโยบายสาธารณะสลับซับซ้อนมากขึ้นและความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาครัฐเพิ่มขึ้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์หรือพัฒนานวัตกรรม โดยเฉพาะนวัตกรรมเชิงนโยบายและนวัตกรรมบริการสาธารณะ เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาสาธารณะและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสำรวจระดับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง จำนวน 200 คน ผลการศึกษาพบว่า กรมการปกครองมีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีระดับสูงที่สุด คือ ข้อผูกพันและความเชื่อใจ และความเคารพ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยภายในองค์กรมีความสัมพันธ์

¹⁵ บทความวิชาการนี้ผ่านการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติทางรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 12 ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยรังสิต วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2564

¹⁶ พงศ์ชนัตถ์ เลิศวรสิน, นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, Pongchanat Lertvorasin, Graduate student, Master of Public Administration Program, Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration

¹⁷ ปัน ندا จันท์สุกรี, ดร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, Pananda Chansukree, PhD., Assistant Professor, Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration, Email address: pananda.c@gmail.com

กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และโครงสร้างองค์การ ดังนั้นผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรมีความสุขในการทำงานและรู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งจะเอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งปรับโครงสร้างองค์การโดยเน้นการกระจายอำนาจ ลดข้อจำกัดในการทำงานข้ามสายงาน และเพิ่มความยืดหยุ่นและความคล่องตัว

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์การ นวัตกรรม ภาครัฐ นโยบายสาธารณะ บริการสาธารณะ

Abstract

In the face of increasing policy complexity and rising citizen expectations, governments have little choice but to innovate so that they can cope with public problems and respond to citizen needs more effectively. A key factor driving innovation, particularly policy innovation and public service innovation, is organizational culture that is innovation-driven. The purposes of this study are 1) to examine the level of innovation-driven culture of the Department of Provincial Administration, Ministry of Interior and 2) to study factors related to innovation-driven culture of the Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. This study employs a quantitative research method by conducting surveys. The research instrument is a questionnaire used to collect data from 200 public employees of the Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. The findings indicate that the level of innovation-driven culture is high and the innovative culture traits with the highest level include commitment and trust, followed by respect. It is also revealed that there is a significant correlation between organizational factors and innovation-driven culture at the 0.01 level. The organizational factors which are highly correlated with innovation-driven culture are work environment and organizational structure. Therefore, the organization's leaders should focus on improving work environment to make employees feel relaxed and happy at work, leading to creativity. In addition, it is essential to change the organizational structure towards decentralization, cross-departmental collaboration, flexibility, and agility.

Keyword: Organizational culture, Innovation, Public sector, Public policy, Public service

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น รัฐบาลทั่วโลกกำลังเผชิญปัญหาและความท้าทายเหมือน ๆ กัน เช่น การขาดความเชื่อถือไว้วางใจในภาครัฐ ความคาดหวังที่สูงขึ้นของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะ งบประมาณที่จำกัด ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัล และความกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Ferreira & Botero, 2020) นอกจากนี้ในหลายประเทศยังเกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะการออกแบบนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผลนโยบาย รวมทั้งเพื่อให้การบริหารจัดการภาครัฐมีความยืดหยุ่น คล่องตัว และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น (Acevedo & Dassen, 2016; Ferreira & Botero, 2020)

ท่ามกลางความสลับซับซ้อนของกระบวนการนโยบายสาธารณะและความคาดหวังของประชาชนที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากการสร้างสรรค์หรือพัฒนานวัตกรรม การค้นหาแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ในแก้ไขปัญหาสาธารณะที่เรียกว่า “นวัตกรรมเชิงนโยบาย” ได้กลายเป็นสิ่งที่รัฐบาลทั่วโลกไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Vaz & Prendeville, 2019) โดยหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมไม่เพียงแต่ในแง่ของนโยบายสาธารณะและการบริการสาธารณะเท่านั้น แต่รวมถึงกระบวนการทำงาน โครงสร้างองค์การ และวิธีการสื่อสารข้อมูลด้วย (Acevedo & Dassen, 2016; McGann & Lewis, 2018)

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการให้บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก เป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน โดยกรมการปกครองเป็นหนึ่งในหน่วยงานภาครัฐที่มีความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรม ทำให้ในปี พ.ศ. 2563 กรมการปกครองได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขารางวัลบริการภาครัฐระดับดีเด่น ประเภทนวัตกรรมบริการ อย่างไรก็ตามเมื่อเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมองค์การเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่สุดที่กระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม เนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรจะช่วยส่งเสริมการยอมรับนวัตกรรมเป็นค่านิยมหลักขององค์การและการให้ความร่วมมือกับองค์การในการพัฒนานวัตกรรม ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมจนกระทั่งนวัตกรรมกลายเป็นค่านิยมหลักของหน่วยงาน ซึ่งอาจจะทำได้โดยการกำหนดแผนปฏิบัติการ หรือโดยการใช้กลไกทางอ้อม เช่น การปรับโครงสร้างองค์การ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน หรือการประกาศนโยบายของหน่วยงาน

จากความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ากรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมอยู่ในระดับใด รวมทั้งวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับกรมการปกครองในการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ตามวิสัยทัศน์ของหน่วยงานที่มุ่งเน้นการบริหารราชการในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ยังสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ทบทวนวรรณกรรม

1. นวัตกรรม (Innovation)

ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาเรื่องนวัตกรรมมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานแล้ว แต่การกำหนดคำนิยามหรือความหมายของคำว่า “นวัตกรรม” ก็มีความแตกต่างกันตามพื้นฐานความรู้และมุมมองของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งในปัจจุบันก็ยังไม่มีความเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป (Gopalakrishnan & Bierly, 1997 อ้างถึงใน สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2553) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า “การกระทำหรือสิ่งที่ทำขึ้นใหม่หรือแปลกจากเดิม ซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรืออุปกรณ์” ในขณะที่สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2549) ให้ความหมายที่ครอบคลุมถึงประโยชน์ของนวัตกรรมด้วย โดยระบุว่า นวัตกรรม หมายถึง “สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม” ต่อมา สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2553) ได้ระบุคำนิยามที่ชัดเจนขึ้นว่า นวัตกรรม คือ “สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ ทักษะประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือกระบวนการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม”

เมื่อพิจารณาการให้ความหมายของคำว่า “นวัตกรรม” โดยนักวิชาการต่างประเทศ พบว่านักวิชาการให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย เช่น Rogers (1995) ระบุว่า นวัตกรรม คือ “ความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งของที่เป็นสิ่งใหม่สำหรับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำไปใช้” Schilling (2008) อธิบายว่า นวัตกรรม คือ “การนำความคิดไปใช้ในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่หรือกระบวนการใหม่” และอีกคำนิยามหนึ่งที่น่าสนใจ คือ คำนิยามของ Morton (1998) ที่ระบุว่า นวัตกรรมเป็นการทำให้เกิดขึ้นใหม่อีกครั้ง

(renewal) ซึ่งหมายความว่า นวัตกรรมไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการสร้างสิ่งใหม่ ๆ แต่เพียงอย่างเดียว แต่สามารถเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาสิ่งเก่าที่มีอยู่เดิมได้เช่นกัน Brookfield Institute (2018) ให้ความหมายของคำว่านวัตกรรมไว้อย่างแปลกใหม่ว่า “การประยุกต์ใช้ข้อมูลเชิงลึก ทรัพยากร หรือแนวทางใหม่ ๆ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นต่อสาธารณชน เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางเดิม ๆ ที่ใช้อยู่”

หากพิจารณาประเด็นหลักของคำนิยามต่าง ๆ แล้ว จะพบว่ามี 3 ประเด็นที่เป็นมิติสำคัญของนวัตกรรม ได้แก่ 1) ความใหม่ (Newness) คือ นวัตกรรมต้องเป็นสิ่งที่ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ กระบวนการ โดยจะเป็นการปรับปรุงจากของเดิมหรือพัฒนาขึ้นใหม่เลยก็ได้ 2) ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) คือ นวัตกรรมจะต้องสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นได้จากการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ นั้น ซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นอาจจะสามารถวัดเป็นตัวเงินได้ หรือไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินโดยตรงก็ได้ 3) การใช้ความรู้และความคิดอย่างสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) สิ่งที่จะถือว่าเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบหรือการทำซ้ำ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2553)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นวัตกรรม คือ การสร้างสิ่งใหม่หรือกระบวนการใหม่ หรือการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งเก่าที่มีอยู่เดิมหรือกระบวนการเดิม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยนวัตกรรมมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ความใหม่ ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม และการใช้ความรู้และความคิดอย่างสร้างสรรค์

ในบริบทของภาครัฐนั้น นวัตกรรม หมายถึง แนวคิด วิธี และรูปแบบใหม่ ๆ ในการจัดการองค์การ การดำเนินงาน และการให้บริการ อันเป็นผลมาจากการสร้าง พัฒนา เพิ่มพูน ต่อยอด หรือประยุกต์ใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (เสาวลักษณ์ ณ พัทลุง, 2556) นวัตกรรมภาครัฐ (Public Sector Innovation) ประกอบด้วยนวัตกรรม 2 ประเภทที่มีความทับซ้อนกัน คือ นวัตกรรมเชิงนโยบาย (Policy Innovation) และนวัตกรรมบริการสาธารณะ (Service Innovation) โดยนวัตกรรมภาครัฐครอบคลุมความพยายามเชิงโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ และความพยายามในการสร้างขีดความสามารถของบุคลากรเพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในภาครัฐซึ่งอาจรวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีและบริการใหม่ ๆ ในขณะที่นวัตกรรมเชิงนโยบายมุ่งเน้นที่กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยเป็นการคิดค้น ออกแบบ หรือกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ ภารกิจ เป้าประสงค์ใหม่ขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนองค์การในอนาคต ส่วนนวัตกรรมบริการสาธารณะใช้แนวทางการออกแบบที่คำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนางานบริการภาครัฐที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น เช่น บัตรประจำตัวประชาชนแบบ Smart Card และหน่วยบริการเคลื่อนที่ (เสาวลักษณ์ ณ พัทลุง, 2556; Brookfield Institute, 2018)

2. วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture)

คำว่า “วัฒนธรรมองค์การ” มีนักวิชาการที่ให้นิยามไว้มากมาย เช่น วิรัช สงวนวงษ์วาน (2547) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การ คือ ค่านิยมและความเชื่อที่มีร่วมกันอย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้นในองค์การ และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของคนในองค์การนั้น วัฒนธรรมองค์การจึงเป็นเสมือนบุคลิกภาพหรือจิตวิญญาณขององค์การ Gordon (1999) ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การ คือ สิ่งที่อยู่ภายในสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่รวมเอาข้อสมมุติ ความเชื่อ และค่านิยมที่สมาชิกขององค์การมีส่วนร่วมกันและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม Robbins & Coulter (2002) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง ระบบทุกอย่างที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในแนวทางปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานขององค์การ และเปรียบเสมือนบุคลิกลักษณะขององค์การ

การสร้างวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งรวมถึงการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยในบริบทของภาครัฐ การสร้างวัฒนธรรมองค์การไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับการมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดี สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกมิติด้วย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งทำให้ความคาดหวังของประชาชนต่อบริการภาครัฐเพิ่มขึ้น หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องคิดค้นและพัฒนาแนวคิด รูปแบบ และกระบวนการทำงานใหม่ ๆ ซึ่งจะกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงนโยบายและนวัตกรรมบริการสาธารณะ วัฒนธรรมองค์การแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต เช่น โครงสร้างองค์การที่ขาดความยืดหยุ่น ผู้นำแบบมุ่งใช้อำนาจ และการลงโทษความผิดพลาดหรือความล้มเหลว อาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมใหม่เพื่อจัดอุปสรรคในการพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

3. วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม (Innovation-driven Culture)

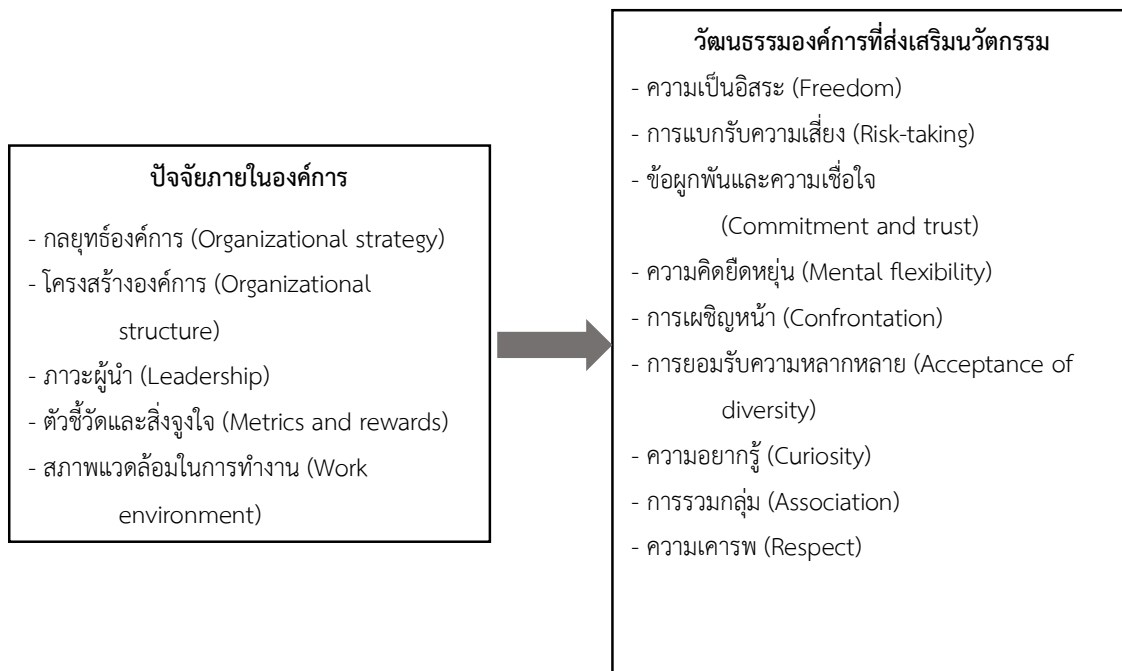
โลกในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการทำงานแบบดั้งเดิมที่ทำให้ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไปสู่การเป็น “องค์กรนวัตกรรม” การปรับตัวด้วยความรวดเร็วและการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความคาดหวังของประชาชนต่อบริการภาครัฐที่เปลี่ยนไป การจะเป็นองค์กรนวัตกรรมที่สามารถปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนได้นั้น หน่วยงานภาครัฐต้องมีวัฒนธรรมองค์การที่สนับสนุนนวัตกรรม เพื่อให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว นำไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างเต็มรูปแบบ (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562)

งานวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การที่สนับสนุนนวัตกรรม คือ งานวิจัยของ Naranjo-Valencia & Calderon-Hernandez (2018) ซึ่งนำเสนอตัวแบบวัฒนธรรมองค์การที่สนับสนุน

นวัตกรรม โดยระบุว่าลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม ได้แก่ ความเป็นอิสระ การแบกรับความเสี่ยง ข้อผูกพันและความเชื่อใจ ความคิดยืดหยุ่น การเผชิญหน้า การยอมรับความหลากหลาย ความอยากรู้ การรวมกลุ่ม และความเคารพ สำหรับปัจจัยกำหนดวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม ได้แก่ กลยุทธ์องค์การ โครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำ ตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้และลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยระดับความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับว่านวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในองค์การได้รับการส่งเสริมหรือขัดขวาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พัฒนารอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1 โดยใช้แนวความคิดของ Naranjo-Valencia & Calderon-Hernandez (2018) เนื่องจากตัวแบบที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมและปัจจัยกำหนดวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการกรมการปกครองที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนัก/กอง ส่วนกลาง (อาคารกรมการปกครอง ถนนอัษฎางค์ กทม.) จำนวน 4 สำนัก/กอง ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่ กองวิชาการและแผนงาน สำนักกิจการความมั่นคงภายใน และสำนักงานเลขานุการกรม รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 338 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของ Yamane ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 184 คน คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 200 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูล โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานที่กรมการปกครอง และหน่วยงานที่สังกัด ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในองค์การ จำนวน 17 ข้อ ตอนที่ 3 วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม จำนวน 18 ข้อ โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) จำนวน 2 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

3.1 คณะผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยภายในหน่วยงาน

3.2 คณะผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 200 ชุด โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 1 เดือน คือ เดือนพฤษภาคม 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี คือ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยภายในองค์การ และวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.5) อายุ 36-45 ปี (ร้อยละ 45.5) จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 63) ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ (ร้อยละ 89.5) มีประสบการณ์ทำงาน 1 -5 ปี (ร้อยละ 61.0) และสังกัดสำนักกิจการความมั่นคงภายใน (ร้อยละ 45.0) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (ร้อยละ)
เพศ	
ชาย	115 (57.5)
หญิง	85 (42.5)
อายุ	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	5 (2.5)
26-35 ปี	83 (41.5)
36-45 ปี	91 (45.5)
45 ปีขึ้นไป	21 (10.5)
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6 (3.0)
ปริญญาตรี	68 (34.0)
ปริญญาโท	126 (63.0)
ตำแหน่งงาน	
ประเภทวิชาการ	179 (89.5)
ประเภททั่วไป	21 (10.5)
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (ร้อยละ)
ประสบการณ์ทำงานที่กรมการปกครอง	
1-5 ปี	122 (61.0)
6-10 ปี	46 (23.0)

มากกว่า 10 ปี	32 (16.0)
หน่วยงานที่สังกัด	
กองการเจ้าหน้าที่	50 (25.0)
กองวิชาการและแผนงาน	50 (25.0)
สำนักเลขานุการกรม	10 (5.0)
สำนักกิจการความมั่นคงภายใน	90 (45.0)

2. ปัจจัยภายในองค์การ

ในภาพรวมปัจจัยภายในองค์การของกรมการปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยภายในองค์การอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ กลยุทธ์องค์การ ($\bar{X} = 4.04$) สภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{X} = 4.04$) โครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.01$) และตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์การ

ปัจจัยภายในองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. กลยุทธ์องค์การ	4.04	0.58	มาก
2. โครงสร้างองค์การ	4.01	0.53	มาก
3. ภาวะผู้นำ	4.07	0.58	มาก
4. ตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ	3.76	0.78	มาก
5. สภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.04	0.58	มาก
รวม	3.99	0.61	มาก

3. วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม

ในภาพรวมกรมการปกครองมีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ข้อผูกพันและความเชื่อใจ ($\bar{X} = 4.43$) และความเคารพ ($\bar{X} = 4.41$) ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การยอมรับความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ความอยากรู้ และการรวมกลุ่ม ($\bar{X} = 4.03$ เท่ากัน) ความคิดยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.01$) การแบกรับความเสี่ยง ($\bar{X} = 3.95$) การเผชิญหน้า ($\bar{X} = 3.78$) และความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริม
นวัตกรรม

วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ความเป็นอิสระ	3.74	0.67	มาก
2. การแบกรับความเสี่ยง	3.95	0.64	มาก
3. ข้อผูกพันและความเชื่อใจ	4.43	0.58	มากที่สุด
4. ความคิดยืดหยุ่น	4.01	0.61	มาก
5. การเผชิญหน้า	3.78	0.96	มาก
6. การยอมรับความหลากหลาย	4.19	0.63	มาก
7. ความอยากรู้	4.03	0.66	มาก
8. การรวมกลุ่ม	4.03	0.47	มาก
9. ความเคารพ	4.41	0.64	มากที่สุด
รวม	4.07	0.66	มาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์การและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยภายในองค์การและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม พบว่า ในภาพรวมปัจจัยภายในองค์การมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .864$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมสูงที่สุด ($r = .914$)

รองลงมา คือ โครงสร้างองค์การ ($r = .822$) ภาวะผู้นำ ($r = .748$) กลยุทธ์องค์การ ($r = .743$) และตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ ตามลำดับ ($r = .737$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์การและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม

ปัจจัยภายในองค์การ	วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม		
	Pearson's Correlation (r)	Sig. (2- tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1. กลยุทธ์องค์การ	0.743**	0.000	สัมพันธ์ค่อนข้างสูง
2. โครงสร้างองค์การ	0.822**	0.000	สัมพันธ์สูง
3. ภาวะผู้นำ	0.748**	0.000	สัมพันธ์ค่อนข้างสูง
4. ตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ	0.737**	0.000	สัมพันธ์ค่อนข้างสูง
5. สภาพแวดล้อมในการทำงาน	0.914**	0.000	สัมพันธ์สูง
รวม	0.864**	0.000	สูง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบว่าปัจจัยภายในองค์การทุกด้าน ทั้งกลยุทธ์องค์การ โครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และตัวชี้วัดและสิ่งจูงใจ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมในระดับค่อนข้างสูงและระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ahmed (1998) ที่พบว่าความสำเร็จขององค์การในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่น ผู้นำที่มีความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม บรรยากาศในการทำงานที่ท้าทายและเชื่อมั่นในการทำงานของบุคลากร และการให้รางวัลและสิ่งตอบแทนในรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสม และผลการศึกษาของ Martins & Terblanche (2013) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนานวัตกรรม โดยปัจจัยกำหนดวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ได้แก่ การให้คุณค่าบุคลากร กลยุทธ์องค์การที่ชัดเจน โครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่น และเอื้อต่อการทำงานเป็นทีม พฤติกรรมบุคลากรที่ส่งเสริมนวัตกรรม เช่น การยอมรับความเสี่ยง และการกล้าทดลองสิ่งใหม่ ๆ การสื่อสารที่เปิดกว้างและโปร่งใส และผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ผลการศึกษาครั้งนี้ยังช่วยยืนยันความถูกต้อง (Validity) ของตัวแบบวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมที่พัฒนาโดย Naranjo-Valencia & Calderon-Hernandez (2018) อีกด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรให้ความสำคัญต่อการกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคนมากขึ้น รวมทั้งสะท้อนถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในการพัฒนานวัตกรรม นอกจากนี้ควรกำหนดสิ่งจูงใจที่เหมาะสม ทั้งในรูปแบบของรางวัลตอบแทนภายใน (Intrinsic Reward) และรางวัลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Reward) เพื่อให้บุคลากรกล้าที่จะคิดนอกกรอบ กล้าทดลองทำสิ่งใหม่ และเน้นการให้รางวัลหรือผลตอบแทนแก่ผู้ที่ริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว รวมทั้งควรสร้างช่องทางให้บุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ได้รับความชื่นชม และการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง ในการที่จะพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานและระบบค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมนั้น ควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย รูปแบบ และแนวทางการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ชัดเจน โดยวางแผนเป็นแผนแม่บทในระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายของการเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างแท้จริง (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2559)

2. ควรส่งเสริมความเป็นอิสระและการเผชิญหน้า ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม โดยผู้บริหารควรให้อิสระแก่บุคลากรในการกำหนดรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับตนเอง (Autonomy) มอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร (Empowerment) และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น (Participation in decision making) ความเป็นอิสระในการทำงานดังกล่าวมักจะอยู่ในรูปแบบของการทำงานเป็นทีมซึ่งมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ รับผิดชอบในการวางแผน และผลลัพธ์ของงานที่ได้รับมอบหมาย การกระจายอำนาจเช่นนี้จะทำให้บุคลากรรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ มีอิสระในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ รู้สีกว่างานมีความหมายและตนเองมีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานขององค์กร และตระหนักว่าตนเองมีศักยภาพในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ (ประพิมพ์า จรัสรัตนกุล, 2562) ส่วนการเผชิญหน้า คือ ความสามารถในการจัดการหรือรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้วิธีการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ เมื่อบุคลากรมีความคิดเห็นมุมมอง หรือแนวทางการทำงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป

3. ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ยกตัวอย่างเช่น การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน มีชีวิตชีวา และส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้พบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหรือทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย โดยพื้นที่ดังกล่าวควรมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการสร้างความคิดใหม่ ๆ การแทรกกิจกรรมสันทนาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสถานที่ทำงาน เช่น การจัดโซนนั่งเล่น ห้องเล่นเกม ห้องออกกำลังกาย เป็นต้น การนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ เข้ามาใช้ในการทำงาน เช่น ตารางจัดและจองห้องประชุมแบบดิจิทัล รวมไปถึงจัดหาอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้บุคลากรทุกคนได้

ใช้กันเป็นอุปกรณ์พื้นฐาน และการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของบุคลากร เช่น การเพิ่มพื้นที่สีเขียวสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและการออกกำลังกายของบุคลากร แนวทางต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน รู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด และเอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4. ควรปรับโครงสร้างองค์การให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม โดยทำให้องค์การมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายตามสถานการณ์ มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมมากกว่าปัจเจกบุคคล เน้นความร่วมมือแบบข้ามสายงาน มีการสื่อสารที่ดีทั่วทั้งองค์กรโดยเป็นการสื่อสารในแนวราบมากกว่าแนวตั้ง มีลำดับชั้นของการบังคับบัญชาน้อยลง และมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (อรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล, 2560)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาในบริบทของหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ว่ามีข้อแตกต่างกันอย่างไร

2. ควรขยายกรอบแนวคิดการวิจัยโดยศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรมด้วย ทั้งปัจจัยภายในองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) และปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ปัจจัยภายในองค์กร เช่น สมรรถนะของบุคลากร (Employee Competency) และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (Organization's External Environment)

3. ควรเพิ่มการศึกษาเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่ม โดยพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ประพิมพ์า จรัสรัตนกุล. (2562). การมอบอำนาจให้พนักงาน (ออนไลน์). สืบค้นจาก

<https://smarterlifebypsychology.com/2019/05/14/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%9E%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99/> [24 มิถุนายน 2564].

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5

ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). การจัดการและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ด

ดูเคชั่น อินโดไชน่า.

- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, พัทธ์ธีรผจง วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันทร์ฉาย และประกอบ คุปรัตน์. (2553). **นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ** (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.jba.tbs.tu.ac.th/files/Jba128/Article/JBA128Somnuk.pdf> [21 มิถุนายน 2564].
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2559). **เคราะห์กรรมตามมา เมื่อต้องค้นหาวัตกรรม** (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.ftpi.or.th/2016/9486> [23 มิถุนายน 2564].
- _____. (2562). **วัฒนธรรมนวัตกรรม** (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.ftpi.or.th/2019/31401> [21 มิถุนายน 2564].
- เสาวลักษณ์ ณ พัทลุง. (2556). **นวัตกรรมกับการบริหารงานภาครัฐ** (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9560000067711> [22 มิถุนายน 2564].
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). **นวัตกรรมเพื่ออนาคต** (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.stkc.go.th/sites/default/files/ebook/1553586748.pdf> [21 มิถุนายน 2564].
- อรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล. (2560). องค์การนวัตกรรม: มโนทัศน์ และตัวแบบเชิงทฤษฎี. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์**, 57(3): 158-187.
- Acevedo, S., & Dassen, N. (2016). **Innovation for better management: The contribution of public innovation labs** (Online). Retrieved from <https://publications.iadb.org/publications/english/document/Innovation-for-Better-Management-The-Contribution-of-Public-Innovation-Labs.pdf> [June 18, 2021].
- Ahmed, A. K. (1998). Culture and climate for innovation. **European Journal of Innovation Management**, 1(1): 30-43.
- Brookfield Institute. (2018). **Exploring policy innovation: Tools, techniques + approaches**. Toronto: Brookfield Institute.
- Ferreira, M., & Botero, A. (2020). Experimental governance? The emergence of public sector innovation labs in Latin America. **Policy Design and Practice**, 3(2): 150-162.
- Gordon, J. R. (1999). **Organizational behavior: A diagnostic approach**. 6th Edition. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Martins, E. C., & Terblanche, F. (2003). Building organisational culture that stimulates creativity and innovation. **European Journal of Innovation Management**, 6(1): 64-74.
- McGann, M., & Lewis, J. M. (2018). The rise of public sector innovation labs: Experiments in design thinking for policy. **Policy Sciences**, 51: 249-267.
- Morton, H. L. (1998). **Logic design and computer organization**. Reading: Addison-Wesley.

- Naranjo-Valencia, J. C., & Calderon-Hernandez, G. (2018). **Model of culture for innovation** (Online). Retrieved from <https://www.intechopen.com/books/organizational-culture/model-of-culture-for-innovation> [June 22, 2021].
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2002). **Management**. 7th Edition. New Jersey: Prentice Hall.
- Rogers, E. M. (1995). **Diffusion of innovations**. 4th Edition. New York: Free Press.
- Schilling, M. A. (2008). **Strategic management of technological innovation**. 2nd Edition. New York: McGraw-Hill Education.
- Vaz, F., & Prendeville, S. (2019). **Design as an agent for public policy innovation** (Online). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/335587553_Design_as_an_Agent_for_Public_Policy_Innovation [June 18, 2021].

แนวทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย¹⁸ Talent Management Guidelines of Thai Local Government

วรรณวิภา ไตลังคะ¹⁹ และ ชูชีพ เปียदनอก²⁰

Wanwipha Tailangkha and Choocheep Biadnok

วันรับบทความ 17 กรกฎาคม 2564

วันแก้ไขบทความ 30 กรกฎาคม 2564

วันตอบรับบทความ 10 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงมีแนวโน้มว่ามีความสามารถในการสะสมคนเก่งไว้สูงด้วยเช่นกัน ขณะที่การบริหารคนเก่งยังไม่มีคุณสมบัติในตัวเอง แต่มีเป้าหมายเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตามเจตนารมณ์ของการปกครองตนเอง และองค์ประกอบในการขับเคลื่อนที่สำคัญคือทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการได้รับทราบแนวทางการบริหารคนเก่งจะนำมาซึ่งความเป็นองค์กรที่มีผลสัมฤทธิ์สูง การวิจัยครั้งนี้จึงได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการบริหารคนเก่ง และนำเสนอแนวทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ภาคกลางและปริมณฑล จำนวน 251 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและเทคนิค PNImodified และผลการวิจัยพบว่า

สภาพแวดล้อมทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย มีจุดแข็งในด้านการกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์กร คุณภาพการบริหาร มีจุดอ่อนในด้านการพัฒนาคนเก่ง การปรับปรุงและการทำใหม่ มีโอกาสในด้านนโยบายของรัฐ และมีภัยคุกคามคือ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปัจจัย

¹⁸ บทความวิชาการนี้ผ่านการนำเสนอมาจากการประชุมวิชาการระดับชาติทางรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 12 ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยรังสิต วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2564

¹⁹ วรรณวิภา ไตลังคะ, ดร., รองศาสตราจารย์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Wanwipha Tailangkha, PhD., Associate Professor, Faculty of Political Science, North Bangkok University, E-mail: wanwipha.ta@northbkk.ac.th

²⁰ ชูชีพ เปียदनอก, ดร., รองศาสตราจารย์, Choocheep Biadnok, PhD., Associate Professor, E-mail: beadnok@hotmail.com

ด้านเศรษฐกิจ ประชากร และเทคโนโลยี สำหรับแนวทางการบริหารคนเก่ง ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคนเก่ง (2) การสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง (3) การกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์กร (4) การบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ และ (5) การประเมินเพื่อค้นหาคนเก่ง และจากผลการวิจัยนี้มีข้อสรุปบางประการที่พบว่า คนเก่งมีความสามารถในการมองอนาคต มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดต่างจากบุคคลอื่น มีความต้องการการพัฒนาและแสวงหาโอกาสใหม่ ซึ่งคุณลักษณะเบื้องต้นเหล่านี้สอดคล้องและส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : การบริหารคนเก่ง, องค์การสมรรถนะสูง, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

Organization with high competitiveness are tend to have a great deal of high ability talent people as well. Whereas management talent people is not exactly have management guidelines pattern, but only a goal to run organization successfully with high performance organization. For local government organizations in Thailand were established to provide public services as autonomy purpose, human resources is one of component motivation. Therefore, getting to know the organization's talent management guidelines will lead to a highly effective organization. The objective of this research were: (1) to analyze the administrative environment, (2) presenting talent management guidelines of Thai local government organizations by using Quantitative Research, and the population were administrators of local administrative organizations from central region and metropolitan region of 251 people, determine the sample by cluster sampling, analyze data with descriptive statistics and PNI_{modified} techniques.

The research results showed that the environment of talent management of Thai local government organizations as followed SWOT analysis. Strengths in management quality. Weakness in continuous improvement & renewal. An opportunity was the government policy. And threat was economic factors, demographic factors and technology factors. Talent Management guidelines as the following: (1) talent development (2) talent culture (3) defining organizational strategy and value (4) the way forward and (5) talent identification. And from the results of this research, there were some conclusions that smart people had the ability to see the future, both opportunities and threats, the creativity and different opinions, a thirst to develop and seek new opportunities. These basic characteristics correspond to the organization of change.

Keyword: Talent Management, High Performance Organization, Local Government

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มักให้ความสำคัญกับกลุ่มคนทำงานที่เรียกว่า คนเก่ง (Talent) มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดปรากฏการณ์แย่งชิงคนเก่ง (The War of Talents) และคนดี เพราะองค์การที่จะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีคนเก่งเป็นผู้ขับเคลื่อนการทำงาน ดำเนินกลยุทธ์ และสร้างสรรค์องค์การให้ไปสู่จุดหมายสูงสุดตามที่ได้ตั้งไว้ จึงเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่ง สำหรับผู้บริหารด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการพัฒนาและเพิ่มจำนวนคนเก่งมาอยู่ในระบบให้มากที่สุด (Talent Pool) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการสรรหาคนเก่งจากภายนอก หรือพัฒนาคนภายในองค์กรให้เป็นคนเก่ง (High-Potential Talent) ตลอดจนการจรรีกรักษาคนเก่งและคนดีให้อยู่กับองค์กรนั้น มีความจำเป็นต้องนำแนวคิดการจัดการคนเก่ง (Talent Management) มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ (Michales et al., 2001) ทั้งนี้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงคุณลักษณะของไว้อย่างหลากหลาย อาทิ Gardner (1999) ที่ได้กล่าวว่า คนเก่งคือบุคคลที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสามารถที่หลากหลาย มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่น่าสนใจ กระตือรือร้น และเข้มแข็ง แม้ในยามพบอุปสรรคและความเหนื่อยยาก มีความสนใจคิดค้นนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งคนกลุ่มนี้มักจะได้รับผลตอบแทนความสามารถที่คุ้มค่า และได้รับความพึงพอใจจากบุคคลรอบข้าง นอกจากนี้ Alan Robertson and Graham Abby (2003) ยังให้ความเห็นว่า คนเก่งมักถูกคาดหวังว่าจะเป็นผู้มีผลการปฏิบัติงานดีกว่าคนอื่น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะคนเก่งมีความคิดสร้างสรรค์ ต้องการความก้าวหน้า ไม่ว่าองค์การจะสนับสนุนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผู้บริหารจัดการคนเก่งอาจพบความตึงเครียดที่เกิดจากความต่างกันของคนเก่งแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ จีระ หงส์ลลิตามรค์ (2555) ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า คนเก่งขององค์กรนอกจากจะเก่งในเรื่องการทำงานของตนเองตามที่ได้รับมอบหมายแล้ว จะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ซึ่งคนเก่งเหล่านี้จะมีคุณลักษณะที่เป็นความสามารถพิเศษและมีความโดดเด่นใน 4 เรื่องหลัก ได้แก่ 1) มีความสามารถในการมองอนาคต เข้าใจอนาคต การคาดเดาสถานการณ์ล่วงหน้า เน้นภาพใหญ่ มองเห็นทั้งโอกาสและภัยคุกคาม และสามารถหาแนวทางในการป้องกันปัญหาหรือวิธีการรับมือกับปัญหานั้น 2) มีความสามารถในการเสริมสร้างหรือผลักดันให้ผู้อื่นเก่งตามไปด้วย เป็นเสมือนพี่เลี้ยงหรือผู้นำในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร 3) มีความคิดสร้างสรรค์และมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ (Creativity and Innovation) มีความคิดที่แตกต่างไปจากผู้อื่น ใฝ่รู้ รอบรู้ รู้กว้าง ต้องการพัฒนาและแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ในการทำงานเสมอ และ 4) มีความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พสุธิตา ตันตราจิณ และธีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่เห็นว่าคนเก่งมีความต้องการยอมรับ การยกย่องชมเชย และต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งการรักษาคนเก่งสามารถนำทฤษฎีแรงจูงใจจากนักคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้คนเก่งทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดการยอมรับ ซึ่งการรักษาคนเก่งให้อยู่ได้นานย่อมเกิด

ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรแบบยั่งยืนตามไปด้วย

ด้วยลักษณะข้างต้นในภาวะที่องค์กรต้องการความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) แนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital) แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแข่งขันกับการสะสมคนเก่ง (Talent Pools) (Cheese, Thomas and Craig, 2008) จึงมักถูกหยิบยืมมาใช้ในการบริหารองค์การปัจจุบัน จากข้อสรุปผลงานวิจัยของ Economist Intelligence Unit (2006) ที่พบว่า ผู้บริหารระดับสูง (CEOs) เข้ามาสนใจการบริหารคนเก่งมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ใช้เวลามากกว่าร้อยละ 20 ของเวลาทำงานไปในเรื่องของคนเก่ง ขณะที่บางแห่งใช้เวลาสูงถึงร้อยละ 50 ไปกับสิ่งนี้ ขณะที่ Boston Consulting Group (2007) ให้ข้อสรุปว่า การบริหารคนเก่ง กลายเป็น 1 ใน 5 วิถีปฏิบัติที่ท้าทายการบริหารทรัพยากรบุคคลในยุโรป ดังนั้นการบริหารคนเก่งไม่ใช่กระแส แต่เป็นความจำเป็นที่สอดคล้องกับภาวะความเปลี่ยนแปลงองค์กร เพราะการสะสมคนเก่งขององค์กรมีประโยชน์หลายด้าน เช่น ทำให้ใช้คนได้เหมาะสมกับงาน สามารถรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพไว้ได้ ทำให้การจ้างงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Iles, Preeceb and Chuaic, 2010)

จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสภาพแวดล้อมองค์การอย่างไร ลักษณะและวิธีดำเนินการอยู่ในระดับใด และอะไรคือตัวแปรสำคัญของการธำรงรักษาคนเก่งขององค์กร เนื่องจากองค์การที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง มีแนวโน้มว่ามีความสามารถในการสะสมคนเก่งไว้สูงด้วยเช่นกัน ขณะที่การบริหารคนเก่งยังไม่มีมาตรฐานในตัวเอง แต่มีเป้าหมายเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จ เป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตามเจตนารมณ์ของการปกครองตนเอง และองค์ประกอบในการขับเคลื่อนที่สำคัญคือทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการได้รับทราบแนวทางการบริหารคนเก่งจะนำมาซึ่งความเป็นองค์การที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการบริหารการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เพื่อ

- 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) นำเสนอแนวทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) เป็นฐานข้อมูลให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง สร้างประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นเพื่อเป็นคนเก่งขององค์กร
- 2) ใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนกลยุทธ์องค์กร ติดตามประเมินผล จัดกำลังคน และจัดทำงบประมาณ
- 3) เป็นแนวทางให้กับปฏิบัติการด้านทรัพยากรมนุษย์ ใช้กำหนดตัวชี้วัดการบริหารบุคลากรผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง หรือจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาบุคลากรต่างๆ

- 4) ให้ความสำคัญเชิงประจักษ์ให้นักวิชาการด้านการบริหารองค์การ นำไปพัฒนาต่อยอดแนวทางการศึกษามิติต่างๆ ในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทนที่ผู้บริหารคัดเลือกในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง จำนวนรวมทั้งสิ้น 672 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 20 เมษายน 2563) นำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรของ Taro Yamane ได้จำนวน 251 คน จากนั้นนำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากรออกตามพื้นที่โดยไม่จำเป็นต้องทำบัญชีรายชื่อของประชากร และทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากพื้นที่ดังกล่าวตามจำนวนที่ต้องการ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารคนเก่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารคนเก่ง ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวคือ 1) การกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์การ (Defining Organizational Strategy and Value) 2) การประเมินเพื่อค้นหาคนเก่ง (Talent Identification) 3) การพัฒนาคนเก่ง (Talent Development) 4) การสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง (Talent culture) 5) การบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ (The Way forward) ตามแนวคิดของ Davies & Davies (2011)

2. สภาพแวดล้อมทางการบริหาร ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมภายนอกองค์การ (External Environment) ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยด้านประชากร (Demographic Factors) และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors) และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์การ ได้แก่ คุณลักษณะขององค์การ (Organizational Characteristics) ระบบการบริหารงาน (Work System) ตามแนวคิดของ Schuler, Jackson & Tanique, (2011); Hatum (2010) และ Collings & Mellahi, (2009)

3. ลักษณะองค์การสมรรถนะสูง ได้แก่ คุณภาพการบริหาร (Management Quality) การเปิดเผยและมุ่งเน้นการปฏิบัติ (Openness & Action Orientation) ทิศทางระยะยาว (Long-Term Orientation) และการปรับปรุงและการทำให้อยู่เสมอ (Continuous Improvement & Renewal) ตามแนวคิดของ Wall, (2012) และ Morton, (2005)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนการวิจัยโดยสรุปได้ดังนี้

1) การเตรียมการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และทำการสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารองค์ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และด้านการบริหารท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และใช้เป็นโครงร่างสำหรับการออกแบบเครื่องมือวิจัย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้ไปออกแบบสอบถามเพื่อหาค่าความตรง (Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ให้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแล้วไปสอบถามกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 ตัวอย่าง นำกลับมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และสภาพแวดล้อมด้านองค์การ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3) การบริหารคนเก่งขององค์การ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน โดยวิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ จากนั้นทำการติดต่อนัดหมายเพื่อขอเข้าพบพูดคุยสัมภาษณ์ (Interview) ในประเด็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและเทคนิคการบริหารคนเก่ง และรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง ประกอบกับใช้วิธีการสังเกตการณ์ (Observation) พื้นที่ทางกายภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านองค์การ และการบริหารคนเก่งขององค์การ ใช้วิธี Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ 3 ท่าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ท่าน นายกเทศมนตรี 1 ท่าน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อสรุป และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้แนวทางการบริหารคนเก่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางการบริหาร

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองท้องถิ่นไทยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87, S.D. = .64$) และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69, S.D. = .53$) เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87, S.D. = .64$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42, S.D. = .51$) เมื่อนำมาพิจารณารายปัจจัยพบว่า

1.1.1 ปัจจัยแวดล้อมภายนอกองค์กร ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านประชากร และด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00, S.D. = .85$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02, S.D. = .66$)

1.1.2 ปัจจัยแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร และปัจจัยการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66, S.D. = .54$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = .55$)

1.2. สภาพแวดล้อมด้านองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67, S.D. = .74$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69, S.D. = .53$) เมื่อนำมาพิจารณารายปัจจัยพบว่า

1.2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านคุณภาพการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.61, S.D. = .52$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77, S.D. = .50$)

1.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านการเปิดเผยและมุ่งเน้นการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00, S.D. = .59$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = .53$)

1.2.3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านทิศทางระยะยาว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19, S.D. = .77$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52, S.D. = .65$)

1.2.4 ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การด้านการปรับปรุงและการทำให้อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.88, S.D. = .83$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11, S.D. = .67$)

2. สภาพการบริหารคนเก่ง

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองท้องถิ่นไทย สภาพปัจจุบันของการบริหารคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23, S.D. = .78$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69, S.D. = .53$) เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการยกระดับขีดความสามารถของคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27, S.D. = .88$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51, S.D. = .65$)

2.2 ด้านการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$, $S.D.=.79$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.55$, $S.D.=.60$)

2.3 ด้านการยึดมั่นในค่านิยมและกลยุทธ์ของการบริหารคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.06$, $S.D.=.83$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.01$, $S.D.=.68$)

2.4 ด้านการบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.22$, $S.D.=.70$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.59$, $S.D.=.62$)

2.5 ด้านการประเมินเพื่อค้นหาคนเก่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$, $S.D.=.73$) และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.88$, $S.D.=.50$)

3. แนวทางการบริหารคนเก่ง

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการบริหารคนเก่ง ทั้งในด้านการบริหารและด้านองค์การ จำแนกตามจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามในกระบวนการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

การบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย มีจุดแข็งของการบริหารในด้านคุณภาพการบริหาร ($PNI_{modified}=.214$) และมีจุดอ่อนในด้านการปรับปรุงและการทำให้อยู่เสมอ ($PNI_{modified}=.113$) ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ นโยบายของรัฐ ($PNI_{modified}=.190$) และมีภัยคุกคามคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}=.147$) ด้านประชากร ($PNI_{modified}=.186$) และด้านเทคโนโลยี ($PNI_{modified}=.161$)

สำหรับผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารคนเก่ง ตามแบบ SWOT Matrix พบแนวทางการบริหารคนเก่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 : การพัฒนาคนเก่ง

กลยุทธ์รองที่ 1 : อปท. ต้องกำหนดทิศทางความก้าวหน้าในงานที่ชัดเจน

กลยุทธ์รองที่ 2 : อปท. ต้องสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานที่ดีให้บุคลากร

กลยุทธ์รองที่ 3 : การคัดเลือกบุคลากรต้องกำหนดสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กลยุทธ์รองที่ 4 : อปท. มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติและมีความต่อเนื่อง

กลยุทธ์รองที่ 5 : ทีมผู้บริหารได้รับการเลือกตั้งติดต่อกันหลายสมัยการพัฒนาจะมีความเป็นรูปธรรม

กลยุทธ์รองที่ 6 : ผู้บริหารยอมรับความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรได้

กลยุทธ์หลักที่ 2 : การสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง

- กลยุทธ์รองที่ 1 : อปท. ต้องมีระบบการทำงานที่เน้นผลงานเป็นหลัก
 กลยุทธ์รองที่ 2 : ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นแบบอย่างที่ดี
 กลยุทธ์รองที่ 3 : อปท. ต้องมีความต้องการเรียนรู้ทักษะการทำงานที่ทันสมัย
 กลยุทธ์รองที่ 4 : ลักษณะงานต้องมีความเป็นอิสระและให้อำนาจในการตัดสินใจ
 กลยุทธ์รองที่ 5 : อปท. ต้องยอมรับความแตกต่างทางความคิดของกลุ่มคน
 กลยุทธ์รองที่ 6 : อปท. สร้างนวัตกรรมหรือผลงานสร้างสรรค์เป็นที่ประจักษ์

กลยุทธ์หลักที่ 3 : การกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์การ

- กลยุทธ์รองที่ 1 : แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนา อปท. มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน
 กลยุทธ์รองที่ 2 : อปท. กำหนดค่านิยมการทำงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงาน
 กลยุทธ์รองที่ 3 : อปท. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 กลยุทธ์รองที่ 4 : อปท. ต้องเป็นสถานที่ทำงานที่มั่นคง
 กลยุทธ์รองที่ 5 : ชื่อเสียงและสถานที่ตั้งของ อปท. ดึงดูดให้คนเก่งสนใจเข้าร่วมงาน
 กลยุทธ์รองที่ 6 : อปท. มีกระบวนการทำงานที่โปร่งใส

กลยุทธ์หลักที่ 4 : การบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ

- กลยุทธ์รองที่ 1 : การบริหารคนเก่งมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ฉลาดและมีประสิทธิภาพ
 กลยุทธ์รองที่ 2 : ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงสภาวะการขาดแคลนผู้มีทักษะเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
 กลยุทธ์รองที่ 3 : อปท. ใช้กลยุทธ์การบริหารที่ทำให้ตัวเองโดดเด่นและแตกต่างจากองค์การ

อื่น

- กลยุทธ์รองที่ 4 : ผู้บริหารและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยินดีรับการเปลี่ยนแปลง
 กลยุทธ์รองที่ 5 : ผู้บริหารและบุคลากรต้องยอมรับความเป็นโลกาภิวัตน์ของข้อมูล

กลยุทธ์หลักที่ 5 : การประเมินเพื่อค้นหาคนเก่ง

- กลยุทธ์รองที่ 1 : อปท. ใช้ผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนองค์การ
 กลยุทธ์รองที่ 2 : ทีมบริหารมีกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสมและทันเวลา
 กลยุทธ์รองที่ 3 : ผู้บริหารต้องตัดสินใจชัดเจนเกี่ยวกับบุคลากรที่ไม่มีผลงาน
 กลยุทธ์รองที่ 4 : อปท. ต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ
 กลยุทธ์รองที่ 5 : ผู้บริหารต้องสร้างงานที่ท้าทายให้คิดหรือนำเสนอสิ่งใหม่ๆ

อยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาคนเก่งนั้น อปท. ต้องกำหนดทิศทางความก้าวหน้าในงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครกิตติ์ พัฒนสัมพันธ์ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการคนเก่งของพนักงานคนไทยในบริษัทญี่ปุ่น และพบว่าการบริหารจัดการคนเก่งคือ (1) การรักษาให้คงอยู่

เรื่องอัตราจ้างค่าตอบแทน การวางเส้นทางและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (2) การสรรหาจากพนักงานภายในบริษัทก่อน (3) การคัดเลือกโดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบความถนัดเพื่อใช้วัดสมรรถภาพทางสมอง และ (4) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาฝึกอบรม การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง และการมอบหมายงานที่มีคุณค่า อาจกล่าวได้ว่า คนเก่งก็ต้องการมีพี่เลี้ยงที่เก่งด้วยเช่นกัน สิ่งที่ทำหายและน่าสนใจก็คือ อปท. จะสร้างคนและทำให้องค์การเจริญเติบโตต่อไปในทิศทางใด เพื่อการส่งเสริมให้คนเก่งดำเนินผลการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกับองค์กร

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่งนั้น อปท. ต้องมีระบบการทำงานที่เน้นผลงานเป็นหลักนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพัฒน์พงษ์ พรพิมล, พจอ. (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการประเมินผลระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีบทบาทสำคัญ 4 ประการ คือ 1) บทบาทของการเป็นหุ้นส่วนกลยุทธ์ 2) บทบาทการเป็นผู้เชี่ยวชาญในงานบริหาร 3) บทบาทการเป็นผู้นำในจิตใจของบุคลากร และ 4) บทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารของ อปท. ต้องมีความสามารถในการมองอนาคต มองภาพใหญ่ ต้องสามารถมองเห็นทั้งโอกาส และภัยคุกคาม และดึงบุคลากรให้เก่งตามไปด้วย เพราะคนเก่งคนเดียวไม่สามารถบริหารองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์กรนั้น แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนา อปท. ต้องมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณพันธ์ โอฬารกิจไพบูลย์ และคณะ. (2560). ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบการจัดการคนเก่งเชิงรุกของวิศวกรในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก และพบว่า ตัวแปรการจัดการคนเก่ง ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากนโยบาย รองลงมาคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ความไว้วางใจ และการทำงานเป็นทีม อาจกล่าวได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีลักษณะพิเศษกว่าองค์กรอื่น เพราะเกิดขึ้นจากฐานของการที่ประชาชนบริหารจัดการตนเองและรัฐกระจายอำนาจให้ ดังนั้นประชาชนคือเจ้าของท้องถิ่นที่แท้จริง การบริหารคนเก่งขององค์กรจึงต้องให้คนเก่ง เข้าใจปรัชญาและดำเนินตามข้อตกลงชุมชน เพราะแม้ว่าคนเก่งจะมีความพิเศษเพียงใด แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานความต้องการของประชาชน คนเก่งจึงต้องเป็นผู้มีความสามารถถนัดถนัด และสกัดข้อเรียกร้องของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ฉลาดและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล อัครชาติ (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการทุนมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงในการให้บริการสาธารณะในศตวรรษที่ 21 และพบว่าเพื่อให้เกิดสมรรถนะสูงองค์กรต้องมีการดำเนินการดังนี้ 1) จะต้องเป็นผู้ผลักดันในทางเทคโนโลยี 2) ต้องรู้จักวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร 3) ต้องทำตัวเป็นนักกิจกรรมในองค์กรที่น่าเชื่อถือ 4) ต้องเป็นผู้สร้างความสามารถในการผลิตผลงานของบุคลากร 5) ต้องเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กร และ 6) ต้องทำตัวให้เป็นนักนวัตกรรมและเป็นผู้ประสานงานแบบบูรณาการ อาจกล่าวได้

ว่า การใช้เทคโนโลยีฉลาดและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของคนเก่ง เพราะคนเหล่านี้มักมีความคิดที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีความกระหายความรู้ อยากจะพัฒนา เป็นคนที่รอบรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่กว้าง และแสวงหาโอกาสใหม่ๆ นอกจากนี้คนเก่งยังมีความสามารถในการเอาชนะอุปสรรค คนเก่งจะรู้ว่าควรจะทำอะไรกับปัญหาด้วยวิธีการใดในสถานการณ์ที่แตกต่าง ฉลาดในการแก้ไขปัญหา และมีการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า การประเมินเพื่อค้นหาคนเก่งนั้น อปท. ใช้ผลการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญสิริ เพิ่มกว่าเก่า (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการบริหารจัดการคนเก่งในธนาคาร และพบว่าระบบการบริหารจัดการคนเก่งในธนาคารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานความสามารถสูง ได้แก่ การคัดเลือกคนเก่งจากภายในธนาคาร การพัฒนาคนเก่งด้านการจัดการและความรู้ทั่วไป การพัฒนาคนเก่งด้านความรู้เฉพาะองค์การ และการรักษาคนเก่งด้านการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน สะท้อนให้เห็นว่าพนักงานความสามารถสูงพึงพอใจในส่วนของการจูงใจให้อยู่กับธนาคารในเรื่องของการคัดเลือก การพัฒนาความรู้ และการจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน อาจกล่าวได้ว่าประเด็นการค้นหาคนเก่งและเก็บรักษาคนเก่ง องค์การจะต้องคิดเสมอว่าจะทำอย่างไรในการรักษากลุ่มคนเก่งไว้ให้ได้ ทำอย่างไรให้คนเก่งมีความสุขในการทำงาน เพราะคนเก่งไม่ต้องการปัจจัยพื้นฐานเท่านั้น คนเก่งต้องการการยอมรับ และการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งปัญหาที่พบบ่อยครั้งในทุกวันนี้คือ ผู้บริหารมักจะมอบหมายให้ฝ่ายบุคคลเป็นผู้ดำเนินการสรรหาคัดเลือก และจูงใจรักษาคนเก่ง ซึ่งคนเก่งจะเป็นคนที่อุทิศตนให้กับองค์กร กลุ่มคนเหล่านี้จะถูกอีกจากกลุ่มคนที่ไม่เก่ง องค์การจึงต้องให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้มีข้อสรุปบางประการที่พบว่า คนเก่งมีความสามารถในการมองอนาคต มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดต่างจากบุคคลอื่น มีความต้องการการพัฒนาและแสวงหาโอกาสใหม่ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะเบื้องต้นเหล่านี้คือ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอก มีผลต่อการบริหารคนเก่งอยู่ในระดับปานกลาง แต่สภาพแวดล้อมภายใน มีผลอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประเด็นการบริหารคนเก่งเป็นเรื่องภายในของผู้บริหารองค์กร ดังนั้นหากผู้บริหารองค์กรมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารคนเก่งมากเท่าใด การธำรงรักษาและการสะสมคนเก่ง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ก็จะบรรลุผลสำเร็จมากเท่านั้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การประเมินเพื่อค้นหาคนเก่ง มีผลต่อการบริหารคนเก่งอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นองค์กรมีความจำเป็นต้องให้ค่านิยมคนเก่งของตนเองอย่างชัดเจน ว่าต้องการให้ครอบคลุมตัวชี้วัดอะไรบ้าง เพื่อส่งผลต่อการสรรหา คนที่ตรงกับความต้องการ การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง และนำไปสู่การสร้างความรู้ความผูกพันระหว่างองค์การกับคนเก่งต่อไป

3. ในมิติด้านจิตวิทยาการบริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่มีการเตรียมความพร้อม

ด้านบรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การ รูปแบบการทำงานเป็นทีม การจัดระบบพี่เลี้ยง การจัดระบบที่ปรึกษา หรือการปฐมนิเทศ เพื่อให้บุคลากรมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมการทำงาน เข้าใจระบบองค์การ อันนำไปสู่การรับรู้สัญลักษณ์ และความผูกพันต่อองค์การ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพลังในการสะสม และธำรงรักษา คนเก่งให้อยู่กับองค์การได้มากยิ่งขึ้น

4. จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ พบว่า คนเก่งไม่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้เพียงคนเดียว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ดี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มบุคลากรระดับปฏิบัติการ ดังนั้นแนวคิดการบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องพัฒนาระบบการบริหารคนเก่งให้สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรระดับอื่นๆ ได้อย่างราบรื่นอีกประการหนึ่ง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2563, 20 เมษายน). **ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกรายจังหวัด**. เข้าถึงได้จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2563.
- ขวัญสิริ เพิ่มกว่าเก่า. (2559). **ความพึงพอใจในการบริหารจัดการคนเก่งในธนาคาร กรณีศึกษานาคาพาณิชย์แห่งหนึ่งในประเทศไทย**. รายงานการวิจัย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิระ หงส์ดารมภ์. (2555). **8K's+5K's ทูมมนุษย์ของคนไทยรองรับประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ : Chira Academy Pub.
- นพพล อัคราต. (2560, มกราคม - มิถุนายน). **แนวทางการจัดการทุนมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงในการให้บริการสาธารณะในศตวรรษที่ 21. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 26-27.
- ประพัฒน์พงษ์ พรพิมล, พจอ. (2560, 16 พฤษภาคม). **การพัฒนาตัวชี้วัดการประเมินผลระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 หน้า 371.
- พลสุธิดา ตันตราจิน และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559, มกราคม - เมษายน). **“การพัฒนา และการธำรงรักษาคนเก่งในองค์กร กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ,” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 : หน้า 920.
- ภาณพันธ์ โอฬารกิจไพบูลย์ และคณะ. (2560, มกราคม - เมษายน). **การพัฒนาตัวแบบการจัดการคนเก่งเชิงรุกของวิศวกในอุตสาหกรรมผลิตฮาร์ดดิสก์. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 : หน้า 244.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2563). **คู่มือการบริหารจัดการกำลังคนคุณภาพ**. ศูนย์นักบริหารระดับสูงสำนักงาน ก.พ.
- อัครกิตติ์ พัฒนสัมพันธ์. (2563, มกราคม - มิถุนายน). การบริหารจัดการคนเก่งของพนักงานคนไทยในบริษัทญี่ปุ่นแห่งหนึ่ง ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ชลบุรี. วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 : หน้า 81.
- Alan R. and Graham A. (2003). **Managing Talented People: Getting on with – and Getting the Best from – Your High Performers**. Pearson Education.
- Boston Consulting Group. (2007). **The future of HR in Europe, Key challenges through 2015**. Boston: Dusseldorf, Boston Consulting Group.
- Cheese, P., Thomas R.J. and Craig, E. (2008). **The talent power organization: strategies for globalization, talent management and high performance**. London: London and Philadelphia, Kogan Page.
- Collings, D. G. and Mellahi, K. (2009). **Strategic Talent Management: A Review and Research Agenda**. Human Resource Management Review, 19(4), 304-313.
- Davies B. and Davies J. B. (2011). **Talent Management in School**. Sage Publication.
- Economist Intelligence Unit. (2006). **The CEO's role in talent management, how top executives from ten countries are nurturing the leaders of tomorrow**. London: The economist.
- Gardner, H (1999). **Intelligence Reframed Multiple Intelligences for the 21st Century**. New York: Basic Books.
- Hatum, A. (2010). **Next Generation Talent Management: Talent Management to Survive Turmoil**. New York: Palgrave Macmillan.
- Iles, P. Preeceb, D. and Chuaic X. (2010). Talent management as a management fashion in HRD, towards a aresearch agenda. **Human Resource Development International**, 13(2), 125-145.
- Morton, L. (2005). **Talent Management Value Imperatives: Strategies for Execution**. New York: The Conference Board.
- Michaels, E., Handfield-Jones, H. and Axelrod, B. (2001). **The War for Talent**. Harvard Business School Press.

Schuler, R. S., Jackson, S. E. and Tanique, I. (2011). Global Talent Management and Global Talent Challenges, Strategic Opportunities for IHRM. **Journal of World Business**. 46(4), 506.

Wall, A. A. (2012). **What Makes a High Performance Organization: Five Validated Factors of Competitive Advantage that Apply Worldwide**. Global Professional Publishing Ltd.

ระดับสันติภาพในสังคมไทย จากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต : ภายใต้การสำรวจ ดัชนีสันติภาพในสังคมไทย²¹

The Levels of Peace in Thai Society from the Past, Present, to the Future: Under the Survey of Thai Peace Index

ชลัท ประเทืองรัตน²²

Chalat Pratheuangrattana

วันรับบทความ 28 ตุลาคม 2564

วันแก้ไขบทความ 17 พฤศจิกายน 2564

วันตอบรับบทความ 30 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวัดระดับสันติภาพในสังคมไทย ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการวัดสันติภาพในระดับสากล ซึ่งจัดทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องนานนับสิบปี อย่างไรก็ตาม งานในระดับสากลเป็นการเปรียบเทียบระดับสันติภาพระดับประเทศ ทำให้ทราบถึงอันดับสันติภาพของแต่ละประเทศ อันจะส่งผลต่อการกระตุ้นให้สันติภาพในโลกดีขึ้น แต่งานในระดับสากลอาจขาดความคล่องตัวของข้อมูลแต่ละพื้นที่ และไม่ได้เก็บข้อมูลถึงในระดับภาคหรือจังหวัด จึงเป็นที่มาของการวัดระดับสันติภาพในสังคมไทย อาจแบ่งได้เป็น 3 ยุค

1.ยุคแรกช่วงบุกเบิก ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2558- วันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2561 วัดอุปสงค์คือ 1.สำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับดัชนีและตัวชี้วัดด้านสันติภาพทั้งในและต่างประเทศ 2. พัฒนาตัวชี้วัด ด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย 3. วัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น แนวคิดที่ใช้ มีการผสมผสานทั้งสันติภาพเชิงลบและสันติภาพเชิงบวก จากวรรณกรรมและความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีการแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 ด้านหลักกับตัวชี้วัดย่อย 23 ตัว ประกอบด้วย 1.การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ มีคะแนนสันติภาพมากที่สุด 2.ความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม 3.การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน 4.มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ข้อมูลที่นำมาใช้ มีทั้ง

²¹ บทความนี้ผ่านการนำเสนอในการประชุมวิชาการ World Association for Public Opinion Research (WAPOR) Asia 4th Annual Conference Program 16 -17 November 2021 at King Prajadhipok's Institute.

²² ชลัท ประเทืองรัตน, ดร., สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า, Chalat Pratheuangrattana, PhD, Office of peace and governance, King Prajadhipok's Institute, Email address: chalat@kpi.ac.th

ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจทั่วประเทศ

2.ยุคที่สองยุคปัจจุบัน ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ในช่วง 1 ตุลาคม พ.ศ.2561- 30 กันยายน 2563 วัตถุประสงค์คือ 1. พัฒนาดัชนีและตัวชี้วัด ด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย 2. วัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น แนวคิดที่ใช้ มีการผสมผสานทั้งสันติภาพเชิงลบและสันติภาพเชิงบวก โดยมีการแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 ด้านหลักเหมือนยุคแรก แต่มีตัวชี้วัดย่อย 28 ตัว มี 5 ตัวชี้วัดที่เพิ่มขึ้นมา ข้อมูลที่นำมาใช้ มีทั้งข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจทั่วประเทศ ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึง ระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยเปรียบเทียบระหว่างปี 2561 กับ 2563 และระดับสันติภาพรายจังหวัด

3.ยุคที่สามมุ่งสู่นาคต ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2564 -30 กันยายน 2565 วัตถุประสงค์สอดคล้องกับงานในสองยุคที่ผ่านมา โดยจะมีการปรับปรุงตัวชี้วัดให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์สันติภาพในปัจจุบัน และวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น ซึ่งบริบทที่สำคัญคือสถานการณ์ COVID-19 ที่เข้ามากระทบต่อสันติภาพ **คำสำคัญ :** ทางเลือกที่น่าสนใจ, ปัญหาการกระจายอำนาจ, การปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ : ดัชนี ระดับสันติภาพ สังคมไทย

ABSTRACT

The measurement of the levels of peace in Thai society has been influenced by the global peace measurement called the Global Peace Index (GPI), which has been undertaken constantly and systematically for decades. The work on a global scale refers to the comparison of the peace levels amongst countries in order to learn about each country's peace rankings and, as a result, leading to a positive impact on fostering world peace. However, the global scale effort may lack the depth of data in each area and the data may not be collected at the regional or provincial level; therefore, the measurement of the levels of peace in Thai society was established, and could be divided into 3 periods as follows:

1) The initial period or the pioneering stage, which lasted from October 1, B.E. 2558 through September 30, B.E. 2561, and had the following objectives: (1) to investigate the body of knowledge about peace indexes and indicators on a national and international level; (2) to develop the peace indexes and indicators that were appropriate for the context of Thai society; and (3) to measure the levels of peace in Thai society in order to make

recommendations for achieving peace. The employed concepts combined both negative and positive peace from literature and expert opinions in which the indicators were grouped into 4 primary aspects and 23 sub-indicators comprising: (1) the absence of physical violence having the highest peace score; (2) security and safety in society; (3) the acceptance of diversity/ non-discrimination/ the respect in human rights; and (4) the reduction of inequality in the society and an equitable resource distribution. The used data consisted of both secondary data from relevant agencies and primary data from a nationwide survey.

2) The second period or the present stage, which lasted from October 1, B.E. 2561 through September 30, B.E. 2563, and had the following objectives: (1) to develop the peace indexes and indicators that were appropriate for the context of Thai society; and (2) to measure the levels of peace in Thai society in order to give recommendations for achieving peace. The employed concepts combined both negative and positive peace in which the indicators were classified into 4 primary aspects, as in the initial stage, with 28 sub-indicators (5 new indicators had been added). The used data consisted of both secondary data from relevant agencies and primary data from a nationwide survey. The research findings provided Thailand's peace index compared between years B.E. 2561 and B.E. 2563, as well as the levels of peace by province.

3) The third period aiming towards the future, which lasted from October 1, B.E. 2564 through September 30, B.E. 2565, with similar objectives to those of the previous two periods, in which indicators will be improved to reflect the current peace situation, and the measurement of the levels of peace in Thai society will be carried out in order to provide recommendations for achieving peace, particularly in the light of the Covid-19 situation, which has a significant impact on peace.

Keyword: Index; Levels of Peace; Thai Society

บทนำ

สันติภาพมีความเป็นนามธรรม การตั้งคำถามว่าสันติภาพคืออะไร? คำตอบที่ได้รับความนิยมหลากหลายทั้งเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก โครงสร้างพื้นฐาน สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรม ความสงบสุข ความสุข การเคารพความหลากหลาย ความเป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำ ความรุนแรงทางกายภาพ คำตอบเหล่านี้ จะทำให้สันติภาพเกิดความเป็นรูปธรรมมากขึ้น จำต้องได้มากขึ้น ทำได้หลายวิธี แนวทางหนึ่ง

คือการจัดทำเป็นดัชนี และตัวชี้วัดเพื่อนำไปสู่การบ่งชี้และวัดระดับสันติภาพได้อย่างชัดเจน การวัดระดับสันติภาพของสากล ที่ชื่อว่า Global Peace Index จัดทำโดยสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ Institute of Economics and peace (IEP) จัดทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องนานนับสิบปี ผู้ก่อตั้งสถาบันนี้และเป็นผู้ริเริ่มให้มีการวัดระดับสันติภาพของโลกคือ Steve Kilielia นักธุรกิจชาวออสเตรเลีย

การวัดระดับสันติภาพในช่วงแรกของสากลเน้นวัดระดับสันติภาพเชิงลบ Negative Peace คือ เน้นการไม่มีความรุนแรง ปราศจากสงครามหรือการสู้รบ ดำเนินการวัดระดับในชื่อว่า Global Peace Index แต่ต่อมา มีการวัดระดับสันติภาพเชิงบวกที่ชื่อว่า Positive Peace Report เนื่องจากเห็นว่าการวัดเฉพาะความรุนแรงทางกายภาพไม่เพียงพอ แต่ต้องวัดสิ่งที่ทำให้ความรุนแรงทางกายภาพปรากฏหรือเกิดขึ้น จึงมีการวัดทัศนคติ โครงสร้าง สถาบันที่เอื้อให้เกิดสันติภาพหรือไม่มีความรุนแรงเกิดขึ้น เปรียบได้กับการเจ็บป่วย เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน แต่เราไม่ควรศึกษาแต่เรื่องความเจ็บป่วยหรือวิธีรักษาเท่านั้น แต่ ความจำเป็น มากกว่าการเจ็บป่วยแล้วรักษา คือ การป้องกันไม่ให้เจ็บป่วยซึ่งก็คือการศึกษาสันติภาพเชิงบวก positive peace อันจะทำให้ได้ตัวชี้วัดที่กว้างและเข้าใจถึงรากเหง้าของปรากฏการณ์ งานในระดับสากลดังกล่าว เป็นคุณูปการจากการเปรียบเทียบระดับสันติภาพระหว่างประเทศ ทำให้ทราบถึงอันดับสันติภาพของแต่ละประเทศ อันจะส่งผลต่อการกระตุ้นให้สันติภาพในโลกดีขึ้น และยังทำให้ผู้กำหนดนโยบายด้านสันติภาพในโลกใช้เป็นฐานข้อมูลในการสนับสนุนงบประมาณให้กับประเทศต่างๆ ได้

1. ยุคแรกช่วงบุกเบิก

งานวิจัย Thai Peace Index ได้รับแรงบันดาลใจมาจากงานของ Global Peace Index ของสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ Institute of Economics and peace (IEP) และงานที่มีการวัดระดับสันติภาพเชิงบวก (Positive Peace) ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการกัน เนื่องจากเห็นว่าการอธิบายสันติภาพเชิงลบหรือความรุนแรงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไม่เพียงพอ สิ่งที่ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงมีความสำคัญมาก และต่อมาผู้วิจัยได้เริ่มต้นหาข้อมูลในบริบทสังคมไทย เพื่อนำมาสร้างตัวชี้วัด และวัดระดับสันติภาพของสังคมไทย มีการดำเนินการดังนี้

ในช่วงปีที่ 1 เป็นการทบทวนวรรณกรรม สรรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับดัชนีและตัวชี้วัดด้านสันติภาพ

ในช่วงปีที่ 2 เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดและแบบสอบถามด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

ในช่วงปีที่ 3 เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดและเก็บข้อมูลเพื่อวัดระดับสันติภาพในสังคมไทย

ระเบียบวิธีวิจัยใช้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เริ่มจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับดัชนีชี้วัดด้านสันติภาพ ความขัดแย้ง ความรุนแรงและการสร้างความ

ปรองดองจากเอกสารทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยองค์การสหประชาชาติ สถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ (IEP) รายงาน SA Reconciliation Barometer Survey ของแอฟริกาใต้ ดัชนีชี้วัดด้านนิติธรรม/นิติรัฐ ของ World Justice Project สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น อีกทั้งแบบสอบถามด้านสันติภาพของหน่วยงานต่างๆ

เมื่อได้ทบทวนวรรณกรรมมาพอสมควรแล้ว ได้เริ่มต้นงานด้วยการค้นหานิยาม ความหมายของสันติภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้บริบทความหมายสันติภาพแบบไทยคือสันติภาพเชิงลบ สันติภาพเชิงบวก สันติภาพภายใน และสันติภาพภายนอก จากนั้น มีการพัฒนาตัวชี้วัดและแบบสอบถาม โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสันติภาพจากหน่วยงานด้านสันติศึกษาในประเทศไทยและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องจำนวน จำนวน 10 คน และใช้การสนทนากลุ่มย่อย 3 พื้นที่ คือพิษณุโลก พะเยาและอุบลราชธานี เพื่อให้ความเห็นต่อตัวชี้วัดและแบบสอบถาม โดยมีองค์ประกอบผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยที่เป็นนักวิชาการ ข้าราชการและภาคประชาสังคม พื้นที่ละประมาณ 20 คน รวมกลุ่มเป้าหมายจำนวน 60 คน สำหรับการตรวจสอบและหาความเที่ยงตรง ของตัวชี้วัดและข้อคำถาม มีการตรวจสอบและหาความเที่ยงตรง โดยใช้การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อนำไปปรับปรุงตัวชี้วัดและแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อพิจารณาว่ามีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาหรือไม่

ผู้วิจัยได้นิยามความหมายสันติภาพในบริบทแบบไทยว่า สันติภาพคือ สภาวะที่ปราศจากความรุนแรงทางกายภาพที่ทำให้เกิดการเสียชีวิต บาดเจ็บ หรือทรัพย์สินเสียหาย อีกทั้งประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคงในสังคม รวมถึงมีการเคารพในสิทธิมนุษยชนและความแตกต่างหลากหลาย ประกอบกับมีความเท่าเทียมในสังคมไม่มีความเหลื่อมล้ำ และกระบวนการยุติธรรมที่ให้ความเป็นธรรม โดยองค์ประกอบของสันติภาพประกอบด้วย 1.ปราศจากความรุนแรงทางกายภาพ 2.ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม 3.การเคารพสิทธิมนุษยชนและการยอมรับความหลากหลาย 4.ความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่ดี ซึ่งตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้านนี้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด 12 ด้านที่มาจากกรอบทบทวนวรรณกรรม สุดท้ายผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทยเหลือ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ 2.ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม 3.การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย/การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และ 4.มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ตัวชี้วัด 4 ด้านนี้แต่ละด้านมีตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบย่อย และมีการเก็บข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ทั้งข้อมูลทุติยภูมิที่มีหน่วยงานอื่นได้สำรวจไว้อยู่แล้ว และการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยสำหรับปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 3.23 คะแนน ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของคะแนนดัชนีย่อยทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าคะแนนสันติภาพต่ำสุด

คือ ความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม (2.75 คะแนน) ส่วนด้านที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ได้คะแนน (3.60 คะแนน)

1. การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ (3.6 คะแนน) มีคะแนนสันติภาพมากที่สุด (อันดับ1)
2. ความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม (3.17 คะแนน) (อันดับ3)
3. การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน (3.5 คะแนน) (อันดับ2)
4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม (2.75 คะแนน) มีคะแนนสันติภาพน้อยที่สุด (อันดับ 4)

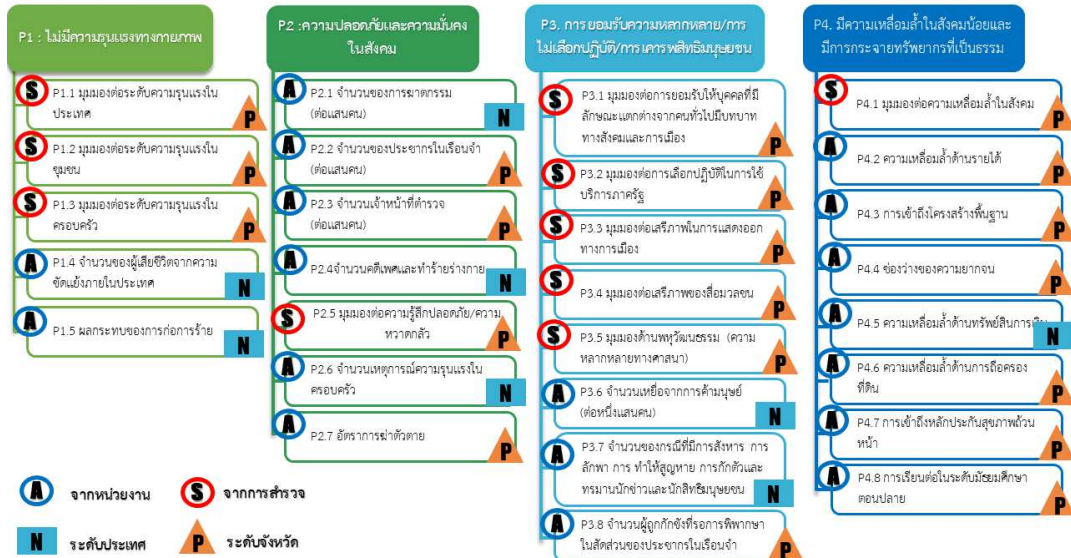
2. ยุคที่สองยุคปัจจุบัน

การพัฒนาตัวชี้วัดและวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยในยุคที่สองยังคงมีวัตถุประสงค์เดิม เพื่อวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น และมีการนำผลของงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านสันติภาพ การศึกษาในยุคนี้เป็นการเปรียบเทียบระดับสันติภาพระหว่างปี 2561 (เก็บข้อมูลปี 2560) กับ 2563 (เก็บข้อมูลปี 2562) (Pratheuangrattana, C. & Lounkaew, K. ,2019)

การวิจัยในยุคนี้ มีการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดัชนีชี้วัดด้านสันติภาพ ทั้งเอกสารภาษาไทยและต่างประเทศ มีการรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน รัดกุม และวัดระดับได้ จนนำไปสู่การปรับปรุงเพิ่มเติมจำนวนตัวชี้วัดรวมเป็น 28 ตัวชี้วัด โดยมีการแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 ด้านตามกรอบหรือองค์ประกอบเดิมเหมือนงานวิจัยในยุคที่ 1 คือ การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และมีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม

แหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ มีทั้งข้อมูลสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้จัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นทั่วประเทศจัดเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อมูลในด้านของความรุนแรงทางกายภาพและการยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน จะเป็นข้อมูลจากการสำรวจเป็นส่วนใหญ่ ส่วนข้อมูลด้านความปลอดภัยและมั่นคงในสังคมและข้อมูลด้านความเหลื่อมล้ำในสังคมและการกระจายตัวของทรัพยากรที่เป็นธรรม จะเป็นข้อมูลจากหน่วยงานเป็นหลัก ข้อมูลที่น่ามาใช้มีทั้งข้อมูลที่จัดเก็บในระดับประเทศและระดับจังหวัด ข้อมูลบางตัวชี้วัดสามารถนำเสนอได้ในระดับจังหวัด แต่ข้อมูลบางตัวชี้วัดไม่ได้จัดเก็บจึงนำเสนอข้อมูลในระดับประเทศเท่านั้น รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 1

รูปที่ 1. แหล่งที่มาของข้อมูล และระดับความละเอียดของข้อมูล



จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปี 2560 กับ 2562 ในงานวิจัยเรื่องนี้ พบว่า ระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 3.42 คะแนน ซึ่งมีระดับดัชนีสันติภาพสูงกว่าปี 2562 ที่ได้ระดับดัชนีสันติภาพเท่ากับ 3.36 ในส่วนของระดับดัชนีตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน ระดับดัชนีสันติภาพ ปี พ.ศ. 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพมากกว่าปี พ.ศ. 2560 คือ P1 ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ปี พ.ศ. 2562 (3.64) ปี พ.ศ. 2560 (3.60) และ P3 การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน ปี พ.ศ. 2562 (3.38) ปี พ.ศ. 2560 (3.37) สำหรับดัชนีปี 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพน้อยกว่าปี พ.ศ. 2560 คือ P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ปี 2562 (3.06) ปี 2560 (3.24) และ P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ปี 2562 (3.36) ปี 2560 (3.48) ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 1.

สำหรับดัชนีสันติภาพของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพน้อยกว่าปี พ.ศ. 2560 นั่นคือ P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ปี พ.ศ. 2562 (3.06) น้อยกว่าปี พ.ศ. 2560 (3.24) และ P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ปี พ.ศ. 2562 (3.36) น้อยกว่า ปี พ.ศ. 2560 (3.48) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1. สรุประดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยเปรียบเทียบระหว่างปี 2560 กับ 2562

ตัวชี้วัด	ปี 2560	ปี 2562	ผลต่อระดับสันติภาพ
P1. ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ	3.60	3.64	ระดับสันติภาพเพิ่มขึ้น
P2. ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม	3.24	3.06	ระดับสันติภาพลดลง
P3. การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน	3.37	3.38	ระดับสันติภาพเพิ่มขึ้น
P4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม	3.48	3.36	ระดับสันติภาพลดลง
ภาพรวม	3.42	3.36	ระดับสันติภาพลดลง

สรุปการคำนวณระดับสันติภาพในภาพรวมระดับจังหวัด

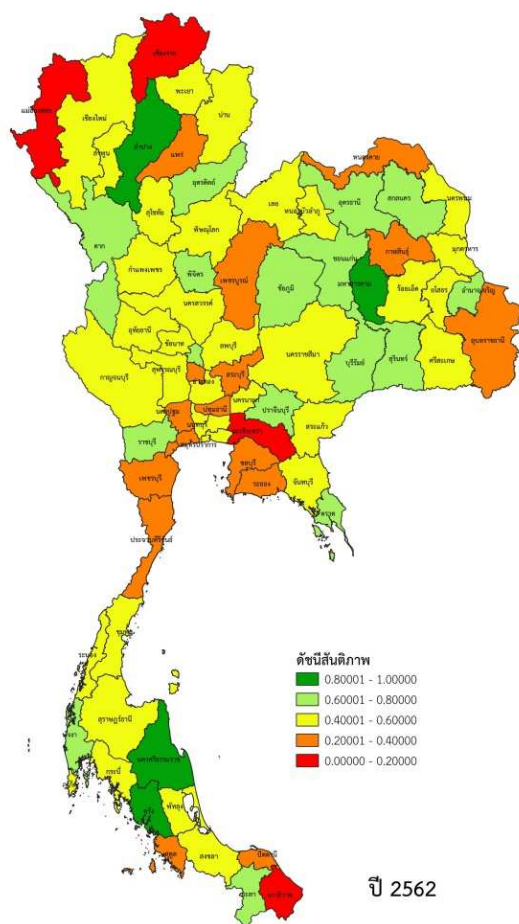
ในภาพรวมการคำนวณระดับสันติภาพในภาพรวมระดับจังหวัด ใช้ข้อมูลดัชนีย่อยทั้งหมด ที่ครอบคลุมดัชนีและตัวชี้วัดสันติภาพในสังคมไทยทั้ง 4 ด้าน อันประกอบไปด้วย ด้าน P1 ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ด้าน P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ด้าน P3 การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/ การเคารพสิทธิมนุษยชน และด้าน P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม สามารถแบ่งกลุ่มจังหวัดตามระดับสันติภาพได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มสีแดงเข้มคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าต่ำที่สุด 2. กลุ่มส้มคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าต่ำ 3. กลุ่มสีเหลืองคือระดับดัชนีสันติภาพปานกลาง 4. กลุ่มสีเขียวอ่อนคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าสูงและ 5. กลุ่มสีเขียวแก่คือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าสูงสุด รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 2

เมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มสันติภาพในสังคมไทยระหว่าง พ.ศ. 2560 กับ 2562 รายจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด พบว่า จังหวัดที่อยู่ในกลุ่มระดับสันติภาพสูงที่สุดได้แก่ 1. มหาสารคาม 2. ตรัง 3. ลำปาง 4. นครศรีธรรมราช เมื่อดูระดับภูมิภาคจะเห็นว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) จะมีระดับสันติภาพปานกลางถึงต่ำ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 2.

ตารางที่ 2. ภาพรวมระดับสันติภาพรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562

ระดับสี	ระดับสันติภาพ	จังหวัด
เขียวเข้ม	สันติภาพมีค่าสูงสุด	มหาสารคาม ตรัง ลำปาง นครศรีธรรมราช
เขียวอ่อน	สันติภาพมีค่าสูง	ชัยภูมิ พังงา ปราจีนบุรี ตราด ยะลา อุตรดิตถ์ พิจิตร สุรินทร์ อำนาจเจริญ บึงกาฬ ราชบุรี สิงห์บุรี สกลนคร ตาก ขอนแก่น อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์
เหลือง	สันติภาพปานกลาง	พิษณุโลก สุพรรณบุรี ชุมพร ชัยนาท สุโขทัย นนทบุรี กระบี่ ระนอง พระนครศรีอยุธยา เพชรบูรณ์ ยโสธร น่าน สงขลา เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี นครพนม เลย ร้อยเอ็ด ภูเก็ต จันทบุรี นครนายก กำแพงเพชร ศรีสะเกษ กาญจนบุรี ลพบุรี กรุงเทพมหานคร อุทัยธานี สมุทรปราการ พัทลุง ลำพูน หนองบัวลำภู สระแก้ว นครราชสีมา มุกดาหาร นครสวรรค์
ส้ม	สันติภาพมีค่าต่ำ	กาฬสินธุ์ หนองคาย สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร แพร่ ปัตตานี เพชรบูรณ์ เพชรบุรี ชลบุรี สระบุรี อำนาจเจริญ สตูล ปทุมธานี อุบลราชธานี ระยอง นครปฐม
แดง	สันติภาพมีค่าต่ำสุด	นราธิวาส เชียงราย ฉะเชิงเทรา แม่ฮ่องสอน

รูปที่ 2 ภาพรวมระดับสันติภาพรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562



3. ยุคที่สามมุ่งสู่อนาคต

การวิจัยในยุคนี้จะมีการปรับตัวชีวิตให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์สันติภาพในปัจจุบัน และวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น ซึ่งบริบทที่สำคัญคือ สถานการณ์ COVID-19 ที่เข้ามากระทบต่อสันติภาพ นอกจากนี้จะช่วยให้ภาพถึงสถานการณ์สันติสุขในบริบท ปัจจุบัน งานที่น่าสนใจของสากลในด้านผลกระทบจากโควิด-19 ต่อสันติภาพ คืองานของสถาบัน Interpeace ที่ชื่อว่า Peace and Conflict in a Covid-19 World และงานสองชิ้นของสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ ในงาน Covid-19 And Peace และจากงานชิ้นล่าสุดของ Steve Killielia ผู้ก่อตั้งสถาบันเศรษฐศาสตร์และ ในหนังสือ Peace in the Age of Chaos รายละเอียดมีดังนี้

1) งานของสถาบัน Interpeace (2020) และสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพในงาน Covid-19 And Peace ได้วิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ผลกระทบต่อสันติภาพและความขัดแย้ง 1.1 ต้องทำให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อมมั่นในการตอบสนองต่อสุขภาพ ไม่ควรทำให้เหมือนสถานการณ์โรคอีโบล่าที่ทำให้ระบบสุขภาพท้องถิ่นของแอฟริกาตะวันตกล้มเหลว มีคนตายจำนวนมาก 1.2 ศักยภาพของระบบสุขภาพของแต่ละประเทศที่ไม่เท่ากัน และต้นทุนที่เกิดจากมาตรการของรัฐที่แตกต่างกัน เช่น การล็อกดาวน์ ส่งผลอย่างมากต่อประเทศที่กำลังขัดแย้งและประเทศที่มีรายได้น้อย (Interpeace, 2020)

2. การระบาดของข้อมูล (Infodemic) 2.1 การตอบสนองต่อข้อมูลที่ท่วมท้นในด้านสุขภาพ (ข่าวลือ, ข่าวลวง) มีความสำคัญเท่ากับ การตอบสนองต่อแง่มุมเชิงเทคนิคของสุขภาพ (คุณภาพและความน่าเชื่อถือของการให้บริการ) 2.2 ประชาชนไม่ได้เชื่อข้อมูลด้วยตัวเอง แต่เชื่อแหล่งของข้อมูล เช่น ผู้นำในระดับท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน เป็นต้น (Interpeace, 2020)

3. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 3.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคของโลกจากวิกฤตมีความสำคัญและยังคงคาดการณ์ไม่ได้ 3.2 ผลกระทบด้านลบต่อการทำมาหากินของครัวเรือน โดยเฉพาะในประเทศยากจน (Interpeace, 2020) งานของ IEP ระบุว่า การลดงบประมาณช่วยเหลือจากต่างประเทศส่งผลกระทบต่อประเทศที่เปราะบาง มีความขัดแย้งสูง เนื่องจาก ประเทศเหล่านี้พึ่งพิงการช่วยเหลือจากต่างชาติ เช่น โลบีเรีย อัฟกานิสถาน บรูไน และซูดานใต้ การจ่ายหนี้สินก็จะเป็นไปได้ยากขึ้น นอกจากนี้ประเทศที่มีเครดิตไม่ดี จะไม่สามารถยืมเงินไปฟื้นคืนเศรษฐกิจอันจะส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นคงทางการเมือง จลาจลและความรุนแรง เช่น ประเทศบราซิล ปากีสถาน อาร์เจนตินาและเวเนซุเอลา (IEP, 2020)

4. ผลกระทบความไม่มั่นคงทางอาหาร ประเทศที่ยังคงมีความขัดแย้ง จะมีคนตายจากการขาดอาหารเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ เช่น ประเทศใน ทวีปแอฟริกา เศรษฐกิจที่ถดถอยจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อความมั่นคงทางอาหาร (Interpeace, 2020)

5. ผลกระทบด้านเพศ (gender) 5.1 เพศหญิงได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก จากด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ เช่น การกักตัวทำให้ผู้หญิงต้องเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพ 5.2 งานด้านความมั่นคงส่งผลกระทบต่อผู้ชาย ทั้งจากส่งทหารผู้ชายไปควบคุม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน การไม่ให้เคลื่อนไหวทางการเมือง และส่งผลกระทบต่อผู้ชายที่เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว (Interpeace, 2020)

6. เยาวชน ความไว้วางใจ และรัฐ การกีดกันเยาวชนออกจากการเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ด้วยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินห้ามเคลื่อนไหว ส่งผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว การถูกให้ออกจากงานของเยาวชนมากกว่าคนมีอายุ การทำงานของเยาวชนนอกระบบที่มีเป็นจำนวนมากซึ่งไม่มีระบบคุ้มครอง ในขณะที่งานของ IEP ระบุว่า ในช่วงโควิด-19 เกิดความไม่มั่นคงทางการเมืองสูงในยุโรป เกิดการจลาจลสูงกว่าในช่วงนับสิบปีที่ผ่านมา การประท้วงยังเกิดขึ้นทั่วโลกจากมาตรการการล็อกดาวน์ซึ่งส่งผลกระทบต่อปากท้องของประชาชน (IEP, 2020)

7. สิทธิมนุษยชน ความไว้วางใจ และความมั่นคง การใช้มาตรการของรัฐต่างๆ ในการควบคุม ย่อมกระทบต่อสิทธิของพลเมืองในหลายด้าน การรวมกลุ่ม การรวมตัว การแสดงออก และกลายเป็นโอกาสดี ของหลายรัฐบาลในการควบคุมฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ มีนโยบายในการเรียกร้องต่อรัฐให้เปลี่ยนบทบาท ที่ใช้ ความรุนแรง ให้หันมาตอบสนองด้วยวิธีการอื่น (Interpeace, 2020)

8. การแหกคุกเกิดขึ้นในประเทศ เวเนซุเอลา บราซิลและอิตาลี จากมาตรการของรัฐที่ควบคุม อย่างเข้มงวด (IEP,2020)

9. อัตราการฆ่าตัวตาย การป่วยทางจิต ในโลกมีสูงขึ้น แม้ว่าสถานการณ์การค้ายาเสพติดใน โลกจะลดลงจากมาตรการการแยกตัวออกจากสังคม (IEP,2020)

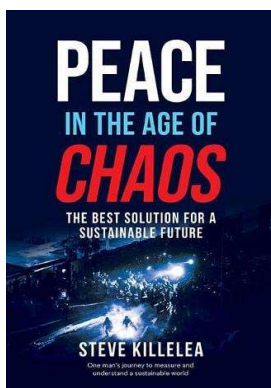
10. ผลกระทบต่อระบบพหุภาคี โลกที่เชื่อมถึงกันจากการค้า การเดินทาง เศรษฐกิจ จึงต้องเป็น เรื่องของสากลหรือโลกในการร่วมแก้ปัญหา ทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ ภูมิภาค และโลก จากการที่ไวรัสกักไม่ได้ จำกัดอยู่เฉพาะที่ใดที่หนึ่ง (Interpeace, 2020)

11. พิจารณาใหม่ คิดใหม่เรื่องความเสี่ยง ความเสี่ยงจะไม่หายไปไหน ความเสี่ยงนอกจากโรค ระบาด นิวเคลียร์ climate change มีภัยพิบัติต่างๆ จากสถานการณ์โควิด 19 ทำให้เราได้คิดใหม่และเข้าใจความเสี่ยง ว่าเป็นเรื่องของทั้งโลกในการร่วมมือกัน ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่นิยามถึงความกินดีอยู่ดี ไม่ใช่นิยามความมั่นคงแบบเดิม จำเป็นต้องมีแนวทางที่ยืดหยุ่น (resilience) ทำให้ฟื้นคืนกลับมาดีกว่าเดิม จากสถานะที่คาดไม่ถึง (Interpeace, 2020)

2) หนังสือ Peace in the Age of Chaos โดย Steve Killelea

จากงานชิ้นล่าสุดของ Steve Killelea ในหนังสือ Peace in the age of chaos หนังสือเล่มนี้ เป็นการกลั่นประสบการณ์ องค์ความรู้ แรงบันดาลใจ ของเขา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ค้นพบประเด็น สำคัญคือ

รูปที่ 3 หนังสือ Peace in the Age of Chaos โดย Steve Killelea



1. วิธีใหม่ในการวัดสันติภาพ และไม่ใช่เพียงแค่ สันติภาพเชิงลบ หรือการปราศจากสงคราม ความรุนแรง การสู้รบ แต่สันติภาพเชิงบวก เป็นการป้องกันไม่ให้เจ็บป่วย ดีกว่าการรักษา ซึ่งเขาได้รับการจุดประกาย แรงบันดาลใจ มาจากนักสันติภาพหลายคน กัลตุง คานธี รวมถึงมาร์ติน ลูเธอร์คิง ที่เน้นเรื่องสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรม ควบคู่กับสันติภาพ

2. การเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นสิ่งจำเป็น วัฒนธรรมที่แตกต่างกันต้องเรียนรู้ เช่น การต้องการโครงสร้างพื้นฐานของบางคน เช่น ในพม่า คนต้องการไฟฟ้า เพื่อเกี่ยวข้องกับการทำบุญมิใช่เรื่องปากท้องของตนเองเท่านั้น

3. สันติภาพในโลกที่เชื่อมโยงกัน เปรียบได้กับร่างกายมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้อยู่เพียงลำพัง แต่ส่งผลซึ่งกันและกัน ผู้กำหนดนโยบายก็เช่นกัน ไม่สามารถเน้นไปที่ผลประโยชน์ หรือประเด็นแคบๆ เพื่อประเทศของตนเองเท่านั้น มนุษยชาติถูกกำหนดโดยสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา อากาศที่เปลี่ยนไป อาวุธนิวเคลียร์ ต้องมาคำนึงถึงผลประโยชน์ของโลกร่วมกัน

ยกตัวอย่าง ปัญหาการลี้ภัยซีเรียเป็นปัญหาใหญ่ ประเทศที่รับภาระมากคือตุรกี ปากีสถาน เลบานอนและอิหร่าน รวมถึงยุโรป

4. ไวรัส Covid- 19 ส่งผลกระทบเชื่อมโยงกันและกัน โดยระบาดจากการเดินทางโดยเครื่องบินอย่างรวดเร็ว โรคนี้ทำให้ได้เห็นการขาดการ เชื่อมโยงของโลกในช่วงเหลือซึ่งกันและกัน เพราะผลกระทบเกิดแล้วส่งผลต่อกันและกัน เช่น การส่งออก การค้าขาย ที่ทำได้ยากขึ้น

5. การใช้สันติภาพเชิงบวก ในการวิเคราะห์สันติภาพ ทำให้ได้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น เช่น ในแอฟริกา อุกันดา นักเรียนหญิงขาดเรียนในช่วงมีประจำเดือน ขาดเรียนในช่วงนั้นเนื่องจากไม่มีผ้าอนามัย โครงการจึงให้ผ้าอนามัยและมีอัตราการเรียนเพิ่มขึ้น อีกตัวอย่างคือ นักเรียนขโมยผลไม้จากเกษตร รอบๆ โรงเรียนเพราะ เด็กหิวโหย ไม่มีเงินซื้อข้าว เด็กไม่ได้ไปโรงเรียนเพราะไม่มีเงินและต้องไปหาอาหารกิน โรงเรียนจึงทำโครงการอาหารกลางวัน ข้าวต้มให้เด็ก อัตราการเรียนจึงเพิ่มขึ้น

6. ประเทศที่มีคะแนนสันติภาพเชิงบวกสูงจะปรับตัวได้ดีกว่าในการฟื้นคืนจากสถานะที่คาดไม่ถึง เช่น ภัยพิบัติ ปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ

มุ่งสู่การวัดระดับสันติภาพในอนาคต จากสถานการณ์ที่กล่าวมา การวัดระดับสันติภาพในอนาคตในงาน Thai Peace Index จะต้องมีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยงานวิจัยที่ผ่านมา มีการเผยแพร่ไปยังหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ มีการนำไปใช้สอนในมหาวิทยาลัย เช่น คณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ , หลักสูตรสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันพระปกเกล้า มีการนำไปใช้ในงานวิจัย ชุมชนสันติสุขของวิทยาลัยชุมชนสงขลา นำเสนอเวทีสาธารณะ“จับชีพจรสังคมไทย ประเด็นท้าทายและโอกาสในการสร้าง

สันติสุขในสังคม”เมื่อวันอังคารที่ 7 มกราคม 2563 อีกทั้ง นำเสนอในงานสัมมนาทางวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประจำปี 2563 ครั้งที่ 42 หัวข้อ ชีวิตที่เหลื่อมล้ำ : เหลื่อมล้ำตลอดชีวิต 6 กุมภาพันธ์ 2563 รวมถึงเป็นข้อมูลประกอบการทำงานร่วมกับเครือข่ายด้านสันติภาพในประเทศไทย อีกทั้ง ตีพิมพ์บทความวิจัยลงวารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม 2564) และล่าสุดในวันที่ 27 ตุลาคม 2564 มีการจัดระดมสมองเพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดจากผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่หลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ในสถานการณ์ของโควิด-19

บทสรุป

สันติภาพเป็นนามธรรม การวัดระดับสันติภาพให้มีความชัดเจนจึงเป็นสิ่งที่ยาก แต่สามารถวัดระดับได้ โดยคำนึงสถานการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และบริบทที่มีความหลากหลาย การวัดสันติภาพไม่ควรมีสูตรสำเร็จตายตัว หรือใช้ตัวชี้วัดเดียวกันตลอดไป การใช้ตัวชี้วัดของบริบทสากลจึงย่อมต้องนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมไทย การวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยในระดับประเทศและจังหวัดที่ผ่านมาก็เช่นกัน มีการปรับปรุงตัวชี้วัดมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้นิยามสันติภาพเชิงลบ และสันติภาพเชิงบวก อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ใช้ยังคงใช้ตัวชี้วัดเดิม แต่เพิ่มเติมขึ้นมาให้ทันสมัย โดยยังใช้ระเบียบวิธีวิจัย การเก็บข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิในทิศทางเดิม การวัดระดับสันติภาพในยุคที่สอง มีความชัดเจนขึ้นจากการวัดระดับสันติภาพในรายจังหวัด อันจะส่งผลต่อการนำไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาให้เกิดสันติสุขขึ้นในรายพื้นที่ การวัดระดับสันติภาพในยุคที่สามมุ่งสู่นาคต เป็นช่วงที่เกิดโรคระบาด โควิด-19 และเป็นความท้าทายที่จะคำนึงถึงผลกระทบจากโรคระบาดดังกล่าวต่อสันติภาพและความขัดแย้ง รวมถึงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ประเด็นที่จะนำไปพิจารณาคือ ความไม่ไว้วางใจต่อข้อมูลภาครัฐ ผลกระทบด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านการเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้านการทำงาน ด้านสุขภาพ ด้านความไม่มั่นคงทางอาหาร อันส่งผลต่อกลุ่มเปราะบางทั้ง เด็ก เยาวชน ผู้หญิง คนชรา และกลุ่มที่มีรายได้น้อย สิ่งที่น่าครุ่นคิดคือการแก้ปัญหา โควิด-19 คงไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง เป็นความเสี่ยงของเราทุกคนร่วมกัน ในการก้าวข้ามวิกฤตการณ์นี้ไปได้ การวัดระดับสันติภาพนอกจากเป็นการกระตุ้นให้สังคมเร่งทำคะแนนสันติภาพให้ดีขึ้นแล้ว สิ่งที่สำคัญกว่าคือเป็นการทำให้สังคมน่าอยู่ เกิดการอยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจคนอื่น ทำให้เกิดสันติวัฒนธรรมขึ้น โดยไม่เน้นแต่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการเคารพในคุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ ก้าวข้ามความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรมและอุดมการณ์ สันติภาพไม่ใช่เรื่องไกลตัว สันติภาพเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้เรามากคืออยู่ในกายและใจของทุกคน

รายการอ้างอิง

- Interpeace. (2020) . *Peace and Conflict in a Covid19 World*. Retrieved from <https://www.interpeace.org/wp-content/uploads/2020/07/2020-CoVid-19-v6.pdf>
- Killiella, Steve. (2020). *Peace in the Age of Chaos : The Best Solution for a Sustainable Future*. Australia : *HARDIE GRANT BOOKS*.
- Pratheuangrattana, C. & Lounkaew, K. (2019). *Thai Peace Index*. Bangkok: The office for Peace and Governance, King Prajadhipok's Institute.
- Firchow, Pamina. (2018). *Reclaiming Everyday Peace*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Institute for Economics and Peace. (2019). *Positive Peace Index 2019*. Retrieved from <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2019/10/PPR-2019-web.pdf>.
- Institute for Economics and Peace. (2020). *Global Peace Index 2020*. Retrieved from <http://visionofhumanity.org/indexes/global-peace-index/>
- Institute for Economics and Peace. (2020). *Covid-19 and Peace*. Retrieved from <https://www.visionofhumanity.org/iep-preview-covid-19-peace-briefing/>

Political Foresight for Sustainable Democracy in Thailand²³

Thawilwadee Bureekul²⁴

Received: 17 November 2021

Accepted: 30 November 2021

Abstract

How political steering for sustainability work within Thailand contemporary politics, where roles are increasingly ambiguous and power dispersed? This paper explores this question empirically by studying the country's democratic governance based on institutional arrangements and practices. The foresight method is applied to carefully look at the past and future of Thai politics. The parliament, the political parties, and the citizen politics are studied. What all these accounts under is the political context of reflexive processes, and the politics that they generate. This paper offers scenarios of Thai politics and an alternative conceptualization of democratic governance that can be an aspiration for achieving governance arrangements as well as avoiding future unpreferable risks.

Acknowledgements

This article is based on research conducted within the King Prajadhipok's Institute. I would like to thank all researchers and the reviewers, Nikorn Chamnong, Pakorn Priyakorn, Rachadaporn Kaewsanit, and Niyom Rathamarit, as well as the participants of the Political Foresight Workshop in Bangkok on September 27 2021 (organized by the King Prajadhipok's Institute).

²³ The article was presented in the academic conference that is World Association for Public Opinion Research (WAPOR) Asia 4th Annual Conference Program in 16 -17 November 2021 at King Prajadhipok's Institute.

²⁴ Thawilwadee Bureekul, PhD., Director of Research and Development Office, King Prajadhipok's Institute, email: thawilwadee@kpi.ac.th

1. Introduction

Since the beginning of the last century, global politics appear to be clearly challenge the future of democracy. Even though many countries accept democratic governance, with either full or partial democracy, democratic processes are still important in this new era where the so-called “new normal” is changing. We find that many countries around the world have continued to progress in democracy but are also experiencing periodic challenges. The past decade appears to have seen a marked decline in democracy, with political changes in many countries around the world. A Freedom House study found that civil liberties declined in many countries (Csaky, 2021) and experienced human rights abuses and acts of violence (Schenkkan & Linzer, 2021). Civil society, opposition political parties, and independent organizations have the potential to monitor state power. As the administration increases in power, democratic recessions are often felt in countries where people experience high poverty and economic inequality. However, if the government is weak, even with democratic processes, it is often unable to exercise the power to solve problems (Diamond, 2020). In addition, there are emergence of a welfare states, a more populist policy (Glassman, 2019) with the need for popular votes and a strong and inflexible bureaucracies. Even when a new democratic government emerges, it must continue to uphold established populist policy, with the middle class not always upholding democratic ideals, causing the democratic process to be challenged on an economic basis (Fukuyama, 2012). For Thailand, political cleavages were also found between those living in urban and rural areas, as well as those living in different regions (Albritton & Bureekul, 2003, 2004, 2005, 2007, 2008a, 2008b and Sakworawich, A. et al. 2021). and division within the middle class as well, resulting in a weakening of the democratic process. The reform trend, which was once supported by the middle class and the general public, is deteriorating (Boonmee, 2021). Besides, the conflict between age groups combined with technological developments has resulted in access to a wide range of alternative information.

The situation is changing and there are various factors affecting it, such as the driving force of the global environment and the movement of the population. The advancement of technology has enabled modern communication tools and advanced communication to reach different groups of people more easily. The resulting rapid distribution of information affects people's the satisfaction with the government and the

democratic process (Ballard, 2014). In addition, the form of governance of civil affairs has changed. There are assertions that sustainability of democracy requires quality democracy and the application of good governance at all levels of administration. In addition, Western liberal democracy appears to be increasingly challenged by other forms of government. More options have emerged in various regions of the world over the past ten years, making the environment difficult for democratic countries, increasing the importance of non-state powers, and enabling easy connection beyond the control of the state. The rise of digital technology has become a tool for driving and influencing political ideas and values, creating new forms of communication that are easily accessible, enabling exchange of information until it has a social impact and leads to political differences and advancement in the political work of the people's sector to think more for themselves and to create changing values (Weizel, 2021).

In many countries we see deep-rooted political failures leading to political conflicts that jeopardize democracy. So what is “democracy”? Democracy is about more than elections. Elections are an important manifestation of democracy, yet having ballot boxes and ballot papers, and having the people exercise their rights, is not enough to sustain democracy. Therefore, democracy is in a state of reconsideration and reconciliation based on mutual recognition. Although it is a slow process of decision making compared to dictatorship, this is because democracy is a system where people must consult each other. Political rights must be exercised to provide information to make decisions and to bring about consensus. In this way, authoritarianism appears to be more effective than democracy because it is easy to make decisions and leads to quick responses to demands, but it also facilitates transitions to crises. The growth of autocratic regimes in many countries has created a rapidly growing and noticeable economy, which seems to be said to be an interesting one, there was also talk of the necessity of democracy, a two-civil path to choose between a lack of individual liberties, a reduction in the rights of liberties, especially human rights for a certain benefit and a lack of freedom. Economic progress can be achieved through the leadership of non-democratic leaders. Which way should we go?

At the heart of true democracy is freedom under the law. A democratic government will be freely, honestly, and justly elected by elections for a fixed tenure. In addition, there must be checks and balances. The rule of law must be applied and the judicial

system must be independent. There must be an independent academic side, the work of the opposition can be carried out in order to oversight the exercise of the state power. . All of this is possible when there is freedom of expression and action is taken to protect that freedom.

However, democracy means more than simply meeting the needs of the majority or honoring the promises made by political parties. A democratic government must rule for the future as well as for the present. A political party that governs the country must govern to take care of all the country's people, including those who did not vote for the party in power and those who offer political dissent, in order to lead the administration of the country into the future. What will be passed on to the people of the future is a country for that embraces minorities and the wider international community. Governments will have their own responsibility to do this. Today we find that people are increasingly trying to run their own politics because democracy is facing the growth of nationalism in many countries. This is true and dangerous to democracy. In addition, populist policies arise from proposals by political parties in many countries in order to attract the attention of the people and get members elected to parliament. *Thus, a democratic political system is a relationship between people, political parties, and parliaments that can balance politics for the well-being of the people.*

An important political institution will be a complementary component to the growth of democracy, which regards the people as citizens working in civic politics. A political party is a gathering of people with a common ideology in order to drive politics according to their own ideology, especially by participating in a parliamentary system according to their ideology, allowing them to formulate policies, enact laws, and control implementation of policy to ensure effectiveness.

Since the change of government to a constitutional monarchy with the King as Head of State in 1932, Thailand has experienced many back and forth democratic transitions. The movement of Thai society that is considered to be the people's learning has developed relevant institutions and is driven by both internal and external forces, causing a shift in the political climate and political institutions that are all trying to adapt to survive in a changing environment. Whether Thai democracy will go forward or backward or remain stable depends

on many factors: the expectations of the people, the will of everyone in the nation, will to sacrifice, and determination to advance democracy and uphold democratic values, will be all determine whether Thailand is able to maintain a democratic regime.

Therefore, a systematic and comprehensive study of the past, present, and future of Thai politics is necessary to prepare for the risks that will arise, affecting people's livelihoods and well-being. The survival of democracy is supported by important political institutions including parliament and political parties, and the civic sector. This study of the future of Thai politics was conducted in three contexts: the Thai parliament, the Thai political parties, and Thai citizen politics. This study takes into account the past, present, and future, both short-term and long-term, as well as factors shaping the scene of Thai politics to project a probable future. This is because change in the political environment has a rapid effect on the political ecosystem and seems to move forward to affect various sectors. The study will help provide proposals for defense preparations, policy designs, and strategies for future national political development that will lead politics in a more desirable direction.

This study uses a blended study method, drawing on the study of literature, especially from during the 1932 regime change to the present, and on data collected through group meetings and in-depth interviews with experts. Various relevant statistical tools are used to study phenomena and the data is processed, analyzed, and synthesized using content analysis. Triangulation was used to confirm the accuracy of the data. There was also a seminar to listen to opinions on the results of the study and correctness was verified by qualified persons from the political sector in the parliamentary system, political parties, civil society, and academic departments.

Foresight is a multidisciplinary study of future changes and applications, which is an in-depth synthesis of information from a wide range of fields including economics, engineering, political sociology, systems theory, creative thinking, community building, technology, and evolution. Students of the future explore the future as the science of the past. While history deals with the roots of our present, future studies look at the goals, objectives, and direction we are going, our intended destination, and how to get there.

Futurists provide a broader perspective and possibilities. The goal is not only to know what will happen but to be ready no matter what by preparing for future changes, or to design for a desirable future (Lu Conway, MK. 2001; Conway, MK & Voros, J 2002; Voros, J, 2003; and Thatchalerm Suthipongpracha and Thanyaporn Soonthorntham, 2018). Forecasts and visualizations of potential futures in the medium and long term at global, regional, national, level and Key Agendas are used as inputs for the design of policies and strategies intended to develop the country to systematically support the changes that may occur in the future in various forms, especially disruptive changes. Foresight is not limited to analyzing and forecasting the future, but also designing the future (Office of the Council on Higher Education, Science, Research and Innovation, National Health Security Office and the Royal Thai Embassy, Washington)

2. The results of the study

2.1 Political situation

The outcome is determined from the fact that confidence in political institutions is sensitive to the political situation. This increases with the transition to democracy, such as with elections and when politicians are in power for a period of time, their confidence decreases because of the governance problems. A King Prajadhipok's Institute (2021) public opinion survey on satisfaction with public services and work of various agencies, based on data collected from a probabilistic sample of more than 30,000 voters (aged 18 years and over), (Figure 1) showed that confidence in parliament, members of the House of Representatives, senators, local governments, political parties, prime ministers, and the government is constantly changing. There has been a trend of declining confidence from the coups that have forced Thailand to fall back to rule by 13 non-elected governments, the most recent being the coup of May 22, 2014, after which the junta government was in power until an election of members of the House of Representatives was held on March 24, 2019. People's confidence in the military establishment seems to have declined.

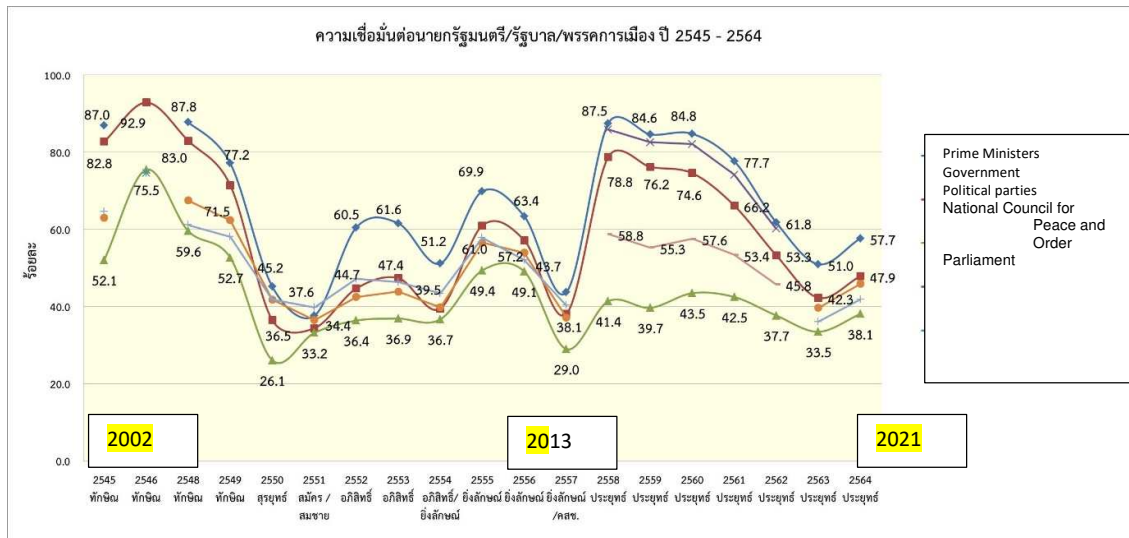


Figure 1 Confidence in Parliament, Prime Ministers, Government, and Political Parties

Source: King Prajadhipok's Institute (2021)

Trust in Local Government

Figure 2 Confidence in Local Government Organizations

Source: King Prajadhipok's Institute (2021)

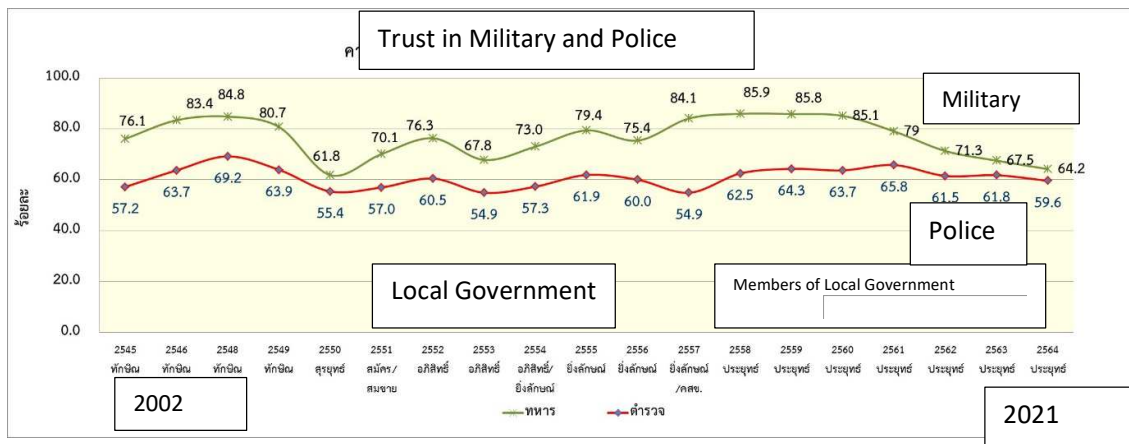


Figure 3 Confidence in the Military and Police

Source: King Prajadhipok's Institute (2021)

Coupled with the presence of independent organizations that can allow organizations to join in investigations, it is easier to dissolve political parties through consideration of the performance of politicians and several cabinet reshuffles, as well as

attempts to constitutional amendments, the demands of groups for political participation, both formal and informal, will increase, due to the fact that people are aware of information in a variety of ways, through multiple channels, and have more knowledge, both people use their own communication channels in a variety of ways.

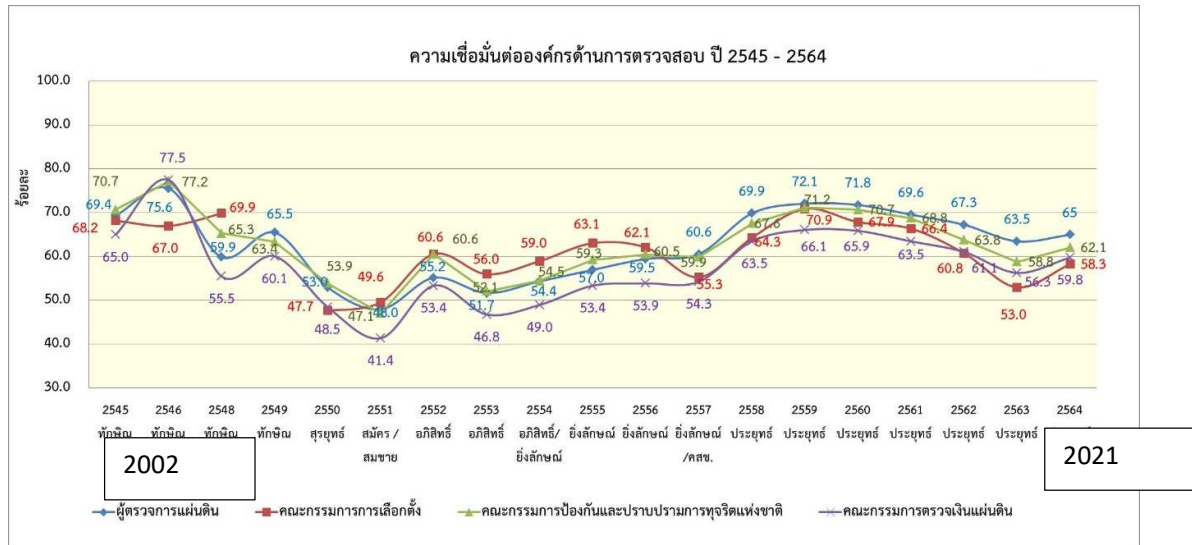


Figure 4 Confidence in independent organizations performing important functions especially monitoring in various fields

Source: King Prajadhipok's Institute (2021)

Besides, another King Prajadhipok Institute study, conducted in 2018 as part of the Asian Barometer Study of Democracy in Asia, surveyed people aged 18 years and over regarding satisfaction with aspects of democracy, finding that 74.2 percent were satisfied, though results varied by region, with people living in the northeastern region being most satisfied with the way of democracy and the government.



Figure 5 Satisfaction with the existing democratic way of life

Source: King Prajadhipok's Institute (2018)

Additionally, studies by Albritton, Bureekul, Guo, Gang (2003) and Bureekul, and Sangmahamad (2019) found urban and rural Thais held different views on the meaning of democracy. The role of traditional attitudes still exists in Thai society, while adherence to the concept of democracy, especially in the values of liberal democracy, is considered an essential element of a democratic society. What is considered a breakthrough in Thailand's democracy is its people's participation in many elections, where voters turn out rate have been found to increase especially from the general elections of members of the Thai House of Representatives. March 24, 2019, was the 28th general election of members of the House of Representatives of Thailand, and the first election under the election system introduced in the 2017 constitution. According to the Office of the Election Commission, there were 51,198,784 voters nationwide and 38,451,943 voters, representing 75.10 percent. As a percentage, the percentage of people who voted against all voters was 53.22% female, 46.78% male, which is a high number, while compared to men and women who came to vote exercise permission and it found that women's political arousal has increased, especially women who exercised 76.95% of all electoral women, while men used 73.11% of all electoral men.

Table 1 Number of Voters who Voted on March 24, 2019

Number of voters	Quantity	Percentage
Male	24,605,257	48.06
Female	26,593,527	51.94
Total	51,198,784	

	Number of people who exercised their right to vote	% of the gender group that the right to vote	Overall % among total voters
Male	17,987,923	73.11	46.78
Female	20,464,020	76.95	53.22
Total	38,451,943	75.10	

Over 80 years of transition to democracy, we have found that the road to Thailand's democracy is neither short nor smooth. Past assessments reflect how the public believes and how satisfied they are with democracy, but cannot guarantee that democracy will be maintained. But it will, however, contribute to the fight for the development of democracy for various groups. Therefore, the sustainable development of democracy must take into account building the quality of democracy, especially the fight against corruption, the ability of laws to be followed and enforced in society, as well as the protection of citizens from corruption. The threat of their own liberties, as well as open spaces for civic participation, go hand in hand in Thailand's political system (Albritton and Bureekul, 2004).

Therefore, this study focuses on past and future political changes in Thai politics by studying the context of political institutions and factors affecting political changes.

2.2 Results of a study on Thai political conditions in the context of political institutions

2.2.1 Parliament

The function of the parliament in accordance with the role of the International Parliamentary Union (IPU) (King Prajadhipok's Institute, 2020) is to be representatives of the people, oversight the exercise of state power and act in the legislative process is to make laws, scrutinize laws. This must be based on good governance, which includes transparency in work, involvement of various sectors, a sense of responsibility, morality, and ethics to create value in work. This must be in accordance with the rule of law, as well as participation in foreign policy.

Studies of the Thai parliament by Meechai and Tangthaworn (2021) and the King Prajadhipok Institute (2020) found that, in the past, representatives worked by proposing important policies, working through the general committee, a discussion thread was filed, as well as acting as representatives of the areas in which they have been elected as part of the examination of the exercise of state power. As for legislative duties, most bills that get passed by the House of Representatives are those proposed by the executive branch, with the Office of the Council of State being the executive branch's main body for drafting laws. Laws proposed by members of the House of Representatives and the people have very little chance of passing in the House of Representatives.

In addition, the focus of parliament has always been the only passage of the executive's laws. As for the application of good governance in work, it was found that the dissemination of information through various channels such as documents, web sites, and other social media, and by Parliament Radio and Parliamentary Television. Public participation is only allowed at hearings, usually through an extraordinary commission that considers the bill or invites various sectors that are often government agencies to provide information at the sub-committee and committee levels.

When it comes to accountability, the functioning of the members of parliament with an emphasis on meetings for discussions on socially useful issues is often cited. Members

attend meetings from time to time, and often the House of Representative cannot proceed with meetings because there are not enough members present to constitute quorum.

As for the future of parliament, it is found that in the short term, representation is characterized by the members of the House of Representatives acting as party representatives, and policy proposals are for the benefit of the people as a whole, for the benefit of the people in their respective areas, and in the interests of specific groups of people, and actions are taken to implement the policies of the party. As for the short-term monitoring of the use of state power to examine the executive branch, it is still not very possible. Acting as a legislator in legislative action will focus on working to consider the legislation proposed by the executive branch. Laws proposed by members of the House of Representatives are often not passed, and laws proposed by the people are very difficult to pass. There will be more public hearings in the law-making process, but they are still ceremonial. The application of good governance as progress in people's access to information should be a force for greater transparency, but access to parliament remains difficult for people to achieve. As for the ethics of parliamentarians and other politicians, it is not clear even though there are regulations.

In the long run, the matter of representation will tend to be better in terms of communication with the people because there will be more channels of access information and access people through social media. People can easily access parliament through various media. When media channels are open, policies proposed by members are more beneficial to people because people drive through members and through political parties. Acting as a representative of the people will benefit the people. However, because members of the House of Representatives are from political parties, in the future there will be a tendency to have diverse members of the House of Representatives, where political parties will be more people's parties. More diverse candidates are being considered in response to the needs of more diverse groups, and more parliamentary roles are in line with the representation of diverse groups.

The scrutiny of the exercise of state power will be greater because the people will play a greater role in participating in parliament, and the media will also be involved in the scrutiny. A new generation of members of the House of Representatives has emerged. In future elections there will be a new generation who has a different opinion from the previous

generation. This new generation will become more likely to enter politics by being selected as candidates of political parties, especially those of the new generation who want to attract the attention of the younger citizens. In the legislative branch there will be more laws initiated by members of the House of Representatives and the people being proposed to the House of Representatives. The management should have more meaningful hearings with various sectors, with a more limited range of traditional hearing functions being more open, there are more channels for listening to different opinions.

As for the adoption of good governance, it will be more transparent, as it uses digital technology to enhance the functioning of the parliament, thus creating a smart parliament with advances in both forms of Work that provides information, access to more groups of people, wide communication to the people. and more people can get involved. Members will be more self-checked and scrutinized by the public sector.

2.2.2 Thai political parties

A study by Satitorn Thananithichot, Natchapat Amornkul and Puravich Wattanasuk (2021) found that when considering the work of political parties in the past. Political parties in Thailand are not yet a collective political institution of people with common ideology, working for the goal of achieving the intent of forming a political party and the policies of the political party leading to its implementation in the parliamentary system, because of the partisanship of the group and its party system, there are party capitalists who provide various resources to political parties. Including having an ad hoc party formed at that time and eventually disappearing, so it is a party for some benefits, while the medium party will benefit, the small party will disappear because of the constitutional system that makes and easy to form a party, thus allowing party members to move to other parties regardless of political ideology, but a party was set up to be an ad hoc party and the name of the party was later changed, It is unclear who the party members are firmly against, support payments are small, even though they are compulsory under the Constitution B.E. 2560. It is difficult for the people to rely on a political party, running a political party will require large sums of money especially in the electoral campaign so that the party can come to the House of Representatives. Whereas past candidate selections will be based on consideration of each other's interests and the power of party executives or driving party supporters. Therefore,

there was a conflict when entering the coalition government to work in the administration, negotiating the position in the political party itself. If a political party joins the government, there will be groups to negotiate political positions. Relationships with the people are not many. Unless the members of the district system have oversight of the people in the district of the member officers who work for their vote base, not for the party's vote.

As for the people's relations with political parties, a study by Sangmahamad, R. Bureekul T. Sakworawich, A (2021) found that in past national elections people were interested in the status of political parties or the position of the applicant on various issues, including candidate personality, campaigning, understanding of campaign issues, all influence candidate selection. They also found that, social issues are important in elections, what political parties use in campaigns that focus on social issues, all affect the regulation of social norms, as well as thinking about the benefits, and being able to explain the economic and social differences, or between classes that are emerging. that is, people with less education would prefer Pheu Thai Party and this electoral attitude clearly differed by region, and also in line with social issues is the promotion of campaign policies that lead to decision-making and political communication in which people who receive the most media from the party are more likely to choose that party. They also found that dissatisfaction with the government's past performance led people to vote for a party that was expected to perform better and to implement policies effectively, and that they benefited, which is a decision based on reason.

In addition, the study found that those who decided to choose did not choose, or did not decide. They are not yet politically neutral but still satisfy a particular political party based on their political values that are no different from those who can decide whom to choose.

Improving citizenship can be undertaken in various forms. A study by Thawilwadee and Thanapon (2021) found that the use of community arts was able to strengthen citizenship and empower citizens by As a tool for political education, it has led to social change, has led to a process of participation for public policy expression and collective decision-making. However, the joint action of various sectors in the community through artworks that are jointly initiated together is considered an important factor because it is a matter of opening up opportunities for having express their opinions and led to the

production of empirical works and that influence the policy decisions that influence their lives in that community. The success factor is the ability of the leader to have a clear goal. joint decision-making and joint action, as well as a joint solution dialogue process, as well as mutual trust.

A study by Sangmahamad, R. Bureekul T. Sakworawich, A. (2021), using data collected from voter lists aged 18 years and over during the March 24, 2021 election period, found that the difference in Politics in Thailand persists despite the transition to democracy over 80 years, especially between different political parties, preferences for governance, attitudes towards corruption, as well as satisfaction with democracy and the economy, satisfaction with democratic drives, expectations of confidence in institutions explain these differences. There were also differences in the polarization of belief between groups favoring the two major political parties, namely supporters of the Democrat Party and Pheu Thai Party, which was the main political party and was the main party informing the government.

Future Political Parties

In short, a political party is a party that operates for the benefit of power, especially to become an executive. Small parties are also taking political actions that lead to entry into the executive branch or waiting to join the government, regardless of the party forming the government. But there will be adjustments according to the situation, political parties are still weak and there are many parties of the Special Party Capital Group and the reserving party in case the political change persists, to be able to have more members in the expectation of getting more candidates to be elected.

In addition, although a candidate is required to be selected through a pre-election process, But the diversity in political parties is still not much, for the party to choose candidates in the roster system, some parties will have more diversity consideration. Gender, ethnic, religious, and geographic equality is taken into account more, but more often in emerging parties.

For the long term, political parties will be more diversified, with more groups coming to work in the party, driving for the benefit of more diverse groups. There will be more political parties that take into account gender, ethnic and religious equality. There will be more ideologically organized political parties and more ideologically driven, more parties of the new generation. Political parties will use technology to communicate more with members and the public through social media. There is a system of member potential development to be able to work in parliament more gracefully, with the party of the masses and the people will support the party they like, with more investment for their political party, with the people's political understanding. Political parties will have more forms of communication with people, political party strategies will be diverse, and use political marketing systems to help, including political psychology to work to achieve more acceptance from different groups of people. Traditional political parties will be more adapted to the changing context. The ad hoc party that was formed would decline because it would not be accepted by the people if it did not show a clear political stance. Political parties will propose policies that are more for the public interest that would benefit the people if they were to become the government. Policy results will be able to be put into practice.

2.2.3 Civil Politics

As for civil politics, a study by Bureekul et al. (20021) found that in the past, governance was a bureaucratic polity, i.e. a strong leadership, political rights, and freedom of speech. Politics is still limited but will grow sporadically as the political context changes. The Politics of politicians is stronger than citizen politics, as well as political power is often in the hands of inherited powers and in the care of the military. In this study, the development of citizen politics and important events of civil politics was studied and divided the period of civil politics from 1932 to the present into 7 periods as follows:

The beginning of the struggle for democracy 1932 – 1957

The early era of the struggle for democracy was the era of the pursuit of democracy, where the process of demanding democracy began with a group of political bureaucrats who wanted to change the regime, so that the system of parliament and elections could be adopted. In the political and economic development of Siam Country, in this era,

the elite and the ruling class still play a political role, the people participated in politics mostly by exercising their right to vote, this era where the political problems politics and the counterbalance between the old power group and the new power group.

The blossoming democracy era, 1973

This era is the era where liberal capitalism influences internal economic development, causing changes in the political values of people in society, development conditions, political problems, the battle between the old powers and the new powers, including the dictatorship of a dictatorial government that lacks good governance Democracy and the eviction of authoritarian regimes and the factors influencing civic politics are the factors associated with the entry of capitalism leading to the problem of economic inequality, including the ideas, beliefs, and values of the people that began to more politically alert.

The recession-era of civil politics 1976 - 1986

After the rise of civil power in the era of 14 October 1973, there were many political reforms, political transition to democracy that weakened the power of the elite, the reduction of the role of the elite. The sovereignty was temporary, civic politics stagnate and deteriorated as students and peasant movements were destroyed and some had to flee into the forest, and the political environment was not conducive to a political rallies.

The formation of civil politics 1987 - 1997

Civil politics in this era began to spread more in the provinces. Economic development policies that began to be formed three decades ago after the implementation of the First Economic Development Plan, 1961, resulted in the deterioration of infrastructure development, ecosystem, and natural resource abundance. The growth of NGOs, environmental conservation trends, people's politics from villagers affected by various projects and lead to participation in the fight against state power, leading to the revival of civic politics, including the important event of May 1992 leading to calls for political reform and the drafting of a people's constitution. The influential factor in this era was the capitalist economy.

The era of the people's constitution and the revival of civic politics, 1997 - 2006

The drafting of the People's Constitution is the 1997 Constitution to promote people's participation, including decentralization to local government organizations to promote community rights, human rights, the establishment of an independent body to check and balance the use of state power and political reforms have allowed the growth of civil politics. People have democratic values and elect representatives based on party policies rather than political leaders. Public policy advocates that improve people's lives and quality of life, but ultimately lead to the dissatisfaction of the powers. The loss of power led to political conflicts in the late 1997's until the 2006 coup and led to the drafting of a new constitution that reduced the role of civil politics to increase the role of autonomy.

Democracy recession-era 2007 – 2017

Political strife led to a coup in 2006 that led to the appropriation of political power, aimed at empowering elites and oligarchs, government officials to have more power than the civic sector. The social transition to an undemocratic era, resulting in the drafting of a constitution aimed at allocating power to the ruling class, the re-emergence of the old powers led to the recession of democracy because the delegation of powers under the 2007 Constitution aims to preserve power and protect the interests of the ruling class over the people, national political conflicts and social divisions have arisen. Between parties with different political ideologies, a coup d'état took place on 22 May 2014 and a parliament was appointed for many years until the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 was established.

The political era of the new generation and the booming of communication technology 2017 - present

The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 has caused much criticism for the role of the Senate in electing the Prime Minister and the ineffective implementation of constitutional provisions. However, with the influence of technology, this era of civil politics is the politics that the new generation has entered into political alertness. Political struggles are used through the use of online media as a channel for Stay informed, citizen news. Advances in communication technology have made social integration easier, emphasizing demands to change the structure of state power, among the factors influencing

civic political movements of the new generation, caused by the advancement of communication technology that makes information more widespread and people have access to information more quickly, has more links between political parties and people through social media, coupled with the situation of the Coronavirus Pandemic, there has been a more developed form of civic politics in both communication and communication.

For the future of civil politics In the short term, people are more interested in politics, young people are more interested in political work, use communication technology to communicate to do politics, and are interested in political expression through more channels but there are still political conflicts, especially those of different ages with different opinions of people of different ages. Differences in people's opinions in different sectors, people's political contributions to political parties are also different, local decentralization is greater, people are closer to local politics than national, more politically driven through communities, more voluntary work, and more interest in political parties. There have been efforts of groups to get into politics, including their politics to push more policies and laws, community politics through participatory democracy, civil society from awakening. of the people in the community itself, as people become able to do their politics, they drive their own needs, formulate policies from more groups of people, and push policies through more politicians and political parties.

For the long term, due to technological advancements, the social context has changed dramatically, as the new generation stepped up into civic politics and partly into national politics. People's values will change, will become digital citizens who come to bond with the country and influence political decisions to put more pressure on politicians, trying to monitor the exercise of power. Through various channels, participation will be greater and it is a meaningful contribution to the process of change, especially participation in public policy processes from policy initiatives, Initiate legislation at both local and national levels, more scrutiny through social media channels because of greater access to information, coupled with more advanced technology, more group networks, efforts have been made to have more direct decentralization to the community, different forms of direct democracy will progress because people will do more of their politics. If the parliamentary and administrative systems do not support their work and cannot meet their demands, they will run their politics

ignoring the state and will provide lessons for both national and local politicians. through processes such as elections and impeachment, as well as the disclosure of unethical politicians, as well as criticism through various formal and informal channels, these things will put more pressure on the people's political parties in the future.

In addition, different groups of people will have their political movements and build networks with different sectors to drive civil politics and harmonize with politics at the parliamentary and local government levels.

Table 2 Characteristics of the Thai Parliament

	Past to present	Future		
		Short term	Long term	
Representation	- Through the proposal of the committee - policy, the discussion thread - Local community representatives	- Policy party representatives for the benefit	- People's Policy - People's representatives come from a variety of people's sectors.	- Communicate with more people, more channels.
Inspection of state power	- Difficult to check - Discussion of distrust is a valid	- Can do less inspection	- More scrutiny with both internal and external mechanisms - People play a role - Have new information and knowledge	

	but ineffective tool. - It is not universal if the government is not elected. - No effect		- More inspection channels
Legislative duty	- Specific laws of the administration The council is only a passage of the executive law. - Ordinance as an indicator	- Laws to amend the management conveniently for the benefit - Law of the House of Representatives is difficult - The most difficult people's law - People cannot reach	- There is a law from the MPs. - There is a law from the people. - There is a more common law of different sectors.

Good govern ance	Transparent - some only via the web - Before enacting the law, only participat ed formal hearings. sense of responsibi lity - for the public just claiming	transparent, unclear, concealed	- Transparent, new era, AI Smart Future - There is more public participation. - There are more forms of communication.
------------------------	---	---------------------------------------	---

Table 3 Characteristics of Thai political parties

Past to present	Short term	Long term
- Not an institution - Party supporters act like Party owners have the power to set party policies - The system of patronage in the party (Party) was born. - Special Party - Party for Benefit - The central party benefits - Easy to collapse, easy to rebuild - No ideology - Members are not clear - Members pay less to support the party - No diversity - People can't be relied on - Spend a lot of money - Applicants selected based on the merits and powers	- For the benefit, for the power - Adjust according to the situation - Weak - There are many parties - Party of the capital group - Special Party - Reserve party - Members come together in groups to negotiate benefits (Mao Ma). - Small and medium-sized parties are waiting to become the government - No real priority vote	- Diverse parties of different factions driven for the benefit of diverse factions. - Have ideals - New generation - Use technology to communicate with members - Mass Party

- There is a political conflict - Negotiating positions and benefits - Multiple groups - Relationships with people are low. - Role of the Election Commission in managing elections and making decisions - Use of information - People have a greater role		
--	--	--

Table 4 Characteristics of Thai Civic Politics

Past to present	Short term	Long term
- Bureaucratic polity or a government official - Restrict the political sector - Restrict the right to freedom - Ups and downs according to the politics of military power politicians	- More interested in politics - New generation - Conflict of citizens of different ages - Decentralization to local - More interested in political parties	- New generation, changing values, governing the country - Have a digitalized citizenship - Have a binding citizenship and Have a sense of responsibility (engaged citizen) - Influencing the examination of state powers

		- Get more involved - Participate in the public policy process - Check state - Decentralization to the community - Run your own city - To forming a political party of the people
--	--	--

3. Important factors for future political changes

Democracy of the future will be challenged by many changes, including global capitalism influencing many countries, as well as its influence on people's values, norms, technological developments, Take power, communicate in new ways, and in a changing environment (Glassman, 2019). These are all important factors that drive political change (Driving Forces). It can be seen that new technological advances or technological innovations make people more access to information. As a result, education is not only in the formal, but informal and informal education will be more, people will have broad information, able to work as a comprehensive network, the need for power have more of their own, driven by external powers, as well as new world rules, the transformation of a capitalist economy was challenged by anti-globalization tide. (Deglobalization), as well as the international obligation that countries have to adapt. In addition, with the emergence of the epidemic, urban and communal working politics has changed, and the development of political work practices has also changed. All of these factors affect the political situation in the country, the risks of future consequences, in particular the failure of governance, corruption in power, political conflict, and resource management therefore occurs. Political institutions must learn and adapt to cope with risks and uncertain circumstances, resulting from various driving forces.

Table 5 Political conditions and factors driving changes in Thai politics.

Situation		Pressure	
Internal		External	
• coup d'etat • dissolve parliament • conflict • violence • communication • media access • environment	• values change • confidence in political institutions • bias • participation • political movement	• study • epidemic • capitalism • internal politics • policy rules • uncertainty	
Internal		External	
• capitalism • political change • progressive communication • environment • terrorism		• advanced technology • epidemic • world economy	• outside politics • communication • climate change
		Unidentified impact	

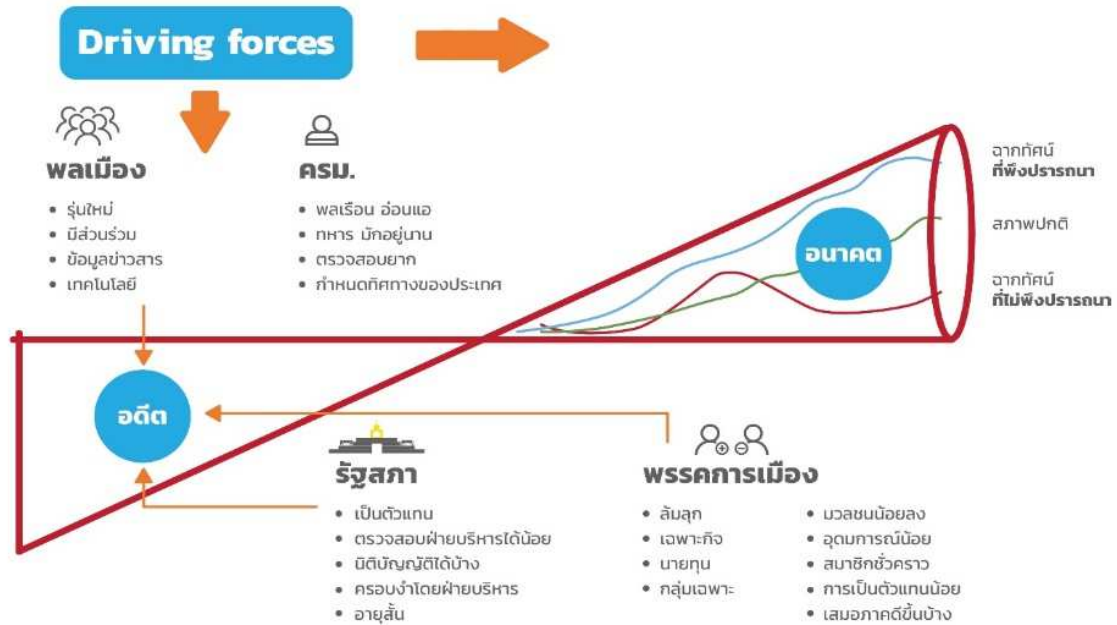


Figure 6 Thai Political Conditions from past to present

4. Thai political scene

After having studied the political context through the consideration of political institutions Therefore, the future picture of Thai politics has been considered, known as a scenario, to lead to appropriate policy design and long-term planning, as well as to prevent potential risks.

Thai political scene was- prepared from the data collection of Thai political education since the transition from absolute monarchy to democracy with the King as Head of State and civic politics, as mentioned above. From this study, the future picture was assessed and analyzed by global social change, factors affecting political changes in the country, including changes in the factors mentioned above.

There are 4 types of scenarios that can be created:

1. Parliament- led Politics is characterized by acting as a true representative of the people, with checks and balances. The legislative process is strong and beneficial to the public. Political parties are strong, ethical, ideological, public party, access to power is transparent, fair, inclusive (Inclusive Parliament) Parliament has good governance and modern (Intelligent Parliament). professional, public accessibility, awareness of the work of parliament can determine the direction of the country, as well as help, solve national problems.

2. Government- led Politics is characterized by emphasizing authoritarianism and benefits. (whether in the interests of society as a whole or personally and group or party, depending on the context and circumstances) Strong leadership but weak scrutiny, low trust in institutions, populist policies, high overlap, communication was often one-way, the bureaucracy and armies were strong, there were widespread patronage, conflicts, authoritarianism, and governance problems. Public participation is superficial and legitimacy is essential.

3. Citizen- led Politics is characterized by a political focus on participatory democracy. People have democratic culture and values, decentralized, democratic foundations at the community level, high citizenship, engaged citizens, resulting in a collective and intelligent citizen, Citizens can participate in public policy, and can make their public policies, leading to the ability to implement policies through the capabilities of citizens, generates high social trust, citizens can examine politicians, communication is horizontal and highly informal.

4. Balance of Power Politics is characterized by the relationship between powers, inclusion, peace, and governance (Inclusive, peaceful with democratic governance). Checks and balances of all sectors can indeed be achieved, reinforcing the quality of democracy. As O'Donnel, G. (2004) said, the high quality of democracy depends on its adherence to the rule of law that ensures political rights, civil liberties, and mechanisms of governance. It has a responsibility to ensure the political equality of all citizens and to limit the infringement of the rights of state power based on the effectiveness of democracy.



Figure 7 Thai political scenario

5. Guidelines for the development of Thai politics to avoid unwelcome scenes as well as to prevent future risks that may arise from both controllable and uncontrollable driving forces. To be able to move forward in Thailand in the direction of the desired scenery. That is to say, the aspect of creating a balanced politics. Thailand should prepare and have both short- and long-term policies with a focus on peopleware, that is, process workers in facilities activities, materials, equipment or hardware and mental software as follows

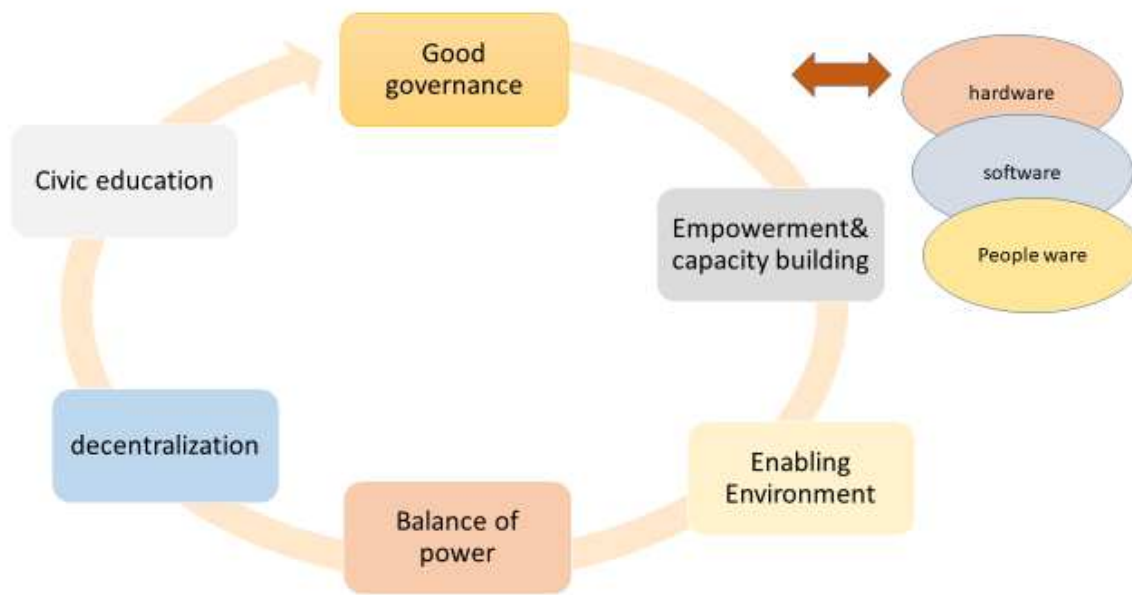


Figure 8 Guidelines for the development of Thai Politics

5.1 Balance of Power

Establishing political ecology and power relations ensures that the balance of power is real. as well as real checks and balances through the establishment of a clear power structure and the use of power in the constitution and related laws, as well as can lead to real enforcement and make those who refrain from exercising or infringing on others' powers, must be dealt with following the law and the public can examine these power users, as well as being able to use mechanisms to remove and supervise power users at all levels. Therefore, the development of the potential of power users and supervisors is necessary, as well as to adjust the proper working structure, and those in power must have rules of entry into power. Transparency and fairness, in line with international standards in a democratic way. Whereas the proper and just separation of power is considered a balance between each other, the relevant rules must therefore bring a clear definition of the duties and powers of the various political institutions and lead to It is practical and has a mechanism for checking each other easily.

5.2 Decentralization

Decentralization is the distribution of decision-making, planning power to lower-level individuals or groups or other organizations. This concept has been applied to many organizations, including the government sector. Decentralization includes both fiscal decentralization, administrative decentralization, political decentralization, and market decentralization.

Fiscal decentralization and great flexibility in managing revenues and expenditures at the state level while maintaining financial responsibility, which can take many forms, including providing Power to make decisions about spending, collecting or collecting taxes or expanding sources, local government revenues, and as well as passing money from the federal government to local governments. This is to ensure that the local government has sufficient income and power to manage the budget. The administrative distribution is aimed at diversifying responsibilities and sources of funds to achieve different levels of public service. In this case, the federal government will transfer responsibility for financial management planning. and managing public affairs to local governments

Decentralization of politics gives citizens or their representatives more opportunities to participate in public decision-making. Consequently, citizens will have a greater influence on the formulation of policies, programs, programs, and the implementation of policies, programs and projects. This is a matter of broad participation in which state decisions involve diverse public interests.

Decentralization of marketing involves the transfer of responsibility for public service functions to the private sector, civil society, NGOs. Therefore, the federal government will allow sectors to perform duties previously held by the state.

5.3 Civic Education

In enhancing citizenship through social learning processes, civic education can be achieved through public participation tools such as the use of community art as part of collaborative action, empowering citizenship, and political education leading to social change. In this regard, participation makes people feel accepted and they are allowed to work for the society to create harmony in society drive the future of the community on their own. Factors

contributing to success are leadership competence, clear goals, shared decision-making and action, shared public dialogue, networking, and Sufficient resources to operate, involvement, clear planning and mutual trust. Tools for enhancing citizenship, starting with education, technology support accessible, available, and used, as well as support from legal and political institutions to enhance civic virtue (Jefferson, W. et.al. 2016)

In addition, political parties must be a place for cultivating and learning creative politics, a gathering of like-minded people working for the public interest, both short-term and long-term, by creating good and practical public policies, party members can learn democracy through the process of working in the party and building relationships with the people. as well as there are academic institutions of the party that support information academics to enhance political learning.

5.4 Good Governance

Governance will be a factor in the sustainability of democracy through the formation of the quality of democracy, which consists in applying the principles of good governance in the real political driving force. transparent, aware, responsible, adherence to the rule of law, emphasis on meaningful participation, and consideration of value for money, commitment to reconciliation, implementation of engagement processes, building partnerships in development, respect for the principles of equality. Therefore, if the principles of good governance are applied society will be of quality People will receive justice having well-being Because the country's administrators adhere to the principles of good governance. The principles of good governance in all areas are interrelated and must be implemented in parallel, together with the principles of good governance must be applied in all sectors, especially in the main political institutions of the country to lead the country and society towards peace, quality of life, good social quality, as well as fairness which is accepted in society as being correct and righteous.

5.5 Empowerment and Capacity Building

Empowerment is a multidimensional social process and it also allows people to control themselves, take control of their lives. perform people's actions and use them for

living Community coexistence in society by taking action on issues that they perceive to be important, therefore the fundamental element of empowerment is important, as a matter of process, as a matter of A frequent interconnection based on the development of four key dimensions: equality, empowerment, participation, and trust, takes place at various levels such as the individual level, the level. group, and community level

Socialization therefore, it is necessary to make it happen, it is the basis of connection, the empowerment of the individual is the primary element of the community, social change, and empowerment are considered bridges to connect communities and bring about social change (Wilson, 1996).

Holistic empowerment refers to the process by which individuals come together, help each other, learn together, and develop skills for action together. Therefore, empowerment is the process by which individuals develop their skills and abilities to be able to rationally control their lives (UKEssay 2018).

Capacity development refers to what is planned to enhance the capacity of individuals in the community, including direct or indirect leaders, to enable them to initiate or support. Social processes to sustainable support of a learning society. Thus, becoming social learning, empowerment is a process that enhances the ability of individuals or groups to enable them to make choices and adapt that choice to a purpose and result. intended goals. However, the concept of the new era of capacity building is more important than the traditional belief that focuses on training as the main, bringing concerns in various matters as guidelines for community development to make changes and be able to solve Conflict, it manages a society amid a plural, heterogeneous society, as well as fostering participation and communication that ensures the exchange of information. Developing potential therefore requires a broad and holistic perspective, work that covers the development of both individual and community potential is essential in Thai society. Capacity development, therefore, focuses not only on economic and market mechanisms but must be integrated into all dimensions.

In addition, there is networking creating and fostering care, understanding the concerns, understanding the views, interests of others and having access to the causes of conflict. Networking will create new norms, building trust that will facilitate cooperation for

mutual benefit and treat this social capital as social capital. It is considered a framework to support the learning process under interaction. When there is a network, it is necessary to develop a path of network operation that is both horizontal and vertical. The horizontal is the connection between different sectors, while the vertical is from each department to the community to the individual.

To develop the potential of various sectors in the future, there should be a preparation for adaptation and change for a better future and a strategy for people's empowerment and change the way it operates from traditional work to a method to enhance social capital to be able to build relationships of people in a society that could cause meaningful change, information is used and passed on to different groups, participatory work is monitored and appropriate technology is used to strengthen social capital, strengthening social networks. People will continue to be able to manage information and learn together.

The concept of capacity building is therefore a process by which people are developed to manage their own lives. The empowerment of members is therefore a result of capacity building. Thus, capacity building is considered to be a process that describes how people are empowered that will lead to positive changes in their lives. including the growth of each person together It is carried out together in public activities as a process of transforming life and society. Therefore, in the process of capacity development, people need to develop skills and improve their quality of life, social quality, and potential development is something that can meet people's needs.

For this reason, participation is considered an important element of community development connected with empowerment. This is the importance of the people, therefore the people themselves will play an important role with a sense of belonging. Participation will lead to empowerment and empowerment will lead to achievement. The power to be able to influence decisions that affect their lives. They can obtain the state of ownership of their own life (De Beer and Swanepoel, 1998).

A key feature of participation is community empowerment, which requires a process that provides people at the center, and building confidence in oneself (community-based) can enable the poor to express themselves and be able to think critically. Community-

based change is therefore important for Thailand to accelerate and lead to democratic learning at the community level. Empowerment and capacity development will therefore occur from the foundations of society. Quality democratic politics will be sustainable.



Figure 9. Empowerment for Change

5.6 Enhancing an environment conducive to a strong democratic drive

Considering rights, liberties, equality, and human dignity is key to creating an environment conducive to a strong democratic movement. Therefore, it is necessary to have rules and policies that facilitate the political functioning of the people and the exercise of their rights and freedoms as citizens, such as opening public spaces that are easily accessible to all sectors, where they are located, and have a place in society. These can be a platform for the expression of ideas and actions that are not illegal, according to their different contexts. It is the acceptance of differences and being able to coexist in a plural society, creating acceptance, leaving no one behind. In addition, the presence of independent civil society and media will provide a wider space for expression and information exchange.

6. Inspiring participation in political development of various sectors

Putting the approach to political development into action requires participation in public policy processes, especially in the design of collective policies across sectors. This is for the effect of developing Thai politics to become a country governed by a democratic regime with the King as Head of State. *Strategies for implementing meaningful political reforms should be based on participatory public policy design* with the process framework as shown in Figure 10, which brings important issues to become a policy to drive politics in the process of general public policy consisting of survey, information and planning (Explore and Plan) is a collection of basic information. Policy planning and implementation and evaluation (Implement and Evaluate), most importantly, are in the process. Such public policy must take into account the important issues of the policy and the processes involved in the policy, which include: 1. Encourage participation in policy design by various sectors, which considers laws and regulations. To facilitate participation, including incentives and information. 2. Enhancing multi-sector engagement (engage) through dialogue, integrated communication, transparent authorization and innovation processes, engagement appropriate to the local context, target audience, and changing circumstances 3. Common policy design, modelling of policy, which often presents a practical example, including consistency of policy formulation, implementation of policy, throughout until enhancing the learning of people, communities, and organisations, and making it a reality. 4. Enhancing facilities that will facilitate policy implementation, support resources, and build skills.

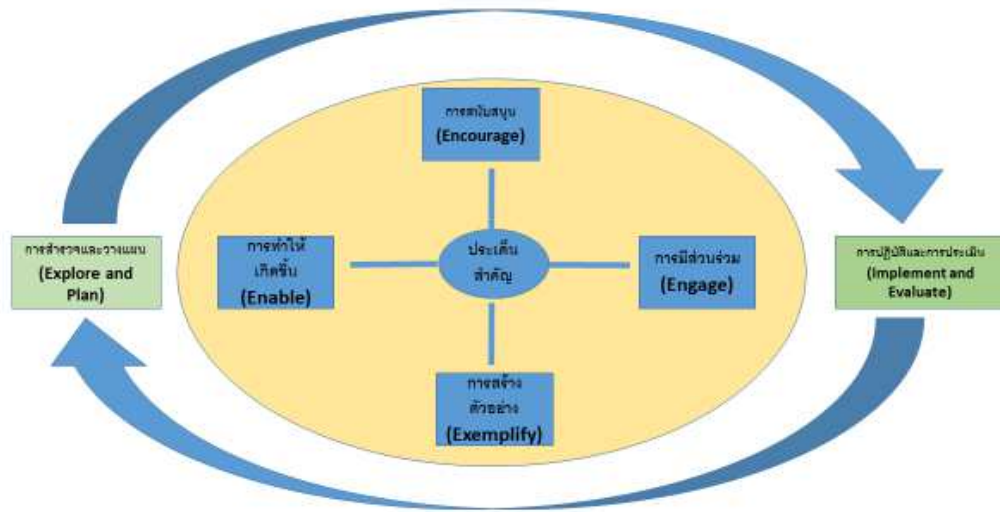


Figure 10: Common Sector Policy Design Framework

Source: UKEssays. (2018).

In order to implement a concrete strategy planning using integrated data analysis in various dimensions (Strategic intelligence), it is necessary to design and implement policies to be effective. The work to drive quality and sustainable democracy is divided into 3 levels (short-term, medium-term and long-term) as shown in Figure 11.

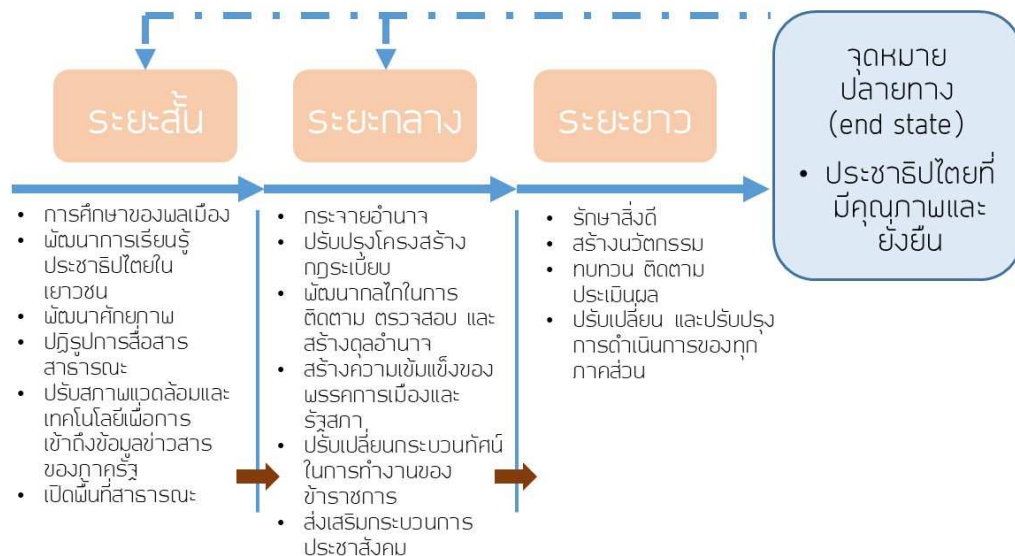


Figure 11 Approaches to the Development of Democracy

References

In Thai

- ตระกูล มีชัย. ชมพูนุท ตั้งถาวร. (2564). การศึกษาอนาคตและฉากทัศน์การเมืองไทยเพื่อสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในมิติของสถาบันการเมือง (รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา) (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล. ทศพล สมพงษ์. นุชประภา โมกข์ศาสตร์. ทวีติยา สันธุงศ์. ดวงจันทร์ ศิริรักษ์โสภณ. (2564). การศึกษาอนาคตและฉากทัศน์การเมืองไทยเพื่อสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืน: การเมืองภาคพลเมือง (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2020). การเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง และผู้สมัคร : วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 กค. 2554. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 9(2), 5-28. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/kpi_journal/article/view/244439
- ฉัชนเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และ ฉันทพร สุนทรธรรม. (2561). FORESIGHT TOOLS คู่มือการมองอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) . 1-7
- ธีรยุทธ บุญมี. (2564). พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงสังคมการเมืองไทย และความคิดเรื่องการปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า. 394-399.
- สตีธร ธนานิธิโชติ. ณัชชาภัทร อมรกุล. ปุรวินัย วัฒนสุข. (2564). การศึกษาอนาคตและฉากทัศน์การเมืองไทยเพื่อสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืน: พรรคการเมือง (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ
- สถาบันพระปกเกล้า (2563) ประเมินผลการทำงานของรัฐสภาไทย, สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) .Foresight & Systems Research. <https://www.nxpo.or.th/th/foresight-system-research/>
- สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน. Foresight คืออะไร และอะไรที่ไม่ใช่ Foresight. <https://ostdc.org/th/news/76t8zz3jewwhlbimnyo2co1itlrpw2>

In English

Allen, W. (2018). Six ways that agencies can influence behaviours.

[HTTPS://LEARNINGFORSUSTAINABILITY.NET/CAPACITY-BUILDING-EMPOWERMENT/](https://learningforsustainability.net/capacity-building-empowerment/)

Bailard. C.S. (2014). *How Internet Use Changes, Citizens' Views of Their Government*.

Baltimore, Maryland: John Hopkins University Press. 1-20.

Albritton, R. B., Bureekul, T. Guo, G.ang. (2003) . Impacts of Rural-Urban Cleavages and Cultural Orientations on Attitudes toward Elements of Democracy: A Cross-National, Within Nation Analysis. A Comparative Survey of Democracy, Governance and Development, Working Paper Series, 1-38. Retrieved September 13, 2021, from <http://www.asianbarometer.org/publications/f9a47544ac56710130ae3b4ae976eb71.pdf>

Albritton, R. B., & Bureekul, T. (2004). Developing Electoral Democracy in Developing Nations: Thailand [Electronic Version]. A Comparative Survey of Democracy, Governance and Development, Working Paper Series, 1-33. Retrieved September 20, 2009, from <http://www.asianbarometer.org/newenglish/publications/workingpapers/no.17.pdf>

Albritton, R. B., & Bureekul, T. (2005). Social and Cultural Supports for Pluralist Democracy in Eight Asian Nations: A Cross-National, WithinNation Analysis. Working Paper Series No. 3, Taipei: Asian Barometer Project Office, National Taiwan University and Academia Sinica, 2005.

Albritton, R. B., & Bureekul, T. (2007). Thailand Country Report: Public Opinion and Political Power in Thailand [Electronic Version]. A Comparative Survey of Democracy, Governance and Development, Working Paper Series, 1-38. Retrieved September 20, 2009, from <http://www.asianbarometer.org/newenglish/publications/workingpapers/no.34.pdf>

Albritton, R. B., & Bureekul, T. (2008 a.). Public opinion and political power in Thailand. . Nonthaburi : King Prajadhipok's Institute. 1-36

Albritton, R. B., & Bureekul, T (2008b.) *Consolidating Democracy in Thailand: The First Four Years of Democracy under the Constitution of 1997*, Asian Journal of Political Science, 16:1, 41-63.

- Bureekul, T. and Sangmahamad, R. (2019) Support for Democracy in Thailand. In T. Bureekul (Ed). *Support for True Democracy in Thailand: a Community Perspective* (pp.17-60). Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Bureekul, T., Vattanukul T. The Application of Community Based Arts for Citizenship Empowerment and Social Changes in Thailand. paper presented at the 26th IPSA World Congress of Political Science . **10-14 July 2021**. Lisbon, Portugal
- Csaky, Z. (2021). Nations in Transit 2021: The Antidemocratic Turn.
https://freedomhouse.org/sites/default/files/2021-04/NIT_2021_final_042321.pdf
- Conway, MK 2001, 'The Swinburne experience: Integrating foresight and strategic planning', Scenario and Strategy Planning, vol. 3, no. 4, pp. 12-6.
- Conway, MK & Voros, J . (2002) , Implementing organisational foresight: a case study in learning from the future, Paper presented at the conference: Probing the future: developing organisational foresight in the knowledge economy, University of Strathclyde, Glasgow, 11-13 July
- De Beer, F. Marais, M. (2005) Rural communities, the natural environment and development – some challenges, some successes. *Community Development Journal*. 40(1) . Oxford University Press and Community Development Journal. 50-61.
- Diamond, L. (2020). Breaking Out of the Democratic Slump. *Journal of Democracy*, 31(1), 37-49
- Diamond, L & Morlino, L (2004). The Quality of Democracy : an Overview. *Journal of Democracy*, 15(4) , 20-31
- Fukuyama, F. (2012). The Future of History Can Liberal Democracy Survive the Decline of the Middle Class?. *Foreign Affairs*, 91(1), 53-61
- Glassman, R.M. (2019). *The Future of Democracy*. Cham, Switzerland: Springer
- Jefferson, W., Douglas T., Kahane, G., & Savulescu, J.. (2016). Enhancement and Civic Virtue. *Soc Theory Pract.* 40(3), 499-527
- O'Donnell, G (2004). [The Quality of Democracy: Why the Rule of Law Matters](#). . *Journal of Democracy*, 15(4) , 32-46
- Sakworawich. A. , Thananithichot, S., Sangmahamad, R. , Bureekul. T. Identifying Undecided/ Decline to Answer from Pre- Election Survey with Political Values through Latent Class Analysis in Thailand.. paper presented at the 26th IPSA World Congress of Political Science . 10-14 July 2021. Lisbon, Portugal

- Sangmahamad, R. Bureekul T. Sakworawich, A. Political Value Profiles among Thai Voters. Paper presented at the 26th IPSA World Congress of Political Science . 10-14 July 2021. Lisbon, Portugal
- Shallcross, N. (2017). Social Media and Information Operations in the 21st Century. *Journal of Information Warfare*, 16(1), 1-13
- Schenkkan, N. and Linzer, I. (2021). Out of Sight, Not Out of Reach: The Global Scale and Scope of Transnational Repression. USA: Washington, DC. freedomhouse.org
https://freedomhouse.org/sites/default/files/2021-02/Complete_FH_TransnationalRepressionReport2021_rev020221.pdf
- Smith, R. (2001). Citizenship and the Politics of People-Building, *Citizenship Studies*, 5(1), 73-96
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13621020020025204?journalCode=ccst20>
- Weizel, C. (2021). Why the Future Is Democratic. *Journal of Democracy*, 32(2), 132-144.
<https://www.journalofdemocracy.org/articles/why-the-future-is-democratic/>
- Tomini, L. & Sandri, G. (2015). The Quality of Democracy: Towards a New Research Agenda. In L. Tomini & G. Sandri (Ed.). *Challenges of Democracy in the 21st Century Concepts, Methods, Causality and the Quality of Democracy* (pp. 1-14). New York, NY: Routledge.
- UKEssays. (2018). Define empowerment, capacity building and participation.
<https://www.ukessays.com/essays/psychology/define-empowerment-capacity-building-and-participation-psychology-essay.php?vref=1>
- Voros, J (2003). A generic foresight process framework. *Foresight*. 5. p. 10-21.
- Wilson, P. A. (1996). *Empowerment: Community Economic Development from the Inside Out*. *Urban Studies*. 33(4-5), 617-630.

Factors Affecting Public Mind Behavior of Students of Satri Angthong School²⁵

Sirichai Petcharak²⁶, Waraporn Saprunghong²⁷,
Sompop Chermkhuntod²⁸ and Chutima Petcharak

Received: 17 November 2021

Revised: 17 November 2021

Accepted: 30 November 2021

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of public mind behavior of students at Satri Angthong School 2) to study the factors affecting the public mind behavior of the students of Satri Angthong School and 3) to compare the factors affecting the public mind behavior of students. Satri Angthong School The sample group used in the study consisted of 760 students who participated in the Citizens Awareness Training Program. The research instrument was a questionnaire with a 5-level estimation scale, which had a confidence value of the entire questionnaire equal to 0.86. The statistics used in the data analysis. These were the frequency, percentage, average, and standard deviation of the overall and individual aspects of public mental behavior variables. and the level of public mental behavior the statistics used to check the quality of the analytical tool were to determine the confidence by using the Alpha coefficient method. According to the Cronbach's alpha coefficient method, the t-test was used as a comparative test. Mean of independent variables classified into 2 groups. The F-test was used to compare the mean of the independent variables. which classified more than 2 groups.

1. The overall level of factors affecting the public mind behavior of the students of Satri Angthong School Factors affecting public mind behavior were at a very high

²⁵ The article was presented in the academic conference that is World Association for Public Opinion Research (WAPOR) Asia 4th Annual Conference Program in 16 -17 November 2021 at King Prajadhipok's Institute.

²⁶ Sirichai Petcharak, PhD., Asst. Prof., Thepsatri Rajabhat University.

²⁷ Waraporn Saprunghong, PhD., Asst. Prof., Thepsatri Rajabhat University.

²⁸ Sompop Chermkhuntod, PhD., Asst. Prof., Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

level. When considering each aspect, it was found that the factors affecting public mind behavior were at a very high level. parenting followed by the cultivation from the school and public mind models, respectively.

2. The overall level of public mind behavior among the students of Satri Angthong School was high. When considering each aspect, it was found that the students' public mind behavior was at a high level in all aspects. In descending order: When friends don't have school supplies, I share school supplies with them. Secondly, I help to come up with the right and the right way to help my friends and people with problems. And when I see a friend or teacher panting, I will volunteer to help, respectively.

3. The hypothesis testing results found that students with gender the age difference had no statistically significant difference in public mind behavior, and the high school students of different grade levels had statistically significant difference in public mind behavior at the 0.05 level.

The importance and origin of the research problem

To develop the country towards stability, prosperity and sustainability in accordance with the vision that the government has set One important factor is Enhancing citizens in the nation to act as good citizens by being a person who is independent self-reliant see equal people accept the difference respect the rights of others social responsibility and understanding of democracy and participation from the situation that if a person in a society has high ethics able to perform duties in accordance with the characteristics of a good citizen It will make the society peaceful and able to live and perform daily tasks smoothly. and especially youth which is considered the strength of the nation in the future

Building knowledge, understanding and skills promotion, including cultivating proper attitudes about democratic governance. This is an important factor in the development of citizens in a democratic system to have quality and is a mission that the King Prajadhipok's Institute has supported and operated for a long time. As has been organized education and training for people of all groups, genders and ages for 15 years (since 1998).

especially under the current sensitive political situation. coupled with a step forward towards becoming a citizen in the ASEAN community Therefore, it is even more necessary to develop citizenship of people in Thai society in time. are consistent with the Thai social and cultural context and can Connecting to ASEAN as the Office of Civil Political Promotion recognizes the importance of this matter.

For this reason, the U.S. Citizen Awareness Program has been adapted to propagate and build a sense of citizenship. for people in Thai society focusing on children and youth as they are important people who will grow up as adults in society (King Prajadhipok's Institute, 2015) Public spirit is an essential aspect of being a good citizen of a country. Because a person with a public mind is an awareness of duty. have a responsibility to oneself and to the society that Must be aware of their rights and not invade the rights of others. Most people in general struggle to fight for themselves. I don't care what happens to the public or what is common. I know but will use it for my own benefit only. If everyone in the society was silent and let the people in the nation continue to lack public consciousness, one day the nation would have nothing. Lack of consciousness for collective wealth caused by people who are the mainstays in society who are obsessed with thinking and social communication compromise on morality lack of discipline resource destruction The nature and the environment and the public's property are increasing.

At present, it is found that the damage condition of the common property caused by destruction Its use without maintenance shows a lack of public consciousness in society. even a small society In schools, behaviors that show students' lack of public consciousness, such as not picking up the trash they leave behind are found in schools. not cleaning the classroom do not erase the blackboard not helping to set the table not tidy up the classroom If it's not their duty such behavior, although not a big deal. But let this happen forever (Rangsi Kasemsuk and Sukhumal Kasemsuk. 2007, p. 60) These behaviors will cause many social problems. The public mind of students is an important issue for the existence of society. under change because the public mind is a responsibility. which occurs within a person, namely the feelings, thoughts and morals that are in the mind and affecting the outside behavior of a person human capital potential development Especially the group of people who are entering an age where the moral character of a person will begin to stabilize. To enable students to understand their role in living life to benefit society, to know how to think and look at events according to the cause and effect that will lead to solving social problems to become a thinker or a planner with complete human capital, both knowledge and morality, is therefore considered a duty (Function). Students should have a role to support and create an atmosphere for gathering together to benefit society, planning, understanding the organization, thinking, and being able to change the way of life. to better fit the situation (Arisa Suksom. 2012, pp. 3-9).

From that reason the researcher wanted to study the factors affecting the public mind behavior of students at Satri Angthong School. By choosing Satri Angthong School, which is a secondary school under the Educational Service Area Office, as a coeducational school with grade levels from Secondary 1-6 the purpose of this study was to find out what factors affect public mind behavior in using information to develop plans and promote high school students to have moral ethics in public mind. how much to be used as a guideline for creating a public mind for students at the high school level that will be the national strength in the future.

Research Objectives

1. To study the level of public mind behavior of students at Satri Angthong School.
2. To study the factors affecting the public mind behavior of students at Satri Angthong School.
3. To compare the factors affecting the public mind behavior of students at Satri Angthong School.

Scope of Research Research Area Scope

In this research, the researcher interviewed Ms. Patchara Suksangkhan, a teacher with special expertise. Head of guidance work at Satri Angthong School (March 2021) in selecting research areas by choosing Satri Angthong School as a research study area

The scope was population and sample.

1. The population used in this research was 2,988 students at Satri Angthong School, Academic Year 1/2021.
2. The sample group used in this research were 760 students at Satri Angthong School who attended the training in the Citizen Awareness Project, as follows:

- Secondary School 1 170 people	- Secondary School 2 169 people
- Secondary School 3 108 people	- Secondary School 4 129 people
- Secondary School 5 106 people	- Secondary School 6 78 people

Content scope

In a research study on Factors Affecting Public Mind Behavior of Students of Satri Angthong School The topics of the study covered from factors affecting public psychic behavior. Three aspects of public psychic behaviors are: helping others; sacrifice to society and commitment to development

time scope

The investigators plan to conduct this research for a period of 10 months from January - October 2021.

Theories and conceptual frameworks of research projects concept of public mind

meaning of public mind

Chantira Thanasanguanwong has given the meaning that public mind means public consciousness because the word “public” is something that does not belong to anyone. The public mind is therefore a sense of ownership of what is public. in the rights and duties to take care and maintain together, such as helping to protect the environment by not leaving garbage into the water source maintenance of public property such as public telephones Light bulbs that illuminate the streets Even saving on water supply or electricity that is common. by providing worthwhile benefits as well as helping to care for and assist those in need or those who ask for help as much as possible as well as working together to create problems or help each other solve problems. but not contrary to the law to maintain common interests

Public mind for the public

Consciousness for collective action is possible. There are two approaches as follows:

1. by self-acting must be responsible for oneself in order not to cause impact and damage to the public
2. Play a role in society in maintaining the interests of the public to solve create society which is considered a responsibility to oneself and society

Royal Academy Royal Academy Dictionary (2003)

has given the meaning of social consciousness or public consciousness that is awareness and consideration for the common or taking into account others involved in the relationship as a group

Office of the National Research Council has given the meaning Knowing and caring is the business and participation in the common things that benefit the nation. Have

awareness and adherence to the moral system and good ethics ashamed of the wrong focus on neatness Economical and balanced between man and nature.

Public mind in Thai It is a new term that has emerged over the past decade. It is a translation from English called public consciousness/public mind/public minds/public service/service mind, while the Thai translation In addition to using the public mind There are other words that are used in the same meaning. Public Office/Public Consciousness/Service Mind/Volunteer/Social Consciousness etc.

Public consciousness or public consciousness There are different meanings. In general, the meaning may be summarized as public mind by qualified and interested persons as follows:

1. Public mind is public consciousness is a state in which the mind is awake and conscious. able to respond to stimuli from the five senses, namely sight, taste, smell, sound and touch awareness and taking into account the common people/regarding others involved in the relationship as a group

2. Public mind is a volunteer spirit that manifests itself in the form of voluntary behavior for the public. By volunteering, no one forced

3. Public consciousness is public consciousness. This means that a person is aware of and takes into account the welfare of the public and society. see the value of taking care of things that belong to the community

4. Public mind is mental service relating to thinking and practice of helping others It is a practice aimed at the happiness of others based on good intentions and good intentions.

5. Public mind is a social consciousness that the National Research Council of Thailand describes as knowing, caring and participating in matters of contribution that benefit the nation. Have awareness and adherence to the moral system and good ethics ashamed of wrongdoing, emphasizing neatness, frugality, and balance between man and nature.

From the meaning of the public mind mentioned above. causing the idea that we will apply How to create a public mind for society? And then created what society will get, what will be and why it is necessary to create a public mind. to these issues The first thing we need to consider is check that the current social conditions especially Thai society What are the conditions in which the public mind must be involved? Issues that should be brought into consideration in the current state of society are important.

1. Current Society is a consumerist society which mainly emphasizes the

importance of objects prioritize value over value Focus on the exploitation of nature and natural resources. to be converted into a technology that is comfortable for them It is a society that flows with globalization. of materialism is a society that believes in imitation and the competition for quantity over quality is a society that measures the wealth of scientific and technological productivity superiority.

2. In terms of health, it is a society that has developed advanced medical technology and knowledge. causing a large number of elderly people and in the future will be a large group of people in the world In the UK, for example, by 2033 the population of people aged 58 years and over will increase by 23%, for example. However, although medicine has advanced, it is not possible to cure all diseases. both communicable diseases such as avian influenza 2009 and non-communicable diseases such as cancer, etc. According to the global population mortality rate in 2009, there was a mortality rate of 8.2 people per 1,000 people. already Also caused by natural disasters such as earthquakes, landslides, floods, etc.

3. The current social environment It's a big problem in the world. The most important thing is the pollution of the ecosystem. Due to the destruction and utilization of natural resources, both renewable such as forests or non-renewable such as energy, etc., causing many areas of the world to suffer from drought and forest fires that cause a lot of life and property loss.

4. Today's society is a society with advanced technological advances. whether it is communication in the transport information exchange make the world closer and go to find each other easily communicate at all times with the use of computer technology to create / invent various innovations at the facility comfortable for living But it makes people have to speed up their physical strength. in the pursuit of such objects to nourish himself until having to seize the money system as a measure of well-being and whether it is social economy and politics

The importance of public mind that people come together as a society There must be a relationship in the form of dependence. that people in society lack that public mind It affects individuals, families, organizations, and also affects communities, nationally and globally. Subconscious mind as well as morality and ethics

which is in the mind and resulting in external actions. Various problems that arise are seen mainly due to the lack of consciousness of the people in the society, for example:

1. Drug problem caused by the selfishness of men does not think about the problems that continue to arise with society
2. Various pollution problems caused by irresponsibility, lack of consciousness public consciousness is therefore important in society. Youth need to focus and realize this.

Self responsibility

self-responsibility consciousness considered as the basis for responsibility as follows:

1. Intend to study and learn
2. Know how to exercise for good health
3. The economy knows the moderation.
4. Behave appropriately Ignoring acts that cause disgrace
5. Complete the assigned tasks.
6. Responsible, punctual, self-reliant

Social responsibility is helping society. does not cause other people or society to suffer damage such as

1. Responsibility for the family, such as obeying parents help with housework don't make your parents sad
2. Responsible for the school, teachers, such as willing to study Obey the teacher's instruction, follow the rules and discipline of the school. Help preserve the school's property.
3. Responsible for others, such as providing assistance, giving advice, not taking advantage, respecting each other's rights.
4. Have responsibility as a citizen, such as complying with the rules of society. comply with the law Preserving common property Cooperate with society as a good citizen provide assistance create a public mind building a public mind is self-responsibility Even if they are trained if their own hearts do not accept them. The public mind does not arise, therefore the word "self-reliance" is important in creating a public mind. If one does not see the importance, then no one can force it.

In addition to your own mind There are many important guidelines in the public mind, if practiced it will benefit oneself and society as follows:

1. Self-discipline Aware of participation in democracy Know the scope of rights, freedoms, duties and responsibilities. to self and society
2. Pay attention to the environment always aware that oneself It is part of society that has a responsibility to protect the environment. which is a matter of collective Both for the country and the world
3. Recognize the problems and their impact on society to be considered as their own problem as well, it is inevitable that they must help each other to solve problems such as helping industrial factories to build sewage ponds before releasing them into public water sources.
4. Adhere to the principles of dharma in life. because of the principles or teachings of all religions teach people to do good deeds If you can do it, you will make yourself happy. It also brings benefits to society, enabling us to live in society happily.

From the creation of a public mind If it can be done in most societies, the results will be there. It is very useful that affects Improved quality of life of the population Can make members of society to live together understand each other, happy, not encroach on each other. will only cause good wishes for each other which will result in helping each other to advance the business and in the end will result in peace in the whole world

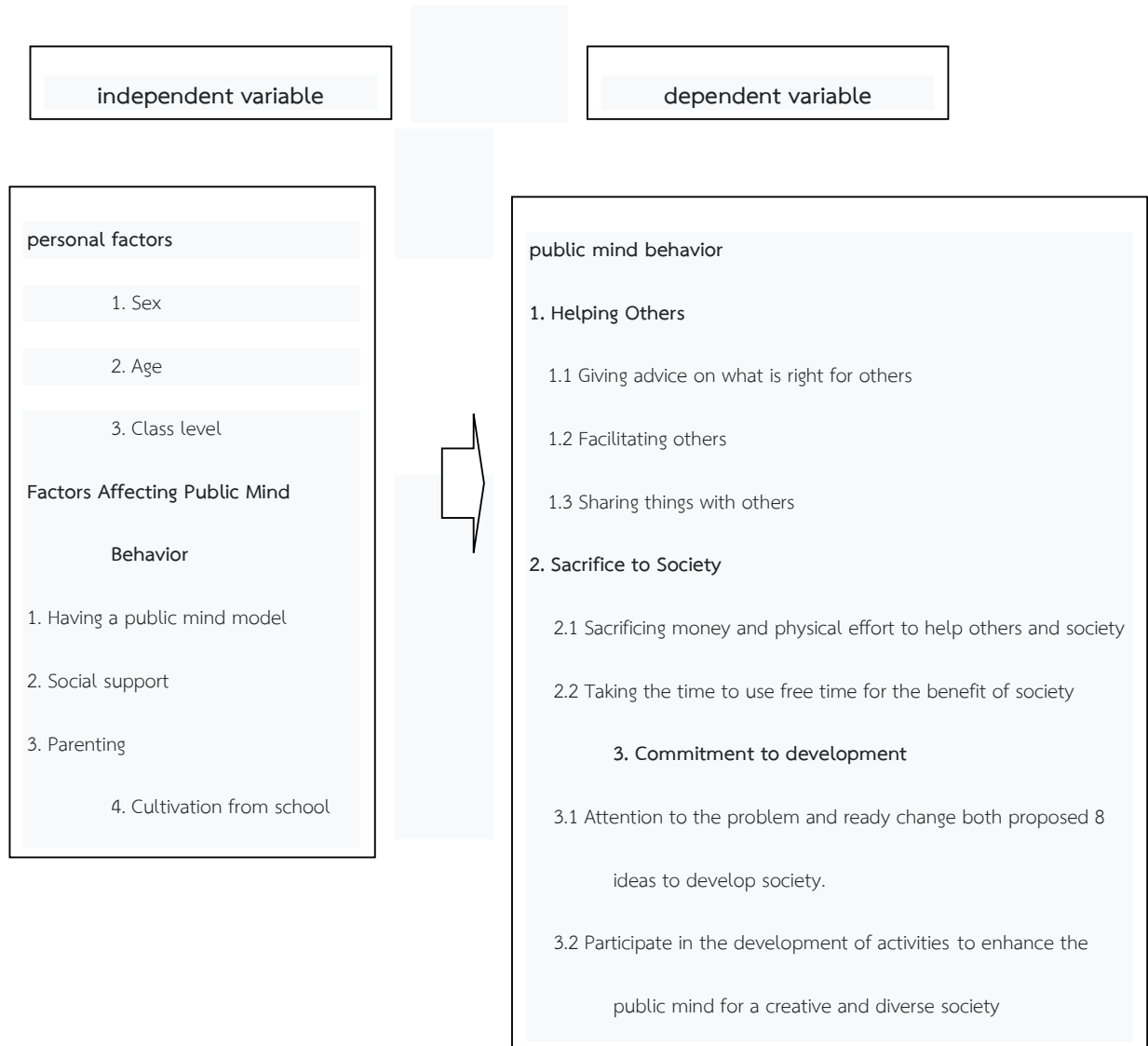
Public mind development

Public mind is something that comes from childhood training. and will continue to develop until adolescence and until adulthood Adults must understand the nature of children. To encourage and encourage what is right, to guide and instill a public mind in children. In addition, children also need discipline. There is a natural responsibility that occurs spontaneously. In addition, children learn discipline from culture. By relying on teaching and training from people, environment, which is the natural law of coexistence in society, having activities and sharing things in society. Developing a public mind for children to use things together. Taking care of common property and have the kindness to share things with each other

It can be seen that the development of the public mind is important. which must be cultivated or strengthened since childhood in order for him to gain enough experience as a basis for self-improvement by cultivating it Children should have knowledge and understanding Realizing the importance of the public mind Including training for children to practice In order for children to take action related to the development of a real public mind

until it becomes a character. and should be age appropriate to achieve age-appropriate learning and developed sequentially which in training, instilling or developing a public mind for children There should be a teacher or an adult to supervise and guide the right way. Children will adhere to the correct and appropriate guidelines.

research conceptual framework



Methods of conducting research

research study on Factors Affecting Public Mind Behavior of Students of Satri Angthong School The researcher has chosen a quantitative research approach. By collecting data from the study from the relevant documents. and collect data from field research The methods for collecting information are as follows:

1. The researcher made a request for assistance in collecting data from the sample group and asked for assistance from the administrators of Satri Angthong School. in coordinating data collection from secondary school students Academic year 1/2564
2. The researcher clarified the details of the objectives of the training to create a sense of citizenship. Questionnaires and methods for filling out information for students attending the Citizen Awareness Training course.
3. The researcher trains on creating citizen awareness for Angthong women students for a period of 3 days.
4. The researcher collected data from students of Satri Angthong who attended the training in the Citizen Awareness Program.
5. Use the data obtained to save the data in a computer program for statistical analysis.

The tool used to collect data is a structured questionnaire with pre-set questions. There were questions about factors related to factors affecting public psychic behavior. Three aspects of public psychic behaviors are: helping others; sacrifice to society and commitment to development Analyzing the data obtained from the above methods

The researcher analyzed the data by collecting data according to research principles, i.e. research through documents. and collecting data from the field with observation techniques This allows the researcher to use the data obtained as a guideline for the analysis by creating inductive conclusions. Therefore, this research has applied the theoretical concepts from the literature review and related research in Chapter 2 to apply in explaining events and phenomena in research.

Summary of research results

From the research study Factors affecting the public mind behavior of students at Satri Angthong School can be summarized as follows:

1. The results of the analysis of personal data of the sample group of students in Satri Angthong School

Students at Satri Angthong School More than half of the sample group were female, 563 people representing 74.1%, males 197 people representing 25.9%, aged 13-14 years, 408 people, representing 53.7%, aged 15-16 years, 229 people thought were 30.1% and aged 17-18 years, 123 people, representing 16.2%, the highest education, Mathayom 1 of 170 people, accounting for 22.4%, followed by Secondary School 2, 169 people, accounting for 22.2%, and secondary education. Year 4, 129 people, equivalent to 17%

2. The level of factors affecting the public mind behavior of the students of Satri Angthong School as a whole Factors affecting public psychic behavior were at a very high level. When considering each aspect, it was found that the factors affecting public psychic behavior were at a very high level. parenting followed by the cultivation from the school and the model in the public mind

3. The overall level of public mind behavior of Satri Angthong School students was high. When considering each aspect, it was found that the students' public mind behavior was at a high level in all aspects. In descending order: When friends don't have school supplies, I share school supplies with friends. Next, I help them figure out the right and appropriate way to help friends and people with problems. And when I see a friend or teacher panting, I will volunteer to help, respectively.

4. Hypothesis test results

4.1 Factors affecting the public mind behavior of Satri Angthong School students classified by gender, overall and aspect. Different sexes had a statistically insignificant difference in public psychic behavior at the 0.05 level.

4.2 Factors affecting the public mind behavior of Satri Angthong School students classified by age, overall and aspect. The age difference was not statistically significant difference in public mental behavior at the 0.05 level.

4.3 Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School Students Classified by class Overall and aspect, it was found that Satri Angthong School students There were different levels of public psychic behaviors with statistical significance at the 0.05 level.

4.4 Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School Students For the public mind model, it was found that the secondary school students with different public mind models There was a statistically significant difference in public psychic behavior at the 0.05 level.

4.5 Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School

Students In terms of social support, it was found that high school students had different social support. There was a statistically significant difference in public psychic behavior at the 0.05 level.

4.6 Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School

Students Regarding the upbringing, it was found that the secondary school students who had different upbringing There was a statistically significant difference in public psychic behavior at the 0.05 level.

4.7 Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School

Students In terms of indoctrination from schools, it was found that secondary school students who received indoctrination from different schools There was a statistically significant difference in public psychic behavior at the 0.05 level.

Discuss the results of the research.

from the research study Factors Affecting Public Mind Behavior of Satri Angthong School Students The results of the research can be discussed as follows:

1. Factors affecting the public mind behavior of students at Satri Angthong School as a whole Factors affecting public psychic behavior were at a very high level. When considering each aspect, it was found that Factors affecting public psychic behavior were high in all aspects. They were in descending order as follows: Factors affecting public psychic behavior. Secondary parenting factor and the factors of cultivating from schools respectively This may be because the family has polished children in various aspects. which is the basis in children's daily life, whether in terms of physical development to have complete physical health, good health, discipline, to learn, to develop children's intellectual abilities to remember To the essence of life, make decisions by reasoning with children. Along with the development of children to have a public mind, know how to be generous and considerate to their fellow human beings, know how to volunteer. which polishes children in various fields That is socialization. For children according to the aim of the process of cultivating children who want to instill basic discipline (Basic Discipline), cultivating purpose in life (Aspiration) Determination of roles in society (Social Role), teaching skills (Skills) Aranya Inon et al. (2019). The results of the research are consistent with the results of the study of the ideas of Apperly, Warren, Andrews, Grant & Todd (2011), Richert, Shawber, Hoffman, & Taylor (2009) and the Ministry of Social Development and Human Security (2017) who have discussed socialization

which can be concluded that there is The four main objectives are: discipline Instilling a sense of purpose in life as the group recognizes its role in society and the provision of specific skills or skills, individuals will be trained to develop the expertise or skills to engage in social activities with others. other By focusing on the refinement of children according to the composition. of the socialization process It is the process of transmitting and learning things. such as psychological refinement intellectual refinement behavioral refinement There are social institutions that are responsible for nurturing children, including family institutions, educational institutions, religious institutions. Friends groups allow children to receive socialization processes.

2. Public mind behavior of students at Satri Angthong School as a whole the level of public psychic behavior was high. When considering each aspect, it was found that the students' public mind behavior was at a high level in all aspects, in descending order as follows: sacrifice to society followed by helping others and commitment to social development This may be explained as public psychic behavior. In helping others, it is something that can be done immediately to show kindness to those who need help from the desire to help others solve problems. Chaiwat Suthirat (2009, page 17) states that the public mind is an act of a loving and caring soul. Generosity towards others and society as a whole morality and not to act that is disgraceful or a problem for society, nation, having a creative mind, being charitable, and aiming to do good deeds that are beneficial to the public think in a good way Not destroying people, society, culture, nation and environment Actions and words that come from good thoughts Reducing conflicts and encouraging each other to make the society as a whole happy. The results of this research are consistent with the research work of Phra Suwan Punon (2012). Research on factors affecting the public mind of students. Upper Secondary School The results of the study revealed that the students' public mind had a high level of public mind. of high school students can help others sacrifice to society and is committed to social development at a high level

3. The students of Satri Angthong School with different grade levels had significantly different public mind behaviors with statistical significance. The level of education had no statistically significant difference in public mind behavior among students at Satri Angthong School at the 0.05 level. The student's grade level affects the behavior of the public mind. It was found that public mental behavior It has the highest average in Grade 6, followed by Mathayom 1 and Mathayom 2, it can be said that public mind behavior corresponding to

the study period When studying at a higher level, time is spent learning. to enter higher education competitions School environment, as well as the activities and learning process of teachers to be able to convey public mind behavior to learners. As the Office of the National Economic and Social Development Board (2011) has presented the 11th National Economic and Social Development Plan (2011-2016). has given importance to the development of people's potential to play an important role In the development process, be able to maintain and exercise citizenship rights properly and be a good citizen of a virtuous society. Ethics in life recognizes the roles and duties that must be performed responsibly. fully in accordance with their social roles in accordance with the established culture, traditions and constitution, respect for the law, respect for the rights and freedoms of others, have a public mind and are eager to participate in solving community and social problems. Consistent with the research of Nada Sasirapha (2010)

In studying the public mind and learning interest of lower secondary school students, Pattani Educational Service Area Office 1 found that the public mind of male and female students had public mind. There were no differences, and students of different levels of education had different public minds.

4. Secondary school students with statistically significant differences in public behavior at the 0.05 level in all aspects were: public psychic model social support in the field of parenting and the aspect of cultivating from the school It can be explained that the public mind model is a different person. Individuals with different acceptance of the model lead to different public mind as Tida Suwansakornkul (2011). said that the living or non-living person who inspires the youth to imitate or inspire is The person a teenager desires to be like in one way or another. If adolescents' aspirations are different, different people can have different behaviors for parenting from different parents in nurturing. And indoctrination from schools that have different approaches to cultivating public mind behavior can lead to different students' public mind behavior. which is consistent with the research of Natnichakon Sriboriboon (2007) studied the development of a model of the cause of volunteerism of high school students in schools under the Office of the Basic Education Commission. There are 6 aspects of the research results of factors affecting student volunteerism.

Feedback

1. Workshop suggestions

1.1 Present the research results to the parents of students about the students' public mind behavior. as a result of giving students the opportunity to I had the opportunity to do things by myself with support and encouragement. When students start doing new things. and giving students the opportunity to express arguments without criticizing

1.2 Schools should clearly define guidelines for implementation as a policy and action plan regarding the development of students in the public mind so that each teacher can implement concrete actions and have continuous assessments every academic year.

1.3 Schools should systematically and continuously assess the results of the assessment of the student's public mind development activities. In order to know the results of development and bring information to develop students in a sustainable public mind to happen to all students.

2. Suggestions for the next research

2.1 Personal factors and family environments should be further studied to support social support education, such as currently living with parents, father-mother, relatives, etc.

2.2 Should study public consciousness in other population groups such as educational institutions personnel or study at the tertiary level, etc.

2.3 Similar studies should be performed on populations of different sizes. school different and lead Let's compare whether they are consistent or not.

2.4 There should be a qualitative research study. by way of in-depth interviews or specific cases to get more detailed information

References

- Anchalika Phewphet. (2012). Causal Factors Influencing the Public Mind of Classroom Students. Secondary 4 in the district Upper Northeastern region. Thesis M.Ed. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Apperly, I., Warren, F., Andrews, J. Grant, J., and Todd, S. 2011. "Developmental continuity in theory of mind: Speed and accuracy of belief-desire reasoning in children and adults." Child Development Journal 82 (5): 691-1703.
- Arisa Suksom. (2011). Public consciousness development for communities. Dhurakij Pundit University. : Bangkok.

- Aranya Inon et al. (2019). Child development model through integrated socialization process in
- Arisa Suksom. (2011). Developing Public Consciousness for the Community, Graduate Business University. : Bangkok.
- Ariya Kuha. (2011). Public mind and student lifestyle. Songkhla : Department of Psychology and Introducing the Faculty of Education Songkhla Nakarin University.
- Bureau of Civil Politics Promotion King Prajadhipok's Institute, 2015, Bangkok :
- Chaiwat Suthirat (2009). 80 innovations in learning management that focuses on learners. Bangkok : Danax Inter Corporation
- Dictionary of the Royal Institute . (2003). Phra Nakhon: The Royal Institute.
- Ministry of Social Development and Human Security. 2017. Draft National Child and Youth Development Plan 2017- 2021. See from http://dcy.go.th/webnew/main/news_view.php?id
- Nada Sasirapha. (2010). A study of the public mind and interest in learning of high school students. at the beginning of the office Educational Service Area Area 1, M.A. Thesis (Jitwatiya). Songkhla : Bunditwitiyaya Mahawatiyayat Songkhla Nakarin.
- National Economic and Social Development Plan Eleventh Edition 2012-2015 / Office of the Development Board National Economics and Society, Office of the Prime Minister, Bangkok
- Natnichakon Sriboriboon. (2007) The development of a causal model of volunteer spirit. of high school students in Schools under the Office of the Basic Education Commission . Chulalongkorn University/Bangkok
- Patchara Suksangkhon(2021). [Sirichai Petcharak, interviewer].
- Phra Suwan Poon-On. (2012). Factors Affecting Public Mind of Secondary School Students. end of monk school Pariyattham Department of General Education in the lower northern region. Thesis M.Ed. (Research and Evaluation). Phitsanulok: Graduate School Maha Vadiyayan Resuan.Rangsi Kasemsuk and Sukhumal Kasemsuk. (2007 January – March) Education Journal. 35(3) 58-59.
- Richert, A., Shawber, B., Hoffman, R. and Taylor, M. 2009. “Learning from fantasy and real characters in preschool and kindergarten.” Journal of Cognition and Development 10 (1): 41-66. Roi Et Province area. interdisciplinary research journal Graduate Studies Edition, Year 8, No. 2 (2019).

Thida Suwansakornkul.(2011). A study of characteristics of reading models that affect children's reading habits. teenagers in high school Bangkok Metropolitan Administration Phatthanakan, Srinakharinwirot University

Three Lessons Learnt in My AsiaBarometer Survey Experience, 2002-2022 from Three Sub-disciplines: Cultural Psychology, Statistics, and Experimental Psychology²⁹

Takashi Inoguchi, J.F.³⁰

Received: 17 November 2021

Accepted: 30 November 2021

Abstract

This paper presents how I attempted to escape from, and try to overcome, some pitfalls of public opinion research that were born in the West and have diffused to the entire globe. This paper focuses on how we can mitigate some Western biases in questionnaire formulation, data analysis, and publications. I have learnt from three sub-disciplines: cultural psychology, statistics, and experimental psychology about cultural biases, misuse of statistics, and experiment misapplication in public opinion research. Here, I provide my concrete experiences in formulating the questionnaire for the AsiaBarometer Survey 2000s, in executing a trial and error of statistical data analysis for writing five monographs from 2010 and onward, and in reflecting on the whole process, especially focusing on questionnaire formulation, execution of field work, book publications with three methodological issues kept in mind (Inoguchi, forthcoming in 2022; Inoguchi, 2017; Inoguchi and Tokuda, 2017; Inoguchi and Fujii, 2013; Shin and Inoguchi, eds., 2010).

This Abstract points out how we can avoid and try to overcome some pitfalls learning from three other subdisciplines: cultural psychology, statistics, and experimental psychology. (1) Cultural psychology: a: DATA CREATION: Survey methodology was born in the West and diffused to the whole globe but questionnaires are mostly created in the western mode, if not in toto. Nisbett (2003) argues that Westerners and Asians think differently about the same questions. Westerners think analytically while Asians think holistically; Westerners focus on leading actors and their universalist logics while Asians concentrate on contexts and backgrounds and they look toward large masses (cf. Henrich, 2020). b: ANALYSIS MODE:

²⁹ The article was presented in the academic conference that is World Association for Public Opinion Research (WAPOR) Asia 4th Annual Conference Program in 16 -17 November 2021 at King Prajadhipok's Institute.

³⁰ Takashi Inoguchi, J.F, PhD., Professor, Oberlin University, Tokyo

questionnaire in the United States, Canada and Australia, which employ the western mode, dominantly use psychology undergraduate students as respondents accounting for 70% of their manuscripts published in major leading journals. c: PUBLICATION SPACE: These responses from the undergraduates are used in psychological data analysis that led to publications in leading academic psychology journals in the United States and Western Europe. At each of the three processes of survey targeting, respondents selection, and choice of publication outlets, Asians have been misrepresented. (2) Statistics: a: Contributions to our knowledge depend on good questionnaire formulation: questionnaire should not be packed with narrowly focused questions with exceedingly abstract and/or ambiguous words (like happiness or trust) which coincide with prevalent western universalist (modernist) thinking. One example is to ask respondents: Do you agree with the sentence: On the whole, do you think that people can be trusted? One of the think tanks based in the UK reports that 80 percent of Westerners reply in the positive, probably because the Bible says so. b: Contributions to our knowledge derive from inappropriate statistical data analysis: When we ask questions on values and norms without some domain clues or adjectives attached to such abstract concepts, such as quality of life and then attempt to reveal key dimensions, say by factor analysis, the first dimension to emerge is bound to be the super-factor (Fog 2020), meaning that many questions are closely related to each other so that factor-analyzing them is bound to yield the one key dimension that explains almost everything. Such data analysis does not reveal new knowledge and thus contributes little. (3) Experimental psychology: Those questions experimental psychologists formulate are bound to be complicated because they set up control variables and to identify the differences in outcomes between control groups and non-control groups. Undergraduate students majoring in psychology may be happy to undergo this process. But those respondents on the street or those respondents chosen randomly may not understand much of such questions. The results are either they do not accept answering questions at all (e.g., DK) or they give their answer to hide their thoughts by choosing middle-point answers like 'neither agree nor disagree.' Those academics who use experimental methods must explain in their questionnaire in non-academic language. My paper summarizes the three lessons drawn from the Asia Barometer Survey experiences in parallel to the aforementioned three pitfalls.

Key Words: survey methodology, cultural biases, statistics misuse, experiment misapplication, Asia Barometer

1. Introduction

In the dawn of the Third Millennium, I designed and executed a large public opinion survey, called the *AsiaBarometer Survey on the Quality of Life*. Conducted in 32 Asian societies, including the three adjacent societies of the United States, Australia, and Russia, and based on an English master questionnaire and its translation in 35 local languages, 60,000 respondents, using national random samples, participated in face-to-face interviews. This resulted in the analysis of 6,000,000,000 observations (the first and largest ever on Asia, east of the Middle East). Unprecedented in itself, this project has produced several books on quality-of-life research since 2010, revealing many interesting findings that not only challenge folklore narratives but also Western-dominated public opinion data analysis and publications.

2. Formulation of Questionnaire

Quality of life (Inoguchi/Fujii, 2013) is a complicated concept. My starting point is that unless the question relates to life domains, aspects, and styles like family, job, public safety, social welfare, leisure, marriage, health, housing, standard of income, education, household income, conditions of the environment, democratic system, spiritual life, neighbors, food, friendships, it is not easy for public opinion research to handle, especially in a cross-cultural context. An example of a poor question is asking respondents to rate her or his level of quality of life from 1 to 10. Why? Because the aim of the AsiaBarometer Survey is to differentiate quality-of-life values and standards important to of Asians. Thus, the aforementioned list of life domains, aspects, and styles is essential. Also when Japanese respondents are asked opinions on divisive issues, they tend to give their answer by choosing 4, 5 or 6 in their quasi-Downsian endeavor to portray themselves in cognitive consonance with the majority. Chinese respondents tend to give their individualistic answer by choosing high or low numbers, like 2 and 3, or 8 and 9, relatively clear unless under tight authoritarian situations. On responses to organizational deterioration, i.e., exit, voice, and loyalty (Hirschman, 1970), the question is based on the situation that: You want to get a permit from an agency. The bureaucrat's answer is to "wait patiently." What is your response? 1) Use connection to obtain permit; 2) Nothing can be done; 3) Wait and hope things will work out; 4) Write a letter; 5) Act without a permit; 6) Bribe an official; 7) Don't know. How does one choose between using a connection or bribing an official. Options 1) use connections and 6) bribe an official are sometimes not easily distinguishable. Options 5) act without a permit and 6) bribe an official are considered extreme responses. Thus, Americans seem to choose the first option

with some cognitive dissonance, and appear to frequently select option 7 as a response to this question, which is higher than the Japanese, who tend to hide behind option 7. Australian respondents prefer option 3 wait and hope things will work out as their second choice and option 4 write a letter as their first choice. In keeping with *China: The Pessoptimist Nation* (Callahan, 2012), Chinese respondents similarly selected both option 3 wait and hope things will work out and option 1 use connections to obtain permit. For the Indian respondents, as believers in the dictum that everything keeps changing as well as the one that nothing changes, option 1 use connections to obtain permit and option 3 wait and hope things will work out, ranked as the largest and the second largest choices.

3. Use of Statistics

Fog (2021) points out that many cross-cultural research results yield a super-factor, meaning that because of high correlations among a set of cultural variables the first dimension is more likely to produce the dominant dimension with the large eigenvalue. Even with the help of varimax rotation, the presence of the super-factor does not change much, only the dimensional name changes. To mitigate this problem, my strategy is to relate the quality-of-life concept to concrete life domains, aspects, and styles when the survey asks about the degree of satisfaction. To accomplish this task, first, I introduce an identifiable concrete concept, only a word or two is required here, like marriage, health, housing, public safety, and neighbors. Second, the number of life domains, aspects, and styles should be neither too many nor too few. For this section, I chose to have sixteen elements. Third, recalling the famous two dimensions of human desire identified by Maslow (1943), i.e., survival (like housing and household income) and social relations (like marriages and neighbors), I wonder what would be a third dimension in human life and quality of life. I think it is policy, permeating daily life and affecting quality of life. Quality of life cannot be determined without considering the policy impact on human life in the twenty-first century. Thus, a set of life domains, aspects, and styles that reveal a quality of life are added, while keeping the number of life domains, aspects, and styles within the chosen 16-element range. Factor-analyzing quality-of-life-related daily satisfaction responses in each of the 32 Asian societies yield results on survival, social relations, and policy dominance. Why does the AsiaBarometer Survey factor-analyze each of the 29 societies instead of aggregating the entire responses of all the 29 societies? Because the distinction of survival, social relations, and policy dominance can differ in the order of dimensional eigenvalues and this is important. But, more visibly, those words used as

concrete clues to life domains, aspects, and styles attached to respondents' satisfaction can be captured by one of the three dimensions, i.e., survival, social relations or policy dimensions. Survival is not necessarily always fixed and first. For example, take Hong Kong. Hong Kong's order of dimensions is social relations, survival, and policy dominance. With the social relations dimension such clues are highly correlated: friendships, marriage, health, education, family life, leisure, spiritual life. Along with health, education, and family life, essential for survival, such clues as spiritual life, leisure, friendships, which are essential for social relations, are both statistically saliently correlated with social relations dimension. In other words, social relations dimension are enlarged. No less significant are the high correlations of neighbors with policy dominance dimension. Hong Kong, being an old and new settler society, good social relations among similar groups or communities like Cantonese, Fukienese, Hakka, and those from other major provinces like Zhejiang, Jiangsu, Hunan, Sichuan, Guizhou, post-1949, post-1989, post-1997, post-2020 migrants make enormous differences.

4. Bringing in Experimental Methods in Public Opinion Research

The application of experimental methods can offer enormously eye-opening or surprising results. The AsiaBarometer Survey intentionally avoided such methods. Unexpected results occur largely because experiments in public opinion research require far more pre-experimental training of respondents, especially in the case of non-Westerners. Western-formulated questions, which tend to focus on principal actors and their analytic mode of reflection, are not in sync with Asians' focus on contexts, backgrounds, and their overall holistic mode toward life. Securing a reasonable number of citizens willing to participate in the survey has become increasingly difficult in terms of time, money, personnel, and because of these challenges I think my decision to exclude experimental-like questions was sound. Experimental psychologists and experimental biologists provide extensive training to their subjects through rigorous observations and long conversations during one-month stays in their community. With relaxed time constraints, respondents may find barriers easier to overcome. Public opinion researchers who seek significantly large numbers of respondents or subjects to respond to questions quickly and clearly, due so, because they are ultimately interested in principal actors and their response outcomes. Take for example the iterated prisoner's dilemma games, as applied to American and Japanese subjects by Yamagishi (1998). The setting of the prisoner game is as follows: Two prisoners, A and B, are in prison and cannot communicate with one another. They want to plan an escape from prison by cooperating with

each other. If A communicates his/her intention to cooperate with B, B can do one of two things: cooperate or not cooperate. If B cooperates, the game ends with both getting the highest rewards. If B does not cooperate, the game ends with prisoner A getting the worst punishment. Regardless of who initiates the first step, the game's structure remains the same. The accumulation of rewards and punishments determine differentiated outcomes. Americans start the game by showing a willingness to cooperate, but Japanese are hesitant to respond to Americans' first gesture of cooperation. A Japanese saying goes as follows: Do not step on a bridge without hitting it twice. This is particularly true when A has not been to B for some time, B is unlikely to respond with cooperative action. Yamagishi (1998) concludes that Americans tend to show a generalized trust whereby they are quick to take a friendly posture with some risks, but after a while they learn whether to trust or not. Yamagishi (1998) concludes that Japanese tend to be more selective in their trust, that is, Japanese trust those they have known for some time and do not trust those with which they have no history.

To avoid this kind of experimental method, I have attempted to identify some weights attached to the key dimensions of trust or social capital across ten Asian societies (Inoguchi, 2004). Eight questions are selected and all the respondents of eight societies pooled data were factor-analyzed. The key dimensions have been identified as: 1) human nature (virtuous vs evil), 2) utilitarianism (high vs low benefits), 3) societal harmony (communism vs capitalism). Since many versions of trust-related questions attempt to capture certain aspects of trust, the sum of those questions' biases, once factor-analyzed, is likely to be alleviated. The list of eight social capital questions is as follows:

Q1: Generally, do you think people can be trusted or do you think that you cannot be too careful in dealing with people (that it pays to be wary of people)?

1. Most people can be trusted.
2. Can't be too careful in dealing with people.
3. Don't know.

Q2: Do you think that people generally try to be helpful or do you think that they mostly look out for themselves?

1. People generally try to be helpful.
2. People mostly look out for themselves.
3. Don't know.

Q3: If you saw somebody on the street looking lost, would you stop to help?

1. I would always stop to help.
2. I would help if nobody else did.
3. It is highly likely that I wouldn't stop to help.
4. Don't know.

Q4: If you had no descendants, would you think it desirable to adopt somebody in order to continue the family line, even if there were no blood relationship? Or do you think this would be unnecessary?

1. Would adopt in order to continue the family line.
2. Would not adopt in order to continue the family line. I think it would be pointless.
3. It would depend on the circumstances.
4. Don't know.

Q5: Suppose that you are the president of a company. In the company's employment examination, a relative of yours got the second highest grade, scoring only marginally less than the candidate with the highest grade. In such a case, which person would you employ?

1. The person with the highest grade.
2. Your relative.
3. Don't know.

Q6: If the main breadwinner of your household should die or become unable to work due to illness, how would your household maintain the household budget? Select up to two of the following measures

1. Another adult member of the family would become the main breadwinner.
2. Would send one or more of the children out to work.
3. Would get support from relatives.
4. Would get support from neighbors and the community.
5. Would get social welfare payments.
6. Retirement allowance.
7. Have an insurance policy to cover such a situation.
8. Other.

9. Don't know.

Q7: Do you think that on the whole men and women are treated equally in your country? Please indicate which of the followings is closest to your opinion.

1. Men are treated much more favorably than women.
2. Men are treated somewhat more favorably than women.
3. Men and women are treated equally.
4. Women are treated somewhat more favorably than men.
5. Women are treated much more favorably than men.
6. Don't know.

Q8: What should a person who needs a government permit do if the response of the official handling the application is: just be patient and wait?

1. Use connections to obtain the permit.
2. Nothing can be done.
3. Wait and hope that things will work out.
4. Write a letter.
5. Act without a permit.
6. Bribe an official.
7. Don't know.

The eight questions ask social capital-related questions with a variety of contexts. They also ask social capital-related questions mostly not in the form of ordinary scale but in the form of choosing the most favorable answer. Even when a context-specific question is asked, it is very important that such a context has clues or adjectives related to social capital and is concrete and familiar. This pooled data was analyzed, using factor analysis, hierarchical cluster analysis and discriminant analysis (Inoguchi, 2004) to find the basic convergence of country locations on the three dimensions of general trust (Japan, South Korea), merit-based utility (India, Sri Lanka), and trust in social system (Vietnam, China). This example shows that without using experimental methods one can analyze major dimensions of social capital in Asia reasonably well.

5. Conclusion

New methods and new technologies are on the steady increase in many disciplines, and public opinion research has been metamorphosing itself through the adoption and adaptation of these methods and technologies. I have presented some examples of

questionnaire formulation and statistical data analysis and an alternate method to experimental method in public opinion research. The AsiaBarometer Survey focused on quality of life questions in 32 Asian (and adjacent American, Australian, Russian) societies with 60,000 respondents and 6,000,000,000 observations with random samples and face-to-face interviews. Unprecedented in itself, the project has published four scientific books since 2010 and in 2022 a fifth volume will come out. The subjects of the project has given deep and sharp analyses on quality of life, happiness, life satisfaction, trust both interpersonal and institutional, exit/voice/loyalty and typology of Asian societies. Underlying this project is the appalling fact of Western dominance, not only in questionnaire formulation and data analysis, but also in publications of articles in leading journals in the United States and Europe. Some 70 percent of articles published in such journals in psychology depend on undergraduate students in the United States, Canada, and Australia (Nisbett, 2003). No less appalling is that only 5 percent of East Asia-based authors publish in leading U.S. economic journals. Academics and researchers based in Africa, Latin America, and other Asia-based authors publish in such journals with even less frequency (Rodrik, 2021). When Richard Nisbett (2003) in his findings concludes that Westerners and Asians think differently, Western bias must be mitigated in questionnaire formulation at least. My endeavor has been very small toward mitigating such Western cultural bias. But the future is bright with associations such as the World Association of Public Opinion Research (Wapor) and its Asian chapter Wapor Asia, helping to diffuse good practice in public opinion research worldwide.

References

- Callahan, W. A. (2012). *China: The pessoptimist nation* (reprint edition ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Fog, A. (2021). A test of the reproducibility of the clustering of cultural variables. *Cross-Cultural Research*, 55(1), 29–57. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/1069397120956948>
- Henrich, J. (2020). *The Weirdest People in the World: How the West Became Psychologically Peculiar and Particularly Prosperous*. N.Y.: Farrar, Straus and Giroux.
- Hirshman, A. O. (1970). *Exit, Voice and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organizations, and States*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Inoguchi, T. (2004). Social Capital in Ten Asian Societies. *Japanese Journal of Political Science*, 5(1), 197–211.

- Inoguchi, T. (forthoming). *Typology of Asian Societies: Bottom Up Perspective and Evidence-based Approach*.
- Inoguchi, T., & Tokuda, Y. (Eds.). (2017). *Trust with Asian Characteristics: Interpersonal and Institutional*. Dordrent: Springer.
- Inoguchi T. (2017). *Exit, Voice and Loyalty in Asia: Individual Choice under 32 Asian Societal Umbrellas*. Dordrecht, NL: Springer.
- Inoguchi T., & Fujii, S. (2013). *The Quality of Life in Asia: A Comparison of Quality of Life in Asia*. Dordrecht: Springer.
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 370–396.
- Nisbett, R. E. (2003). *The Geography of Thought: How Asians and Westerners Think Differently...and Why?* N.Y.: Free Press.
- Rodrik, D. (2021, August 26). Keizaigaku ni chiriteki tayousei i (Economics should explain geographical diversity). *Nihon keizai shinbun*, p. 6.
- Shin, D. C., & Inoguchi, T. (Eds.) (2010). *The Quality of Life in Confucian Asia: From Physical Welfare to Subjective Well-being*. Dordrecht: Springer.
- Yamagishi, T. (1998). *Shinrai no kozo (The Structure of Trust)*. Tokyo: University of Tokyo Press.

คนรุ่นใหม่กับอนาคตประเทศไทย

ประเวศ วะสี³¹

- คนรุ่นใหม่จะมาแทนคนรุ่นเก่า จึงเป็นอนาคตของประเทศไทย
คนรุ่นใหม่ยิ่งเก่งยิ่งดี อนาคตประเทศไทยยิ่งรุ่งโรจน์
- คนรุ่นเก่าจึงควรนอนรักคนรุ่นใหม่ และส่งเสริมให้เขาเก่งและดี
เขาก็คือลูกหลานของเรานั่นเอง
- แต่ใหม่ไม่เหมือนเก่า เพราะสรรพสิ่งล้วนเป็นอนิจจัง
ตามพระพุทธดำรัส ไม่มีอะไรอยู่คงที่หรืออนิจจังโดยไม่เปลี่ยนแปลง
- ที่เปลี่ยนก็เพราะมีเหตุปัจจัยที่ทำให้เปลี่ยน หรือความเป็นเหตุเป็นผล
ที่เรียกว่าอิทัปปัจจัยตา ไม่มีอะไรเกิดขึ้นลอยๆ โดยไม่มีเหตุ
- การที่ลูกหลานไม่เชื่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์เหมือนเดิม ไม่ใช่เขาเป็นคนเลว
ถ้าคิดว่าลูกเลว พ่อแม่จะมีความทุกข์สูงสุด
- ทางพุทธศาสนาถือว่าทุกข์เกิดเพราะ “อวิชชา” หรือความไม่รู้ ไม่รู้ความจริง
ผมเคยอธิบายให้แม่ที่มีความทุกข์เพราะลูก หายทุกข์ทันทีเมื่อรู้ความจริง
- ความจริงก็คือมีเหตุให้เป็นเช่นนั้น ในสมัยโบราณผู้เยาว์ได้รับข้อมูล
เฉพาะจากพ่อแม่และครู จึงเชื่อฟังพ่อแม่และครู
- สมัยปัจจุบันข้อมูลมาจากทุกทิศทุกทาง อย่างหลากหลาย
คนรุ่นใหม่จึงไม่เชื่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์ เหมือนคนรุ่นเก่า
- ยิ่งยึดยึดยิ่งห้ามปราม ยิ่งอยากทำ เหมือนกันทั่วโลก
มันเป็นเช่นนั้นเอง เพราะมีเหตุปัจจัยให้เป็นเช่นนั้น ตถตา
- คนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่มีจุดอ่อนจุดแข็ง ที่จะเสริมกัน
คนรุ่นเก่ามีประสบการณ์ยาวแต่อนาคตสั้น คนรุ่นใหม่อนาคตยาวแต่ประสบการณ์สั้น
- มหาตมะคานธีกล่าวว่า ถ้าคุณเรียนจากตำราคุณได้ความรู้
แต่ถ้าคุณเรียนจากประสบการณ์คุณได้ปัญญา
- คนรุ่นเก่ามีประสบการณ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางปัญญาอย่างวิเศษ
แต่อาจขาดพลังขับเคลื่อนสู่ออนาคต ที่คนรุ่นใหม่มีมากกว่า
- ฉะนั้น การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ระหว่างเก่ากับใหม่
จะตอบโจทย์ได้ทั้งหมด และนำไปสู่ความสุขประดุจบรรลุนิพพาน

³¹ ประเวศ วะสี, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ, นายแพทย์, ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์

- คนรุ่นเก่าก็ได้ถนอมรักลูกหลาน และเรียนรู้จากคนรุ่นใหม่
คนรุ่นใหม่ก็จะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของความล้มเหลวหรือสำเร็จของอดีต
- ที่สำคัญ สมองส่วนวิจารณ์ญาณสูงสุดที่เรียกว่า Prefrontal cortex
ของคนก่อนวัยเบญจเพส ยังพัฒนาไม่เต็มที่
- คนรุ่นใหม่ที่ยังเยาว์วัยจึงถูกฮอร์โมนเร่งเร้าให้พุ่งทะยาน
อาจขาดความยับยั้งชั่งใจ ก่อความรุนแรงได้ง่าย
- **“การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive learning to action) ในสถานการณ์จริง”**
เป็นเครื่องมืออันยิ่งใหญ่ที่จะทำให้ก้าวข้ามอุปสรรคและข้อจำกัดทุกเรื่อง
- ทิศทางอนาคตประเทศไทยหลังโควิด และของโลก
จะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ทิศทางเดิมที่ล้มเหลวหมดยุคแล้ว
- ทิศทางใหม่ต้องเริ่มต้นด้วยการเห็นหรือทิวทัศน์ใหม่ ทิวทัศน์แปลว่าเห็น
การเห็นใหม่คือเห็น**ความจริง** ทิศทางเก่าของโลกเห็นผิด จึงล้มเหลว
- ที่ว่าเห็นผิดคือเห็นเป็นส่วนๆ หรือเห็นบางส่วน หรือเห็นแบบแยกส่วน
ความจริงคือธรรมชาติทั้งหมดเชื่อมโยงเป็น**องค์รวม** (Wholeness) หนึ่งเดียวกัน (Oneness)
- เมื่อเห็นแบบแยกส่วนก็ทำอะไรๆ แบบแยกส่วน ซึ่งนำไปสู่การเสียสมดุลโลกเสียสมดุลหมดทุกมิติ จึง
วิกฤต และโควิดจึงมา
- ทิศทางอนาคตคือการเห็นทั้งหมด และพัฒนาอย่างสมดุล
การจัดการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ
- ตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กที่คนอยู่ร่วมกันด้วยความสุขไปจนถึงชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับตาม
สมรรถนะของ การจัดการให้มีความสมดุล
- การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่หรือระหว่างทุกฝ่าย
จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง (Transformation) ในทุกมิติ
- ที่ยิ่งทำยิ่งรักกันมากขึ้น ยิ่งไว้น้ำใจเชื่อใจกัน (Trust) มากขึ้น
ยิ่งเสมอภาคและมีภราดรภาพมากขึ้น ยิ่งฉลาดมากขึ้น ยิ่งฉลาดร่วมกัน (Collective wisdom) มากขึ้น ยิ่งเกิด
นวัตกรรมและอัจฉริยภาพกลุ่ม Group genius มากขึ้น
ยิ่งสามารถฝ่าความยากไปสู่ความสำเร็จมากขึ้น ยิ่งมีความสุขมากขึ้นประดุจบรรลุนิพพาน
แทนที่จะมีความทุกข์เพราะคนรุ่นใหม่ กลับกลายเป็นความสุขร่วมกัน ประดุจบรรลุนิพพาน เพราะความสิ้นไป
ของ “อวิชชา” โดยแท้

หนังสือด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ของ ไอริสา ชันศิริ (ผู้แปล) และ Robert I. Sutton (ผู้เขียน)

ณัฐภัทร์ รังวงศ์วาน³²

ภาพรวมก่อนอ่านหนังสือ

การทำงานในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สิ่งหนึ่งที่พวกเราทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้คือการต้องปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ ทั้งนี้มนุษย์ในองค์กรมีความหลากหลายในหลายด้าน ทั้งด้านพฤติกรรม ด้านอุปนิสัย ด้านความคิด ด้านสุขภาพจิต ด้านสภาพทางสังคม และด้านอื่นๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติ ที่พวกเราจะพบเจอบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้านลบกับเราภายในองค์กรเดียวกัน ด้วยเหตุนี้การอยู่ร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์แง่ลบกับเราจึงถือเป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่ง ซึ่งในศาสตร์การบริหารด้านองค์กรก็มีกลุ่มรายวิชาที่ศึกษาในประเด็นดังกล่าว เช่น วิชาพฤติกรรมองค์กร วิชามนุษยสัมพันธ์ วิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ดังนั้น การเรียนรู้ในวิชาดังกล่าวเพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตการทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมจึงมีความสำคัญ เพื่อให้ตัวของเราใช้ชีวิตในการทำงานที่มีความสุขในการทำงาน มีชีวิตการทำงานที่ราบรื่นและไม่เกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานทั้งระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กรที่สูงขึ้น

หนังสือด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ชื่อเรื่อง ศิลปะการอยู่ร่วมกับคนเฮงซวย (The Asshole Survival Guide) ซึ่งประพันธ์โดย Robert I. Sutton และแปลเป็นภาษาไทยโดย ไอริสา ชันศิริ จึงเป็นหนังสือที่จะแนะนำวิธีการที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในแง่ลบกับตัวของเราภายในองค์กร โดยผู้แต่งคือ Robert I. Sutton เป็นศาสตราจารย์สาขาวิทยาการจัดการ (Management Science) ของ คณะวิศวกรรมศาสตร์ (School of Engineering) ณ Stanford University ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย Robert I. Sutton มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาองค์กร พฤติกรรมองค์กรและจิตวิทยาการบริหาร ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความชำนาญและเชี่ยวชาญทั้งในภาควิชาการและภาคปฏิบัติที่จะนำมาถ่ายทอดให้ผู้อ่าน ดังนั้นจึงทำให้หนังสือเล่มนี้มีสาระทางวิชาการและความบันเทิงจากการอ่านไปควบคู่กัน นอกจากนี้ผู้แปลคือ ไอริสา ชันศิริ มีวิธีการแปลและการเล่าเรื่องได้น่าสนใจ ทำให้เป็นหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านที่มีลักษณะที่เรียกว่า “วางหนังสือเล่มนี้ไม่ลง” ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่มียอดการซื้อสูงเล่มหนึ่ง (Best Seller) ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย

หน้าปกหนังสือศิลปะการอยู่ร่วมกับคนเฮงซวยได้เขียนไว้ว่า “เรียนรู้หลักการสู้และถอย ไม่ปล่อยให้ตัวเองเจ็บอีกต่อไป” ซึ่งเป็นสิ่งที่หนังสือเล่มนี้ต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อ่านทุกท่านว่า หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านพัฒนาตนเองให้มีศิลปะในการอยู่ร่วมและทำงานร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เราไม่ทัศนคติในทางลบ นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ยังจะชี้ช่องทางให้ผู้อ่านไม่เกิดความทุกข์จากการทำงานอีกต่อไป ซึ่งในยุคปัจจุบันปัญหา

³² ณัฐภัทร์ รังวงศ์วาน, ดร., อาจารย์ประจำโครงการจัดตั้งภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Email: faasnpr@ku.ac.th.

การคุกคามในที่ทำงาน (Workplace Harassment) และการกลั่นแกล้งในที่ทำงาน (Workplace Bullying) เป็นปัญหาที่สำคัญหนึ่งในชีวิตการทำงานของมนุษย์ในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาทั้งสองจะทำให้ผู้ที่ถูกรบกวนเกิดอาการป่วยทางจิตจากการทำงาน ได้แก่ โรคซึมเศร้า (Major Depressive Disorder) ความผิดปกติทางจิต (Mental Disorder) ภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burnout Syndrome) เป็นต้น ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเหมือนยาที่รักษาและบำบัดผู้ที่พบเจอกับเหตุการณ์การคุกคามในที่ทำงาน การกลั่นแกล้งในที่ทำงานและการพบปะบุคคลที่มีทัศนคติในแง่ลบกับตัวเรา ก่อนผู้ที่พบเจอเหตุการณ์ในทำนองนี้จะมีอาการรุนแรงจนยากที่จะเยียวยา

ภาพรวมของหนังสือ

หนังสือเล่มนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 7 บท ด้วยกันคือ อีเมลล์แปดพันฉบับ ประเมินความเฮงซวย: ปัญหาเลวร้ายแค่ไหน หนีออกมาแบบสวยๆ วิธีหลบเลี่ยงคนเฮงซวย: ลดการพบเจอ กลความคิด: พิชิตภัยจิตวิญญาณของคุณ ตอบโต้และจะมีส่วนร่วมแก้ไข อย่ามีส่วนสร้างปัญหา ดังนั้นจะเห็นว่า หนังสือเล่มนี้เป็นเสมือนคู่มือในการอยู่ร่วมกับคนที่ทัศนคติแง่ลบกับเรา โดยพยายามบอกวิธีการอย่างเป็นขั้น

เป็นตอนว่า เราควรมีวิธีวางแผนและรับมืออย่างไรกับบุคคลเหล่านี้

ในบทแรกนั้น ผู้เขียนจะบอกถึงมูลเหตุที่ทำให้เขียนหนังสือเล่มนี้ สาเหตุมีจากหลายช่องทาง เช่น อีเมลล์ สื่อสังคม (Social Media) ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน ประสบการณ์จากคนรอบข้างผู้เขียน เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดมาจากผู้มีปัญหาต้องพบกับบุคคลที่ไม่อยากที่จะเจอหรือกลุ่มบุคคลที่มีทัศนคติในแง่ลบ ซึ่งผู้แต่งหนังสือเล่มนี้เห็นว่าเป็นสิ่งปกติที่ไม่ปกติในการดำรงชีวิต ซึ่งต้องหาแนวทางที่จะบริหารจัดการและอยู่ร่วมกับบุคคลเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่สำคัญกว่าที่ผู้เขียนชี้ให้เห็นคือ เราต้องระมัดระวังที่ต้องไม่เป็นบุคคลที่แยหรือคนเฮงซวยสำหรับคนอื่นเสียเอง

ในบทที่สองคือ “ประเมินความเฮงซวย: ปัญหาเลวร้ายแค่ไหน” ในส่วนนี้ผู้เขียนจะชวนผู้อ่านวิเคราะห์สถานการณ์ว่า สถานการณ์ที่เจอคนเดียวๆ นั้น มีความรุนแรงระดับใด สิ่งที่ต้องดำเนินการการวิเคราะห์ ได้แก่ วิเคราะห์ว่าคุณได้เจอคนเฮงซวยแล้วหรือยัง เรื่องน่าเกลียดที่เจอมีมานานแค่ไหน คนเฮงซวยที่เจอเป็นคนเฮงซวยชั่วคราวหรือคนเฮงซวยถาวร ความเฮงซวยที่เกิดขึ้นเกิดจากระบบในองค์กรหรือคน ความสัมพันธ์ของตัวเรากับคนเฮงซวย และความทุกข์มากน้อยแค่ไหนที่คุณกำลังเผชิญ ซึ่งคำถามทั้ง 6 ข้อ เพื่อให้ผู้อ่านได้คัดกรองตนเองว่าสถานการณ์ที่ผู้อ่านประสบนั้นมีลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะนำมาประเมินสถานการณ์และนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างตรงจุด

ในบทต่อมาคือ หนีออกมาแบบสวยๆ ในบทนี้ผู้เขียนจะได้พรรณนาถึงการประเมินสถานการณ์ของผู้อ่านว่า ค่ำค่าไหมที่จะต้องไปเอาชนะกับสถานการณ์แย่ๆ หรือคนที่เฮงซวยที่คนเผชิญอยู่ภายในองค์กร โดยผู้เขียนให้ผู้อ่านตั้งคำถามและตรวจทานตนเองว่า การเอาชนะกับคนเฮงซวยที่เผชิญมีความสมเหตุสมผลและคุ้มค่ากับการลงมือลงแรงในการดำเนินการหรือไม่ หากไม่คุ้มค่ากับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ผู้เขียนก็แนะนำให้ผู้อ่านหลีกเลี่ยงการปะทะในวิธีต่างๆ เช่น ทำเรื่องย้ายฝ่ายภายในองค์กรเดียวกัน หลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์ทั้งในสื่อสังคม (Social Media) และการเผชิญหน้า และการลาออกจากองค์กร เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้เป็นการที่ผู้เขียนแนะนำให้ผู้อ่านเปลี่ยนสังคม เปลี่ยนเพื่อนร่วมงานหรือหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับคนเฮงซวย ซึ่งวิธีการเหล่านี้เป็นการแก้ปัญหาที่ตรงสาเหตุที่สุด

ในบทลำดับถัดมากล่าวถึง วิธีหลบเลี่ยงคนเฮงซวย: ลดการพบเจอ ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนได้แนะนำให้ผู้อ่านหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์และการพบปะกับบุคคลที่ผู้อ่านคิดว่า บุคคลเหล่านั้นเป็นบุคคลเฮงซวย โดยผู้เขียนได้แนะนำวิธีการในการหลบเลี่ยง เช่น การชะลอจังหวะการพบเจอ การหลบการเผชิญหน้า การใช้บุคคลอื่นมาเป็นโล่ป้องกัน การหาพื้นที่ปลอดภัยในการเผชิญหน้า การรักษาระยะห่าง เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะการอยู่ร่วมกับบุคคลที่เราไม่ชอบหรือคนเฮงซวยประการหนึ่ง

ในบทลำดับถัดมากล่าวถึงเรื่อง กลความคิด พิกซ์จิตวิญญาณของคุณ ซึ่งเป็นส่วนที่กล่าวถึงในเมื่อผู้อ่านหลีกเลี่ยงหรือหนีจากบุคคลที่แหย่หรือบุคคลเฮงซวยไม่ได้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้อ่านควรจะทำคือการเปลี่ยนทัศนคติของเราในการมองบุคคลนั้นๆ หรือปัญหานั้นๆ โดยมุมมองที่ผู้เขียนแนะนำให้ผู้อ่าน ได้แก่ การบอกตัวของตัวของเราเองว่าไม่ใช่คนผิด พยายามลอยตัวอยู่เหนือปัญหา พยายามเห็นใจบุคคลเฮงซวยนั้นๆ สร้างเสียงหัวเราะให้กับตนเอง เป็นต้น วิธีการเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านเป็นทุกข์และเกิดความเครียดน้อยที่สุดในเวลาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนที่มีพฤติกรรมแหย่ๆ เหล่านั้น

ในบทที่หกกล่าวถึง ตอบโต้ คือ เป็นในส่วนที่ผู้เขียนให้ผู้อ่านได้ตอบโต้กับบุคคลแหย่ๆ เหล่านั้นอย่างฉลาด ซึ่งแนวทางตอบโต้ที่ผู้เขียนแนะนำ ได้แก่ อย่าหมกมุ่นกับการแก้แค้นมากจนเกินไปใช้ระบบในองค์กรเพื่อปราบเปลี่ยนแปลงและขับไล่กลุ่มคนนิสัยแหย่ อย่าที่จะตอบโต้บุคคลแหย่ๆ ขณะที่มัวอารมณ์ขุ่นมัว อย่าเรียกกลุ่มคนเหล่านั้นด้วยคำหยาบคายต่อหน้า เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่ผู้เขียนแนะนำให้ผู้อ่านได้ตอบโต้กับคนเฮงซวยเหล่านั้น ตั้งอยู่บนฐานของการมีสติและการไม่ใช้อารมณ์รุนแรงในลักษณะก้าวร้าวที่จะได้ตอบออกไป

ในบทสุดท้ายของหนังสือผู้เขียนได้แนะนำประเด็นให้กับผู้อ่านคือ จงมีส่วนร่วมแก้ไขอย่ามีส่วนสร้างปัญหา กล่าวคือ ผู้เขียนได้แนะนำให้ผู้อ่านพยายามแก้ไขปัญหามีบุคคลแหย่ๆ เหล่านั้นในองค์กรและไม่ให้ผู้อ่านสร้างปัญหาให้กับองค์กรเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่ผู้เขียนได้แนะนำผู้อ่าน ได้แก่ อย่าพยายามเข้าไปสู่พื้นที่ที่มีคนแหย่ๆ อยู่หนาแน่น พยายามปกป้องคนอื่นในองค์กรด้วย เปลี่ยนคนแหย่ๆ ให้กลายเป็นเพื่อน พิจารณาตนเองว่าตัวเราเป็นผู้ก่อปัญหาหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้เป็นกระบวนการอยู่ร่วมกับคนเฮงซวยอย่างยั่งยืนในองค์กร

จากทั้ง 7 บทจะเห็นว่าผู้เขียนพยายามให้ผู้อ่านที่พบเจอกับบุคคลแหย่ๆ หรือ คนเฮงซวยมีสติในการติงตอจนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ไขปัญหาย่างฉลาด (Smart) ไม่มองปัญหาย่างใช้อารมณ์เป็นตัวตั้งในการแก้ปัญหา พยายามให้ผู้ที่เจอปัญหาแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และไม่ให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่สร้างปัญหาให้กับตนเองให้กับคนอื่นและให้กับองค์กรเสียเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กลายเป็นคนเฮงซวย ที่ให้ผู้อื่นหาแนวทางมาแก้ปัญหาที่ตัวของผู้อ่านก่อขึ้น

สิ่งที่ได้จากการอ่านหนังสือ

หลังจากอ่านหนังสือศิลปะการอยู่ร่วมกับคนเฮงซวยจบลง เราก็จะพบว่าสิ่งที่ผู้แต่งพยายามที่จะถ่ายทอดให้กับผู้อ่านก็คือ การลดการใช้ความรุนแรงในการที่ต้องเผชิญหน้าหรือต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มักถูกละเลยหรือแสดงพฤติกรรมแหย่ๆ กับพวกเรา ซึ่งในหนังสือเล่มนี้จะใช้คำว่า คนเฮงซวย และที่สำคัญที่สุด ผู้เขียนพยายามที่จะสื่อสารกับผู้อ่านคือ เมื่อเราไม่ชอบให้ใครทำอะไรกับเรา เราก็ต้องไม่ทำพฤติกรรมหรือแสดงกริยานั้นๆ กับบุคคลอื่นๆ เช่นกัน กล่าวคือเราไม่ควรตอบโต้กับผู้ที่แสดงพฤติกรรมแหย่ๆ ใส่เราในวิธีการแบบเดียวกัน และเราก็ไม่

ควรแสดงพฤติกรรมแย่ๆ แบบนั้นกับผู้อื่น ซึ่งท้ายที่สุดบุคคลอื่นก็จะต้องหาแนวทางหรือใช้แนวทางจากหนังสือเล่มนี้ มาตอบโต้กลับตัวเรา ซึ่งถือเป็นระบบที่เรียกว่าการทบทวนตัวเองในทางจิตวิทยาองค์กร

หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือคู่มือ (Handbook) ให้สำหรับผู้ที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับมนุษย์ ภายในองค์กร ซึ่งเป็นปัญหาที่บั่นทอนขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจ แรงบัลดาลใจและความกระตือรือร้นในการทำงานของ มนุษย์ในยุคปัจจุบันมากปัญหาหนึ่ง ซึ่งเราจะได้เห็นข่าวตามสื่อต่างๆ ว่า ในยุคปัจจุบันมีผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต จำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นปัญหาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่บีบคั้นให้มนุษย์เกิดความเครียดในการดำรงชีวิต และบางส่วนของปัญหาก็มาจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาที่กดดันให้มนุษย์เกิดปัญหาสุขภาพจิตตามมา ซึ่งปัญหานี้ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมาอย่างมากมาย เช่น ครอบครัวแตกแยก ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสาธารณสุข ศักยภาพการแข่งขันลดลง เป็นต้น ดังนั้น การสร้างสุขภาพจิตที่ผ่องใสให้กับตัวเราและคนรอบข้าง ก็ถือว่า เป็นสิ่งที่ควรจะทำในยุคปัจจุบัน

กิจกรรมของสมาคม



สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าและองค์กรเครือข่ายร่วมจัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ World Association for Public Opinion Research (WAPOR) Asia 4th Annual Conference ณ วันที่ 16-17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 โดยการประชุมในครั้งนี้จัดในรูปแบบออนไลน์ ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์ นายกสมาคมฯ และคณะกรรมการบริหารของสมาคมฯ ได้ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาผลงานทางวิชาการของนักวิชาการจากหลายประเทศ



สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยนครพนมและองค์กรเครือข่ายจัดการประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 13 ในวันที่ 24 – 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ณ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยได้รับเกียรติจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา ประสานตรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม และพลตำรวจเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้ว สมาชิกวุฒิสภาเป็นประธาน ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์ นายกสมาคมฯ กรรมการบริหารสมาคมฯ และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยในเครือข่ายเป็นกรรมการผู้ประเมินผลงานทางวิชาการ มีนักวิชาการและนักศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิชาการในการประชุมวิชาการครั้งนี้จำนวนมาก

Template การเขียนบทความ

(บทความวิชาการ)

ชื่อบทความ Font TH SarabunPSK Size 18 ตัวหนา

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียน *

(ไม่ต้องลงคำนำหน้าและตำแหน่งวิชาการ Font TH SarabunPSK size 16

เดิมตำแหน่งวิชาการตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

ที่ footnote ด้านล่าง)

บทคัดย่อ

บทคัดย่อไม่เกินครึ่งหน้ากระดาษ Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ สรุปย่อความสำคัญ
การศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษา วิธีการศึกษา ผลการศึกษาโดยย่อ และข้อเสนอแนะ ระยะเวลา
ระหว่างบรรทัด 1.15

.....
.....
.....
.....

***หมายเหตุ: สำหรับบทความภาษาไทย ให้ผู้เขียนจัดทำบทคัดย่อภาษาอังกฤษอีกหนึ่งหน้า ตาม

ตัวอย่างด้านล่าง ก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาของบทความ

คำสำคัญ: คำสำคัญสำหรับบทความ 4-5 คำ

เนื้อหา (สำหรับหัวข้อใช้ ตัวหนา ขนาด 16)

Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ

.....

บรรณานุกรม

การอ้างอิงใช้ระบบ APA โดยในส่วนอ้างอิง ใช้ Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ ระยะเวลาห่าง
บรรทัด 1.0

ภาคผนวก

.....
.....
.....

* ตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อผู้เขียน Font TH SarabunPSK

Size 14

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)

TITLE IN CAPITAL LETTER

Font: TIMES NEW ROMAN Size 14 BOLD

Author's name Font: TIMES NEW ROMAN size 12*

(Put author's title, Institution, contact information in the footnote below)

Abstract

An abstract of approximately 100-200 words is used to introduce and summarize the research, in **12 point TIMES NEW ROMAN** (normal). It is recommended that this abstract should not be more than 500 words. Space between line: 1.15

.....

.....

.....

.....

Keyword: 4-5 key words

Introduction

.....

.....

.....

.....

Body (For Headings: TIMES NEW ROMAN SIZE 12 BOLD)

All body paragraphs should begin flush left (no paragraph indent) and right justified, **1.15 space** the body of the paper, and use **12 point Times New Roman** throughout. Figures and tables should be placed as close as possible to where they are cited. All tables and figures should be embedded into the file and sized appropriately. All photographs should be sampled at 300 dpi (dots per inch). Keep in mind that web graphics are typically sampled at 72 dpi. Photographs must be properly sized and positioned in the body of the paper.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* Author's title, Institution, contact information i.e. email or telephone number. Font: TIMES NEW ROMAN Size 10

Advisor's name (if any)

.....
.....
.....

References

The In-Text Citations in APA style is applied. **Single space for this section.**

APPENDIX

The Appendix should immediately follow the references.

.....
.....
.....
.....

(นานาชาติคณะ)

ชื่อบทความ Font TH SarabunPSK Size 18 ตัวหนา

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียน *

(ไม่ต้องลงคำนำหน้าและตำแหน่งวิชาการ Font TH SarabunPSK size 16
เดิมตำแหน่งวิชาการตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ
ที่ footnote ด้านล่าง)

เนื้อหา (ถ้ามีหัวข้อใช้ ตัวหนา ขนาด 16)

Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1.15

.....

.....
.....
.....

บรรณานุกรม หรือ หนังสืออ่านเพิ่มเติม

การอ้างอิงใช้ระบบ APA โดยในส่วนอ้างอิง ใช้ Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ ระยะห่างระหว่าง
บรรทัด 1.0

ภาคผนวก (ถ้ามี)

.....
.....

* ตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อผู้เขียน Font TH SarabunPSK

Size 14

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)

(แนะนำหนังสือ)

ชื่อบทความ Font TH SarabunPSK Size 18 ตัวหนา

แนะนำหนังสือเรื่อง ของ

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียน *

(ไม่ต้องลงคำนำหน้าและตำแหน่งวิชาการ Font TH SarabunPSK size 16

เดิมตำแหน่งวิชาการตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

ที่ footnote ด้านล่าง)

ข้อมูลหนังสือ (ตัวหนา ขนาด 16)

ชื่อผู้เขียน, ชื่อหนังสือ (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์) ตัวอย่าง: Yanis Varoufakis, Talking to My

Daughter: A Brief History of Capitalism (London: Vintage, 2019)

เนื้อหา Font TH SarabunPSK Size 16 ตัวปกติ ระยะห่างระหว่างบรรทัด

1.15.....

.....
.....
.....

ภาคผนวก (ถ้ามี)

.....

* ตำแหน่งวิชาการ ชื่อสถาบัน หรือตำแหน่งอื่นของผู้เขียน อีเมล หรือ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อผู้เขียน Font TH SarabunPSK

Size 14

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)



วารสาร

PAAT Journal

วารสาร PAAT journal ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์
แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานและทัศนะทางวิชาการสาขา
รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ การบริหารกิจการ
สาธารณะ รัฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นการพัฒนาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า

3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ของสมาคม
รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย กับสมาชิกของสมาคมฯ
และสังคม

อนึ่ง ทัศนะที่เกิดขึ้นจากบทความที่เผยแพร่ในวารสาร
PAAT Journal ของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์
แห่งประเทศไทย เป็นทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียนบทความ
เท่านั้นมิใช่จากทางผู้จัดทำ ผู้เขียนบทความจึงเป็นผู้รับผิดชอบ
ต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากบทความของ
ตนเอง